

U d d r a g

af

Aarhus Byrands Forhandlinger

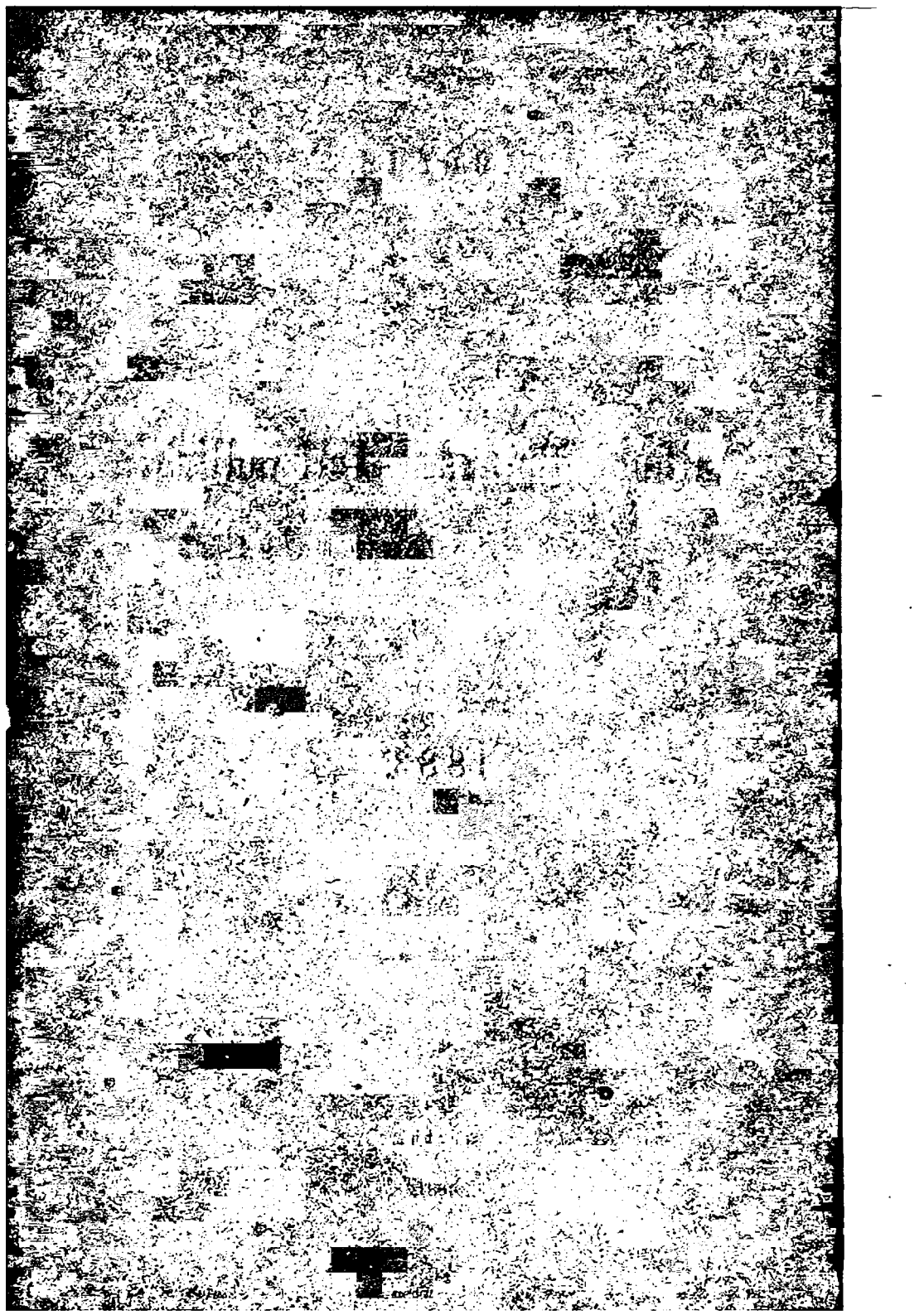
for

1883.

Aarhø.

Trykt hos Brødr. Vadbaugen.

1884.

Inhold.

	Side.
A. Forteguelse over Medlemmer af Byraadet og de særlige kommunale Kommissioner og Uddalg samt Kommunens Bestillingsmænd	1—11.
B. Byraadets Forhandlinger	13—135.
Mødet den 4de Januar	13—15.
do. " 11te —	15—18.
do. " 18de —	18—20.
do. " 25de —	20—22.
do. " 1ste Februar	22—25.
do. " 8de —	26—27.
do. " 15de —	27—28.
do. " 22de —	28—31.
do. " 1ste Marts	31—36.
do. " 8de —	36—39.
do. " 15de —	39—40.
do. " 29de —	40—44.
do. " 5te April	44—47.
do. " 19de —	47—49.
do. " 26de —	49—52.
do. " 10de Maj	52—64.
do. " 15de —	64—67.
do. " 17de —	67—69.
do. " 24de —	69—70.
do. " 31te —	71.

	Side.
Mødet den 7de Juni	71—73.
do. , 14de —	73—74.
do. „ 21de —	74—79.
do. „ 28de —	79—81.
do. „ 5te Juli	82—85.
do. „ 26de —	85—87.
do. „ 9de Avgust	87—88.
do. „ 16de —	89.
do. „ 30te —	89—94.
do. „ 6te Septbr.	94—100.
do. „ 13de —	100—102.
do. „ 20de —	102—104.
do. „ 27de —	104—108.
do. „ 4de Oktbr.	108—111.
do. „ 11te —	111—114.
do. „ 18de —	114—116.
do. „ 25de —	116—117.
do. „ 1ste Novbr.	117—118.
do. „ 8de —	118—119.
do. „ 15de —	119—123.
do. „ 22de —	123—126.
do. „ 29de —	126—129.
do. „ 6te Decbr.	129—133.
do. „ 20de —	133—135.

C. Tillæg 137—171

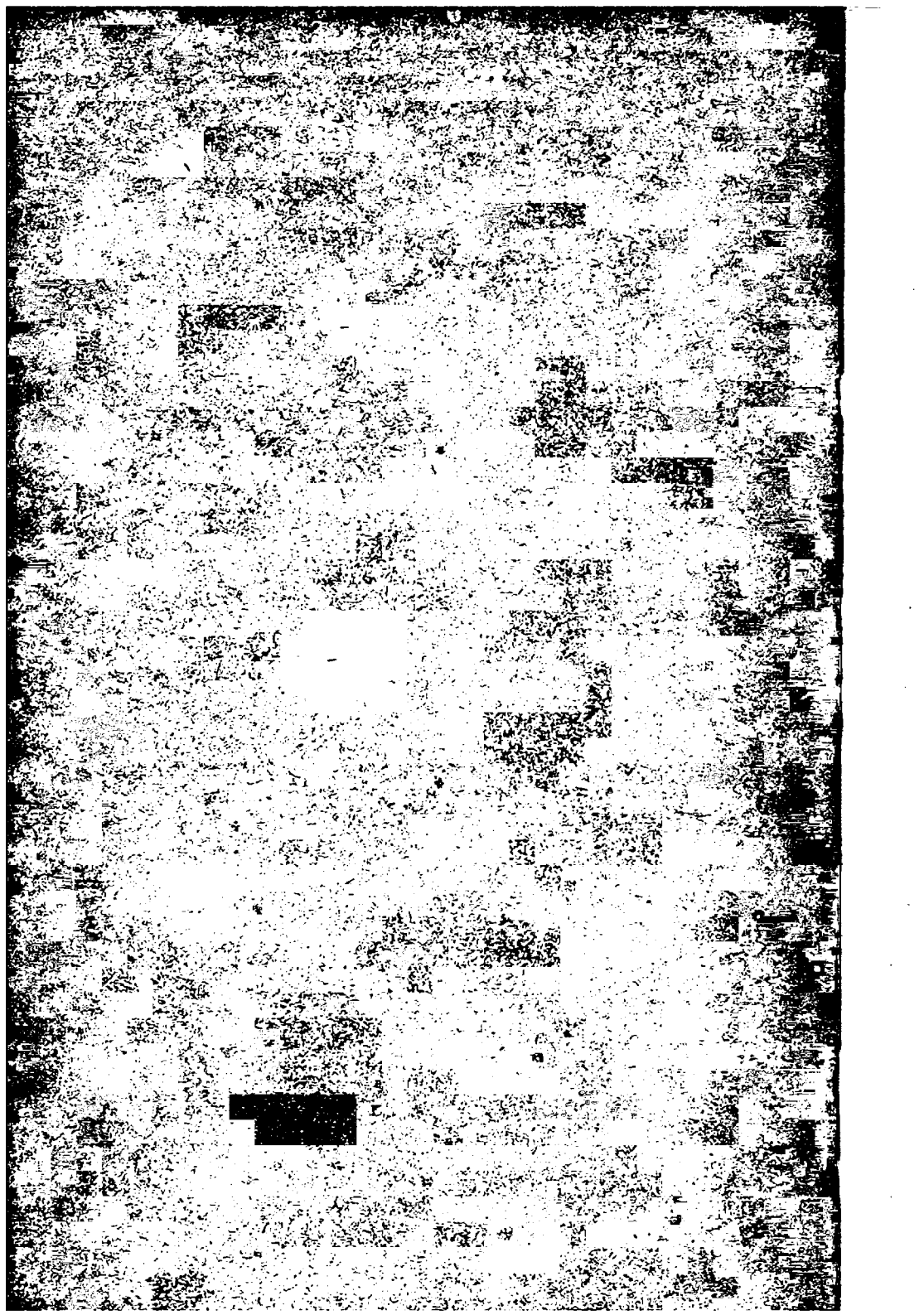
	Side.
Bedtægt, hvorved bestemmes, hvad der er at anse som bunden Røring i Mar- hus Kjøbstad	139—141.
Stadsfættelse af og Fundats for det Kriegeriske Legat for Aarhus Gaandværkerlærlinge og Gaandværksfænde	142—145.
Befjendtgjørelse om Koncession til Anlæg og Benyttelse af en Sporvej fra de jydsk-fynske Statsbaners Hovedstation i Aarhus gennem Nyesgade og Søn- dergade over den under Opførelse	

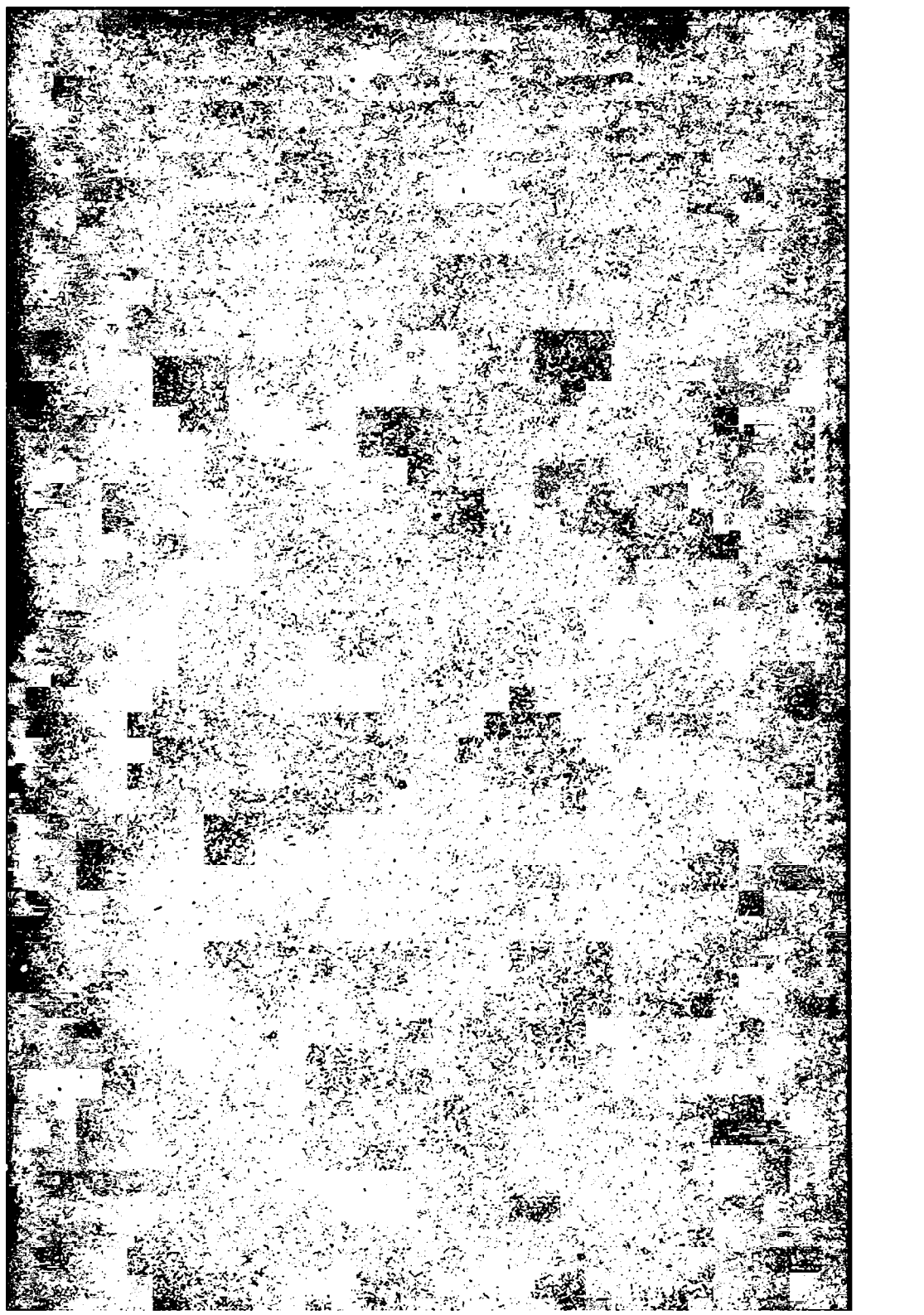
	Side.
værende St. Klemensbro og St. Klemens- toro til St. Torv i Aarhus, da- teret den 5te Novbr. 1883	146—152.
Beretning om Aarhus Vandværk for 1883.	153—154.
Do. om Aarhus Gasværk for 1883.	155—157.
Do. om Aarhus Sygehoispital for 1883	158.
Meddelelse fra Stadsingenøren om udført Arbejde i 1883, vedrørende Bejvæsenet, Brolægning og Vandafløb	159—162.
Fortegnelse over anmeldte Byggeforetagen- der og udstedte Bygningsattester m. m. — i 1883	163—166.
Rekapitulation af Skatteligningen for 1884	167.
Fortegnelse over Byens Velgjørere	168—171.

D. Regnskabsstilling 1—176.

	Side.
Doerslag over Indtægter og Udgifter i 1884	1—50.
Beregning over, hvad Aarhus Vandmølle som et med Aarhus Kjøbstad forbun- det Landdistrikt skal bidrage i 1884 til de af Kjøbstadens Udgifter, som vedrøre Skole- og Fattigvæsenet . .	51—52.
Frue Kirkes Budget for 1884.	53—54.
Skrivelse af 9de Oktober 1883 fra Budget- udvalget, hvorved foranstaaende Over- slag blive forelagte for Byraadet . .	55—63.
Aarhus Havn's Budget for 1884	65—69.
Aarhus Kommunes almindelige Regnskab for 1883	73—129.
Sammenstilling af Doerslagets og det al- mindelige Regnskabs Hovedsummer for 1883	130—131.
Regnskab for 1883 over Laanene af 1874 hos Biskuben og af 1879 hos Ind- kvarteringsfonden	132—134.

Regnskab for 1883 over det midlertidige Laan af 1882 hos Jydsk Handels- og Landbrugsbank	135—141.	
Do. for 1883 af Legatmidler under Mar- hus Byraads Bestyrelse	142—147.	
Kapitalregnskab for 1883.	148—155.	
Opgjørelse over Kommunens Formue og Gjæld ved Udgangen af 1883	156—173.	
Uddrag af Havnens Regnskab for 1883 .	174—175.	
Havnens Kapitalstatus til 1884	176.	
E. Særligt Tillæg , indeholdende Beretning fra Indkvar- teringskommissionen til Aarhus Byraad om Fod- folketabslisfementet		1 --14.

Fortegnelse

over

Medlemmer af Byraadet og de særlige
kommunale Kommissioner og Udvalg samt Kommunens
Bestillingsmænd.

Byraadet.

(Jfr. Lov 26. Maj 1868.)

Generalkrigskommissær, Borgmester H. C. Schmidt en, K., D. M.
Formand.

Den større Halvdel, valgt d. 6. Jan. 1882 for 6 Aar.

Gjortler H. Halb,
Kjøbmand Otto Langballe,
Redaktør J. M. Mørk, R.,
Overretssagsfører Chr. Rier,
Skolebestyrer P. B. Fenger,
Maler E. Kruse,
Arkitekt Müllerh,
Symaskinefabrikant A. Nielsen,
Kjøbmand Jens Ormslev,
Partikulier, hrv. Farver J. Rier, valgt den 1. Maj 1882.

Den mindre Halvdel, valgt d. 6. Jan. 1879 for 6 Aar.

Kammerraad, Sagsfører, Branddirektør J. A. Esmann,
Prokurator A. Langballe,
Forligsmægler og Auktionsholder Fr. Nellemann,
Kjøbmand M. Neden,
Assurancebestyrer Speyer,
Bryggeriejer L. Chr. Meulengracht,
Kaptajn C. H. F. R. Baumann, R., er i Løbet af Aaret
ndtraadt af Byraadet paa Grund af Forslyttelse,
Kjøbmand Carl Bertelsen, } valgte d. 14. Juni 1880
Snedkermester S. Petersen, } for 4 Aar.

Sekretær: Sagsfører F. C. C. Holst.

Byraadets staaende Udvalg.

(Om de løbende Udvalg — valgte for enkelte Sager eller for 1 Aar ad Gangen — kan søges Oplysning i Mødet den 4. Januar.)

For Havnebæsenet:

Borgmesteren, Formand,	
Kjøbmand D. Langballe,	} valgte af Byraadets Midte.
Redaktør J. M. Mørk,	
Kjøbmand Chr. P. Spliid,	} valgte uden for Byraadet.
Oliemøller Bang,	

Agent, Konsul P. Heriskind, R. V., Sekretær og Regnskabsfører.
Ingeniør L. Hornemann, Havneingeniør.

For Kasse- og Regnskabsbæsenet:

Borgmesteren, Formand,
Overretssagfører Rier,
Assurancebestyrer Speyer.

Suppleanter:

Kammerraad Esmann.
Kjøbmand Meden.

For Fattigbæsenet:

Auktionsholder Mellemann, Formand.
Kjøbmand D. Langballe,
Skolebestyrer Fenger,
Kjøbmand Drmslev,
Snedker S. Petersen.

Exam. juris R. Dyrland Jensen, Sekretær og Regnskabsfører.
C. B. Mogensen, Inspektør paa Fattiggaarden.

For Skolebæsenet:

Kammerraad Esmann, Formand,
Redaktør Mørk,
Kjøbmand Meden.

For Brolægningbæsenet:

Kaptajn Baumann, Formand,
Kjøbmand C. Bertelsen,
Arkitekt Müller, Formand efter Baumanns Fratrædelse.

For Vejvæsenet:

Kaptajn Baumann, Formand,
 Kjøbmand C. Bertelsen,
 Arkitekt Müller, Formand efter Baumanns Fratrædelse.

For Markvæsenet:

Bryggeriejer L. C. Meulengracht, Formand.
 Prokurator Langhølle.

For Gasværket og den offentlige Belysning:

Overretssagfører Rjer, Formand,
 Kjøbmand Langhølle,
 Bryggeriejer Meulengracht.

Stadsingeniør Sletting, Gasværksinspektør.

For Sygehuset og Epidemilokalet:

Prokurator Langhølle, Formand,
 Auktionsholder Nøllemand,
 Kjøbmand C. Bertelsen.

Alterdegn Madsen, Inspektør og Regnskabsfører.

For Bygninger og Inventariefager:

Kammerraad Esmann, Formand,
 Overbanemester Müller,
 Snedker S. Peterzen.

For Vegater:

Borgmesteren, Formand,
 Overretssagfører Rjer,
 Redaktør Mørk.

For Skovvæsenet:

Kammerraad Esmann, Formand,
 Partikulier J. Rjær,
 Kjøbmand J. Ormslev.

For Byens og dens Omegs Forstjovneelse:

Kaptajn Baumann, Formand,
 Maler Kruse, Formand efter Baumanns Fratrædelse.
 Skolebestyrer Fenger.

For Vandværket:

Overretssagsfører C. Rjer, Formand,
 Kjøbmand D. Langballe,
 Bryggeriejer Meulengracht.

Stadsingeniør P. Sletting, Vandinspektør.

Skatteligningskommissionen:

Den større Halvdel, valgt d. 25. August 1882 for 3 Aar:

Kjøbmand Jens Petersen,
 Løvmester Thorbrøgger,
 Overretssagsfører Schwenen,
 Værkstedsførmænd Mogenssen,
 Arbejdsmand Jens Nielsen,
 Bager A. Petersen,
 Kjøbmand N. Th. Jacobsen,
 Detailist Jens Mogenssen.

Den mindre Halvdel, valgt d. 29. August 1881 for 3 Aar:

Kæmner A. Weng, Formand,
 Kjøbmand Fr. Narby,
 — H. Schourup,
 Slagter Bendix Petersen,
 Kjøbmand L. Koch,
 — S. M. Holst,
 Skomager Richter.

Inspektionen for Aarhus Domkirke:

Stiftsprovst Sørensen, Formand,
 Borgmesteren (af Magistraten),
 Overretssagsf. C. Rjer, valgt af Byraadet d. 19. Jan. 1882 for 3 Aar.
 Prokurator J. Winge, Kirkeverge.

Inspektionen for Frue Kirke:

Pastor C. Seidelin, R., Formand,

Borgmesteren (af Magistraten),
 Gjørtler Hald, valgt af Byraadet den 19. Jan. 1882 for 3 Aar,
 Rådmand M. G. Bech, Kirkeværge.

Skolekommissionen:

Pastor E. Seidelin, Formand, Bankdirektør Skovby, Rådmand Møden, Kammerråd Esmann, Redaktør Mørk, Stiftsprovst Sørensen.	{ { { { { {	valgte af Byraadet d. 19. Jan. 1882 for 3 Aar.
---	----------------------------	---

Bygningsskmissionen:

Borgmesteren, Formand, Politimesteren, Bygnings- og Brandinspektøren, Gjørtler Hald, Arkitekt Müller,	{ { { { {	af Byraadet valgte d. 19. Jan. 1882 for 3 Aar. udenfor Byraadet, valgte som forrige.
---	-----------------------	--

Murmester R. Nielsen, {
 Arkitekt B. Puck, {

Markdirektionen:

Bryggeriejer L. G. Meulengracht, Formand, Prokurator Langballe, Rådmand J. S. Lottrup, valgt af Fordejerne d. 10. Oktbr. 1881 for 3 Aar.	{ { {	valgte af Byraadet,
---	-------------	---------------------

Fhv. Bøgtmester Theisen, D M., Markbetjent.

Sundhedskommissionen:

Politimesteren, Formand, Stadslægen, Gjørtl. Hald, valgt blandt Byraadets Medl. d. 19. Jan. 1882 f. 3 A., Apotheker Meyer, Skorstensfejer Schawo, Læge Heide, — Juul,	{ { { { { {	valgte udenfor Byraadet d. 19. Jan. 1882 for 3 Aar.
---	----------------------------	--

Indkvarteringskommissionen:

Borgmesteren, Formand, Assurancebestyrer Speyer, af Byraadet, Fabrikant Holm, udenfor Byraadet,	{ { {	valgte d. 19. Jan. 1882 for 3 Aar.
---	-------------	---------------------------------------

Intendant Truelsen, valgt af Kommandantstabet.

Fhv. Kjøbmand P. Paulsen, Billetør, Sekretær og Regnskabsfører.

Brandkommissionen:

(Sfr. Lov af 21. Marts 1873, § 3.)

Politimesteren, Formand,

Brandinspektøren,

Gjortler Hald,

Arkitekt Müllerer,

Maler Kruse,

} valgte af Byraadet d. 19. Jan. 1882
for 3 Aar.

Bestyrelsen for Malerisamlingen:

Overlærer Kleisdorff, R., Formand,

Apotheker A. Meyer,

Cand. E. Weis,

Borgmester Schmidten,

Redaktør Mørk,

} valgte af Kunstforeningen,
} valgte af Byraadet d. 19. Jan. 1882
for 3 Aar.

Kommunale Revisorer:

Sagfører, Hospitalsforstander C. Thomsen, valgt af den almindelige Bælgerklasse den 1. Maj 1882 for 6 Aar,

Fabrikant Gustav Werner, ligeledes den 22. Maj 1882 for 6 Aar

Overligningskammisfær:

Profurator J. Wiinge, for 3 Aar fra 15. Jan. 1881.

Suppleant:

Kammeraad Esmann, ligeledes.

Revisorer af Øresparekassen:

Kjøbmand F. W. Høyer,

Intendant Truelsen,

} valgte af Byraadet d. 25. Juni 1881.

Bestyrelsen for de Fattiges Kasse.

(Sfr. Lov af 8. Marts 1856.)

For Domsognet:

Stiftsprovst Sørensen, Kjøbmand Groes Peterjen, indtil sin Død i Efteraaret 1883, Bognmand Chr. Jakobsen,	}	valgte den 3. Oktbr. 1881 for 3 Aar.
--	---	---

For Frue Sogn:

Pastor Seidelin, Murmester H. P. Carstensen, Kjøbmand B. Kirkebye,	}	valgte den 3. Oktbr. 1881 for 3 Aar.
--	---	---

Kommunale Embeds- og Bestillingsmænd.

Sagfører F. C. C. Holst, Sekretær ved Byraadet;
 — N. Weng, Ræmner;
 — N. Byberg, Kommunebogholder;
 Civilingeniør P. Sletting, Stadsingeniør;
 — L. Hornemann, Havneingeniør;
 Agent, Konsul P. Herfind, Sekretær og Regnskabsf. ved Havnevejenet;
 Læge C. Heide, Sygehus- og Politilæge;
 Premier-Løjtnant Springborg, Bygnings- og Brandinspektør;
 Exam. juris N. Dyrland Jensen, Sekretær og Regnskabsfører
 ved Fattigvæsenet;

Fattigforstandere:

1.	Distrikt:	Kunstdrejer Evert,
2.	do.	Kjøbmand N. Baden,
3.	do.	— J. L. Højmark,
4.	do.	— Mathiasen Duus,
5.	do.	— J. Christensen,
6.	do.	— Otto Lassen,
7.	do.	Kjøbmand Møgen,
8.	do.	Gartner C. Mikkelsen.
9.	do.	Kjøbmand J. Nielsen,
10.	do.	— J. Therkildsen,
11.	do.	— H. P. Hansen.
12.	do.	Forpagter Faurshou, Højvang.

Retssvidner: Skomagermester L. Larsen og
 Urmager Pallejen-Rhode,
 fhv. Klubvært Noose og } Suppleanter.
 Kontorist S. Sørensen, }

Fhv. Kjøbmand P. Paulsen, Billettør, Sekretær og Regnskabsfører
 ved Jodfvarteringskommissionen;

Fhv. Navigationslærer C. A. Møller, Havnefoged;

Havnelodser: A. Nicolaisen,

J. Jensen,

D. L. Berg,

H. Dissenberg,

A. Bang;

C. B. Mogensén, D. M., Inspektør ved Fattiggaarden;

Enken Hansine Eriksen. Husholderske ved Fattiggaarden;

Alterdegn C. Madsen, Inspektør ved Sygehuset;

Simonsen, Økonom ved Sygehuset;

Løjberg, do. ved Epidemihuset;

Rnudsén, Skovfoged;

Fhv. Vagtmester Theisen, Markbetjent;

Kontorist H. Hansen og Bogholder Løttrup, Skatteopkrævere.

Ved Skolevæsenet ere fast ansatte:

Overlærer ved den højere Borgerdrengefole: A. N. Kraiberg, D. M., R,

— — Borgerpigefolen: Cand. theol. H. A. Nielsen,

— — Nordre Byfole: J. J. Olsen,

— — Søndre Byfole: E. Meyer.

Lærerne:

J. Michaelsen, D. M.,

M. E. Sandest,

P. Jørgensen,

F. A. Pape,

A. L. C. C. Müller,

H. C. Christensen,

A. D. Sørensen,

J. Nørgaard,

L. Sørensen,

S. Gundersen,

S. Petersen,

A. Krogh,

H. C. Petersen.

Lærerinderne:

E. Johansen,

E. Kors,

E. Møller,

J. E. Becher,

M. Alling,
 S. Hovgaard,
 H. Tørsleff,
 F. Thilker,
 J. Østergaard,
 B. Mohnsen.

Pedellerne:

J. B. Spiller, ved Borgerstolen,
 J. Holdensen, ved Nordre Byskole,
 H. Rasmussen, ved Søndre Byskole.

Ved Politiet ere ansatte:

Exam. juris Chr. Hollesen, Politiasistent;

Politibetjente (til Dagtjenesten):

Overpolitibetjent H. Larsen;

1. Kl.	{	Inspektionsbetjent J. Voch,
		Politibetjent J. C. Sørensen,
	{	— N. Jensen;
		— C. Berthelsen,
2. Kl.	{	— B. Rømhild,
		— S. Rasmussen,
		— J. Petersen,
		— S. D. Overgaard;
3. Kl.	{	— A. G. Hansen,
		— C. Andreasen.

Reservepolitibetjent J. C. Petersen,

— B. Jakobsen,
 — A. Nielsen,
 — R. S. Melgaard.

Patrouillebetjente (til Nattjenesten):

1 Kl.	{	P. Hansen,
		H. H. Hjorth,
		L. Mikkelsen,
		H. Øster,
		A. Mortensen,
		Joh. Jensen,
	{	H. Ryed,
		H. Neuhaus;

2. Kl. { N. E. G. Schou,
 { N. Jørgensen,
 { D. Peterfen fra Juli,
 { C. Krarup,
 { L. Andersen,
 { N. Christensen fra Juni,
 { H. Andersen fra Oktober,
 { J. Mathiesen;

Reservepatrouillebetjent H. Hansen,

— P. Larsen,

— F. Larsen.

Arrestforvarer Stødelbach.

Af Byraadet valgte:

til Medlemmer af Aarhus Amts Skoleraad:

Redaktør Mørk, {
 Professor Funch, { valgte den 6. Januar 1881,

Kammerraad Esmann, valgt den 23. Februar 1882;

til Medlem af Forligskommissionen for Aarhus Amts 1. Forligskreds:

Auktionsholder Fr. Kellermann, valgt d. 23. Februar 1882;

til Boldgiftsmand for Jagtafløsningen:

Overretssagfører Chr. Kjer, {
 Kammerraad Esmann, { valgte d. 8 Decbr. 1881;

til Medlem af Overformynderiets Laanebestyrelse for Aarhus Amt:

Kammerraad Esmann, valgt d. 6. Jan. 1881 for 6 Aar;

til Hegnsnismænd efter Lov af 6. Marts 1869 § 14, samt til Bur-

deringsmænd efter Lov om Vej- og Markfred af 25. Marts

1872, valgte af Byraadet den 15. Septbr. 1881 for 3 Aar:

Kammerraad Esmann,

Kjøbmand J. S. Lottrup,

— J. Drmslev,

Oliemøller Bang, Suppleant;

til at afgive Botum til Kapitelstigten:

Kjøbmand C. P. Spliid, valgt den 30. Juni 1881 for 3 Aar;

til Taxationsmænd i Henhold til Lov af 19. Marts 1869, valgte
 den 15. Septbr. 1881:

Murmestrene K. Kielsen, C. Lund og J. Jensen,

Tømrermestrene J. Jensen Broue, S. W. Bang og A. E.
 Andersen,

Smedemestrene J. E. Peterien og H. P. Jensen,

Bognmand C. Stjær,
 Kjøbmand J. S. Lottrup,
 Forpagter Faurfchou, Højvang,
 Jernstøber Frich;

til Jordboniteringsmænd efter Lov af 4. Juli 1850, valgte den 6.

Jan. 1881 for 3 Aar:

Kammerraad Esmann, Formand,
 Gartner Møllerup,
 Bognmand C. Stjær;

til Strandsynsmænd efter Lov af 23. Jan. 1862, valgte den 6. Jan.

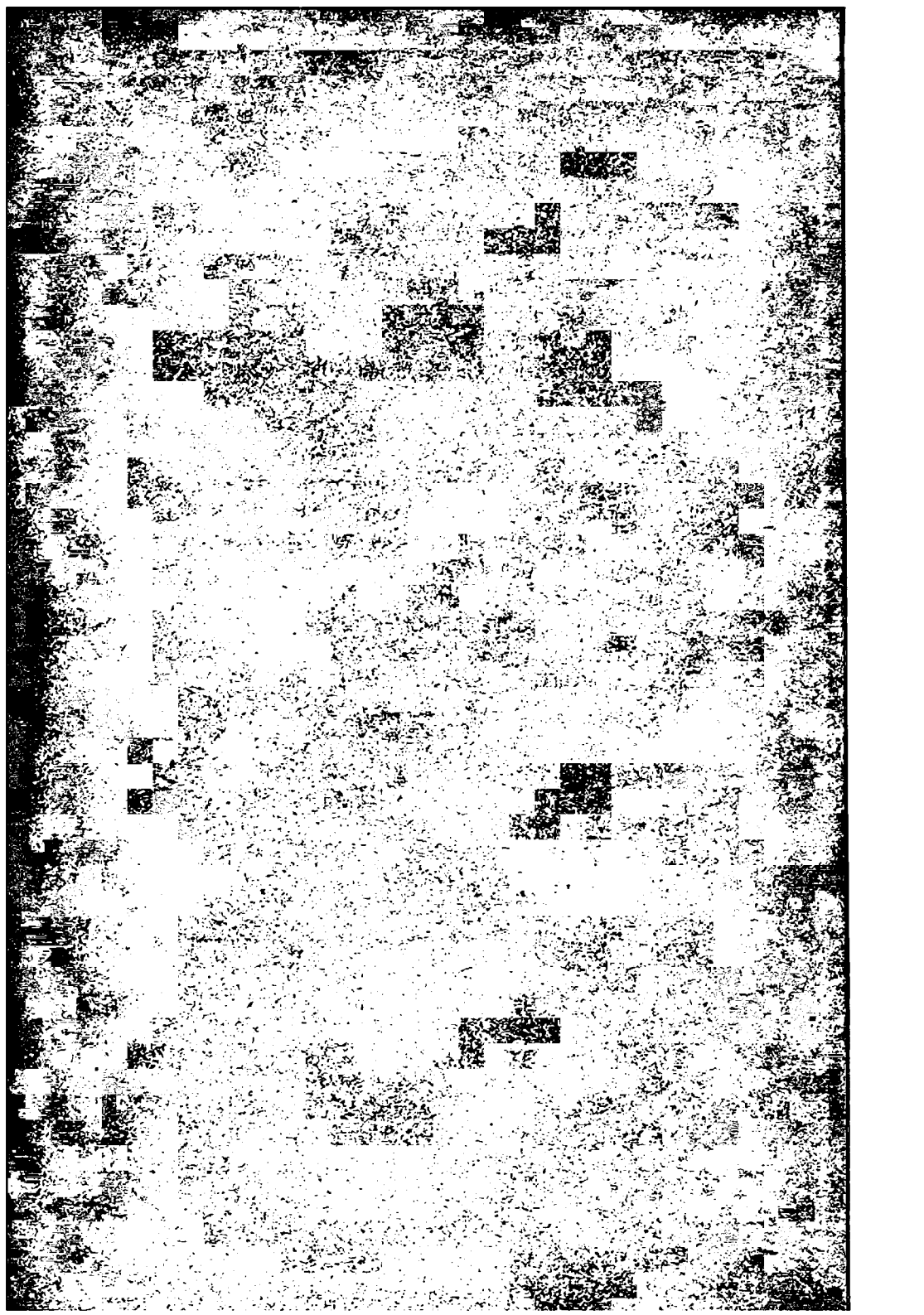
1881 for 3 Aar:

Kammerraad Esmann,
 Kjøbmand H. Raae;

til Vandfynsmænd for de mindre Vandløb efter Lov af 28. Maj

1880 § 6 (valgte den 23. Septbr. 1880 for 4 Aar, dog
 saaledes, at hvert 2. Aar afgaar Halvdelen):

Kammerraad Esmann, Formand,
 Kjøbmand J. S. Lottrup,
 Gartner N. B. Møllerup,
 Fabrikant N. H. A. Caroc, }
 Gartner Thomsen, } Suppleanter.

Mødet den 4. Januar.

Ved den sædvanlige aarlige Besættelse af de midlertidige Udvalg (for 1 Aar) gjenvalgtes for de vigtigste af disse samtlige hidtilværende Medlemmer, hvorom henvises til Byraadsforhandlingerne for forrige Aar Side 16 og 17 og de der foretagne Henvisninger. Dog bemærkes, at af de der nævnte blev Udvalget for Inddæmning af Havet ud for det gamle Rådhus ikke fornyet, medens der som nyt er tilkommet et Udvalg for Anvendelsen af Grundene fra den gamle Bispegaard, General Juels og Vinhandler Fr. Larzens tidligere Ejendomme, der besattes med Borgmesteren, Hald, Mørk, C. Rjer og D. Langballe.

^{251/82}. Efter at det i Mødet den 21de f. M. fremlagte Forslag til Nyaffattelse af Vedtægten for, hvad der er at anse som bunden Næring her i Kjøbstaden, var blevet behandlet, besluttedes det at tilbagevende samme til nærmere Overvejelse af vedkommende Udvalg, som i den Anledning forstærkedes med Mørk og A. Langballe. (Se næste Møde.).

^{318/82}. Fra Markudvalget forelaa Meddelelse om, at der under 18. f. M. var afholdt Auktion til Bortleje af Græsningen paa de til Brug som Exercerplads for Artilleriet udlagte Lodder Nr. 80 og 107 i Møllevang og paa det Areal, stort c. 8 $\frac{1}{2}$ Td. Land, hvormed Exercerpladsen ved Skejby Løb nylig er bleven forøget. Ved Auktionen blev der for førstnævnte Plads, der stillede til Bortleje i 6 Aar fra den 1. Oktbr. f. A. at regne, budt en aarlig Lejefgift paa 800 Kr. af Gaardejer Rasmus Petersen i Hasle, medens der for sidstnævnte, der af Hensyn til, at den i Medfør af Byraadets Beslutning i Mødet den 7. Decbr. f. A. til Efteraaret paany vil blive sat til Auktion under et med den store Plads, hvoraf den udgjør

en Del, opnaaedes en Afgift af 350 Kr. af Slagter Ziegler for Aaret til den 1. Jan. 1884, hvilke Bud Markudvalget indstillede til Antagelse.

Byraadet fandt for sit Bedkommende intet imod det passerende at erindre og beslattede derfor at søge Indenrigsministeriets Approbation paa de opnaaede Bud, idet disse skulle afgaa i den aarlige Erstatning, som tilkommer Kommunen hos Statskassen for Militæretatens Benyttelse af Pladsjerne. (Se Mødet den 22. Febr.)

¹/₈₃. Fra begge de herværende Kirkeinspektioner forelaa følgende Skrivelse, dateret 22. f. M., angaaende Udvidelse af den ny Kirkegaard, saalydende:

Da omtrent Halvdelen af Byens nye Kirkegaard, som blev tagen i Brug i Oktober 1876, allerede er optagen af Begravelser, og da der er største Sandsynlighed for, at den med Byens tiltagende Folkemængde, men isørigt under normale Forhold, ikke vil kunne strække til længere end i endnu 4—5 Aar, medens den ved en indtrædende Epidemi let kan blive fyldt langt tidligere, anse undertegnede Inspektioner det for meget ønskeligt, at der snarest muligt bliver draget Omhu for, at den Plads, som Kirkegaarden maa udvides med til ovennævnte Tid, bliver forsynet med Ræbælte og anden nødvendig Tilplantning.

Vi tillade os derfor herved at anmode det ærede Byraad om at faa overladt til Kirkegaardens Udvidelse snarest ske kan det Stykke Jord, som ligger Vest for samme og bestaar af Lodderne Nr. 31, 32, 34 og den nordre Del af Nr. 26 og 30, tilsammen 10 à 11 Tdr. Land."

Man vedtog at indhente Erklæring fra Markudvalget. (Se Mødet den 25. Oktober.)

²/₈₃. Fra Forretningsudvalget for Hads Herreds Banen forelaa en Skrivelse af 20. f. M., hvori meddeles, at da Indbyggelsen til Aktietegning i denne Bane udstedtes, gif Indbydterne ud fra den Forudsætning, at Bygningen af Banen ikke vilde blive paabegyndt før omtrent et halvt Aar efter Koncessionens Meddelelse, og at der vilde hengaa et Tidsrum af 2 Aar, inden Banen kunde blive færdig, hvorfor det fastsattes i Indbyggelsen, at de tegnede Beløb skulde betales i 4 halvaarlige Terminer, hver Gang med ¹/₄ Del og første Gang ¹/₂ Aar fra Koncessionens Dato. Da Banens Anlæggelse imidlertid, begunstiget af heldige Konjunkturer, allerede er paabegyndt i afvigte Oktober Maaned og af Entreprenørerne agtes fremskyndet

faa vidt, at Banen kan ventes færdig i Foraaret 1884, vil som en Følge heraf den største Del af Byggesummen være forfalden til Udbetaling allerede i Slutningen af Aaret 1883. For at undgaa de Vanskeligheder, som de i Indbyggelsen fastsatte Betalingstider under disse Omstændigheder ville forvolde, har Forretningsudvalget vedtaget at indbyde alle Aktionærerne til en Generalforsamling i Odder Onsdagen den 7. Marts først. for at søge vedtaget en Forandring af Betalingstiderne saaledes, at de 3 sidste Rater af Aktiernes Beløb indbetales med $\frac{1}{4}$ Aars Mellemrum i Steedet for med $\frac{1}{2}$ Aars. Til denne Generalforsamling anmodes Byraadet derfor om at jende Delegerede.

I Anledning heraf besluttede Byraadet at give Møde ved nævnte Generalforsamling ved E. Kjer, D. Langballe og Meden som Delegerede, der bemyndigedes til at tage fornøden Bestemmelse paa Kommunens Vegne. (Se Mødet den 25. d. M.)

Mødet den 11. Januar.

²⁵¹/₈₂. Efter at have modtaget nyt Forslag fra det i forrige Møde forstærkede Udvalg til Afsættelse af Vedtægten for, hvad der er at anse som bunden Næring i Aarhus Kjøbstad, besluttede man at følge samme og derpaa at ansøge om Indenrigsministeriets Approbation.

Denne er senere modtagen under 24. Marts 1883 i den Form, hvori Vedtægten, der er dateret den 20. f. M., er optagen i Tillægget til disse Forhandlinger.

³²¹/₈₂. Da Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse i en foreliggende Erklæring af 9. d. M. havde fraraadet, at der fra Kommunens Side bringes noget Pengeoffer for i dets nuværende Skikkelse at fremme det af Murmester H. P. Carstensen i Møde af 14. Decbr. f. A. indgivne Forslag om Anlæg af en Vej fra Knudrisgade til Kirkegaarden, besluttede man at henlægge Anbragendet.

³²⁸/₈₂. De i Mødet den 21. f. M. forelagte Indstillinger fra Udvalget for det ny Torv gaar ud paa:

- 1) at Byraadet skal meddele Approbation paa et af Stadsingeniøren udarbejdet Forslag til Nivellement af Gaderne omkring Domkirken og den Torveplads, som indvindes ved den nu nedbrudte gamle Bispegaard m. v., og

- 2) at Bygningerne paa de fra General Juels og Enkes Bo og Vinhandler Fr. Larsen erhvervede Ejendomme ved offentlig Auktion bortfælges til Redbrydning i indværende Maaned.

Om nogen definitiv Plan for Anoendelsen af det indvundne Terræn er der derimod i det foreliggende ikke Tale fra Udvalgets Side.

I Forbindelse hermed gav Udvalget som Punkt

- 3) en mundtlig Fremstilling af de Overvejelser, der have fundet Sted angaaende Indretning af Slagterboder i General Juels tidligere Have, samt under
- 4) fremlagte Svar fra Kathedralstolen angaaende den til samme i Medfør af Byraadets Beslutning i Mødet den 8. Septbr. f. A. under Sag Nr. 143 m. fl. i 1881 rettede Forespørgsel om Skolegydens Udvidelse.

Med Hensyn hertil bemærkes:

- ad 1, at Stadsingeniørens Nivellementsplan gaar ud paa, at Domkirkepladsen foran Raadhuset skulde forblive som den er, hvorimod den fra A. Skovbys Hjørne til Skolegade og i Forbindelse hermed den øverste Del af selve denne Gade skulde sænkes til Kurven 14,5, hvorved der vilde bevirkedes en Afgravning foran Kirkens sydlige Indgangsbør af noget over 1 Fod og opnaas et jævnt Fald fra 1 : 219. Kannikegade skulde dernæst ligeledes afgraves, som det nærmere er vist paa et fremsendt Profil, saa at Gaden vilde faa et jævnt Fald fra 1 : 200, hvorved det nye Torv vil kunne faa følgende Stigninger: nærmest St. Klemensbro fra 1 : 90, paa Midten af Torvet 1 : 150 og nærmest Skolegade 1 : 270. Foretages der ingen Sænkning af Kannikegade, vilde Torvets Stigninger blive henholdsvis 1 : 60, 1 : 100 og 1 : 210. Udgifterne til dette Projekt ere beregnede til 8000 Kr., indbefattet Erstatning til vedkommende Grundejere m. v., men ikke iberegnet de nye Brosten og Fliser, der ere nødvendige til Omlægningen af Skolegade, naar dennes Brolægning forandres.

I Henseende til dette Forslag bleo der tilført Byraadsprotokollen følgende Beslutning:

Man vedtog at opfordre Udvalget til at lade Stadsingeniøren udarbejde et Projekt, hvorefter Domkirken fuldstændig eller dog saa vidt muligt kan blive udgravet og komme til at ligge i Niveau med Omgivelserne.

ad 2, Afgjørelsen af dette Punkt blev udfat til Mødet den 18. d. M.

ad 3, i Følge en af Stadsingeniøren udarbejdet Plan vil der paa det projekterede ny Rjødtorv kunne faas Plads til 32 Rjødudsalgsboder, 10 Fod lange og 7 Fod brede, med Betonmur og Betongulv og dækkede med bølgeformede, galvaniserede Jernplader, til en Pris af omtrent 350 Kr. for Stykket, af hvilke der formenes at kunne beregnes en Lejeafgift af 25 à 30 Kr. om Aaret. Det daglige Rjødudsalg kunde da formentlig bestrides fra disse Boder og kun om Lørdagen skulde det nærmeste Torv kunne tages til Hjælp i denne Henseende.

Med Hensyn til dette Punkt vedtog Byraadet at udsætte Afgjørelsen til et senere Tidspunkt.

ad 4. Fra Forstanderskabet for Aarhus Kathedralskole havde Byraadet under 3. November f. A. modtaget en til samme rettet Embedserklæring af 28. Oktbr. i. A. fra Professor, Bygningsinspektør Walther, hvori denne af forskjellige Grunde fraraader i det mindste for Tiden at gaa ind paa Byraadets Forslag, idet han navnlig fremhæver, at den paa Grund heraf nødvendiggjorte Ombygning af Skolen hverken i det indre eller ydre vil give tilfredsstillende Resultater, medens det paa den anden Side vil kunne antages, at en nærmere Fremtid vil stille større Fordringer end nu til Skolebygningens Rumfang og hele Indretning, hvilke formentlig ikke ville kunne tilfredsstilles med nogen virkelig Betydning, uden at den nuværende Grund helt forlades og en hel ny Bygning opføres paa en anden, større og friere Plads, som da maatte søges erhvervet. Professoreren kommer derfor til den Slutning, at den paatænkte Udvidelse af Gaden vistnok vil kunne ordnes lettere og paa en for alle Parter mere tilfredsstillende Maade, naar den stilles i Vero i nogle Aar, til hvilken Anskuelse Forstanderskabet ligeledes havde sluttet sig.

I Genhold til denne Udtalelse vedtog Byraadet at stille dette Spørgsmaal i Vero indtil videre. (Se Møderne den 18. d. M. og den 15. Februar.)

^{9/83} I Anledning af en fra Landinspektør C. Pedersen modtagen Forestilling angaaende den Maade, hvorpaa Byens Matrifuldsdokumenter blive opbevarede, der formenes at vanskeliggjøre ham og andre Landinspektører en let og uhindret Afgang til samme i Publikums Interesse, besluttede man at indhente Erklæring fra

Landinspektør Honum, der har disse Dokumenter til Opbevaring i Vedsør af Byraadets Beslutning af 20. Decbr. 1877, se Byraadsforhandlingerne, f. f. A., Side 92. Naar denne Erklæring er modtagen, bliver Sagen derefter at tilstille Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse til Erklæring. (Se Mødet den 22. Febr.)

^{11/83.} Fra Vandværksudvalget forelaa følgende Indstilling af 9. d. om Anskaffelsen af en ny Dampfjedel til Vandværket:

„Vandværket behøver, som alt ved Budgetbehandlingen fremhævet, en ny Dampfjedel. Beløbet hertil forventes tilvejebragt dels ved i Aar ligne 2000 Kr., dels ved Bidding af Resten for næste Aar. Forinden Udvalget imidlertid foretager videre til denne Sags Fremme, udbedes, saafremt Byraadet billiger Anskaffelsen, Beslutning taget om, hvorvidt Rjeden skal bestilles hos Fabrikant Frich eller anskaffes efter offentlig Licitation.“

Idet Byraadet besluttede at lade den foreslaaede Dampfjedel anskaffe og at lade dette ske ved offentlig Licitation, bemyndigede man Udvalget til at foranstalte det videre fornødne i saa Henseende. (Se Mødet den 15. Marts.)

Mødet den 18. Januar.

^{67/82} En fra Amtet foreliggende Kommunikation af Jendensrigsministeriets Skrivelse af 12. dennes, hvorved Byraadets Erklæring forlanges indhentet over den af vedkommende Testaments-eksekutorer oprettede Fundats for Proprietær J. C. Kriegers Legat for Haandværkslærlinge og Haandværksvende i Aarhus, besluttede man at tilstille Legatudvalget med Anmodning om derover at ytre sig. (Se Mødet den 1ste Juni f. A. samt herefter den 1. Februar.)

^{204/82.} Ved at remittere det i Mødet den 31. August f. A. forelagte Andragende fra Aarhus Grundejerforening om Forandring i Vandafgiften havde Vandværksudvalget uden at fremkomme med nogen Indstilling i Realiteten foreslaaet, at Behandlingen af denne Sag skulde udfættes indtil Begyndelsen af næste Aar, hvilken Indstilling Byraadet vedtog, i Følge hvilket Andragendet vil være at tilbagefende Udvalget.

^{315/82.} Efter fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse at have modtaget den i Mødet den 21. f. M. forlangte yderligere Erklæring over Fotograf Sventsens Byggeprojekt ved

Mejlgades Port, vedtog man i Overensstemmelse med Udvalgets Indstilling at følge den imellem Udvalget og Andrageren aftalte Byggelinie, der gaar ud paa,

- 1) at den af Udvalget paa et Erklæringen vedlagt Situationskort med a—b betegnede Linie fastslaaes som Fagadelinie for Andragerens Ejendom mod Mejlgade, samt at Fortsættelsen af denne Linie, betegnet med b—c—d, tillige eventuelt følges som Byggelinie for Mejlgade, naar Lejlighed til Indrykning af vedkommende Bygninger gives;
- 2) at den østlige Fagadelinie for Parcel III skal falde i Forlængelsen af den østlige Fagadelinie af Parcellerne II og I;
- 3) at Andrageren afstaar til Byen af Parcel III, hvad der ligger Nord for Forlængelsen af det nordlige Skjel for Matr.-Nr. 913.

For hver Kvadratalen, der i Overensstemmelse hermed afstaaes enten af Andrageren eller Kommunen, erlægges gjenfærdig en Betaling af 6 Kr., hvorhos Andrageren fritages for Kloakledningen igennem hans Ejendom, idet denne fjærnes uden Udgift for ham.

Med Bemærkning, at det ommeldte Situationskort er tilstillet Bygningskommissionen til fremtidig Opbevaring, skal her tilføjes, at efter Bygningsinspektørens Meddelelse ligger Punkt a 15 Alen fra Ejendommen Matr.-Nr. 913; Punkt b ligeledes 15 Alen fra Matr.-Nr. 914, hvorhos dette Punkt er i Skjellet imellem Matr.-Nr. 910 og 911; Punkt c er i Skjellet imellem Matr.-Nr. 910 og 909, hvor der rykkes saa langt ind, at Gaden ogsaa her bliver 15 Alen bred; Punkt d er det Sted, hvor Matr.-Nr. 905 a støder op til Matr.-Nr. 904.

³²⁸/₈₂. Efter at Diskussionen under det fra forrige Møde udsatte Spørgsmaal om Nedbrydelsen af Bygningerne paa General Juels og Vinhandler Fr. Larsens tidligere Ejendomme navnlig havde drejet sig om, hvorvidt man foreløbig skulde bevare de første som Hjælpelokaler for Skoleundervisningen, indtil den ny Byfskole paa Frederikshjerg bliver færdig, vedtoges det med 12 Stemmer imod 4 at lade ogsaa disse Bygninger forauktionere tilligemed Larsens Ejendom til Nedbrydelse. (Se Mødet den 22. Febr.)

¹²/₈₃. Et Indstilling af Vandværksudvalget af 10. d. M. approberede Byrådet en af samme med Bestyrelsen af Amtssygehuset ved Aarhus truffen Overenskomst om Indlæg af Vand til Amtssygehuset fra Byens Vandværk paa følgende Betingelser:

- 1) at Bestyrelsen udreder Halvdelen af Udgiften ved Rørledningen fra Jægergaardsvejen gennem Godthaabsgade til, hvor Kom-

munens Grund ender og Amtssygehusets begynder, hvilken Del bliver Kommunens Ejendom;

- 2) at Bestyrelsen udreder den fulde Udgift ved Rørledningen fra det i Post 1 nævnte Punkt til Sygehuset, hvilken Del derfor tilhører Amtssygehuset;
- 3) at Bestyrelsen herfor indtil videre aarlig udreder en fast Betaling af 115 Kr., og
- 4) at Bestyrelsen i alle Maader holder sig de for Vandforbrugerne i Kommunen til enhver Tid foreskrevne Regler efterrettelig.

^{20/83.} Efter derom foreliggende Andragende fra vedkommende Ejere, der er anbefalet saavel af Bygningskommissionen under 21. Septbr. f. A. som af Brolægningssubvalget den 12. d. M., vedtog man at afkjøbe Husejer P. Bomholt og Tømrer Rasmussen de ud for deres respektive Ejendomme, Jægergaardsvejen Nr. 2 og 2 A, udenfor Hustrækken beliggende imaa Jordstykker for at anvende samme til Udvidelse af Vejen, der herved erholder en lige Linie paa denne Side, medens den før drejede af i et Knæk ind ad mod Byen. Prisen er efter Overenskomst med de Vedkommende fastsat til $1\frac{1}{2}$ Kr. pr. □=Al. og bliver at tilsvare Bomholt med 135 Kr., nemlig for 117 □=Al. med Fradrag af 27 □=Al. Fortov, og Rasmussen med 210 Kr., nemlig for 198 □=Al. ÷ 58 □=Al. Fortov. Kjøbesummen udbetales af Kommunens Kasse, saasnart Overdragerne paa egen Bekostning have meddelt Kommunen Skjøder, der ere tinglæste uden Retskriveraumærkning. (Angaaende tidligere Forhandlinger om disse Jordstykker se Byraadsforhandlingerne for 1878 Side 82 og 126 og for 1879 Side 14 under Sag Nr. ^{138/76}.)

Mødet den 25. Januar.

^{58/78.} Fra Højesteretsfagfører Zahle, der paa Kommunens Begne har været antaget til at føre den af Mølle ejer A. Weiss for Højesteret indankede Sag angaaende Appellantens Forpligtelse til at udrede det Landdistriktet „Narhøus Vandmølle“ paalagte Bidrag til Kommunens Fattig- og Skolevæjens Udgifter (se Forhandlingerne for f. A. Side 13), var modtaget Underretning om, at der under 19. d. M. af Højesteret var fældet Dom i Sagen, hvorved denne var gaaet Kommunen imod. Efter senere modtagen Udskrift af Højesterets Domprotokol lyder Dommen saaledes:

„Om end Fastfattelsen af det Forhold, hvori det i den indankede Dom ommeldte Landdistrikt Narhøus Mølle

skulde i Genhold til Lov 6. Juli 1867 § 3 og Lov 26. Maj 1868 § 15 yde Bidrag til Aarhus Råd-
stads Fattig- og Skolevæsenes Udgifter for Treaaret
1875—1877, efter Omstændighederne maatte anses stet paa
tilbørlig Maade, findes dog den hos Citanten foretagne
Udpantning for det Distriktet herefter for første Gaaar
1877 paalagte Bidrag at have manglet behørigt Grundlag,
eftersom ingen Paaligning af Bidraget overens-
stemmende med Forskrifterne i de nævnte Love
havde fundet Sted, uagtet der, som i Dommen anført,
da i Distriktet boede flere selvstændige Personer, og Citanten
Aaret iforvejen havde taget personligt Ophold i en anden Kom-
mune og ikke længere var eneste Løbsejer i Distriktet. At det
særlig skulde paahvile Citanten som tidligere Ejer af det hele
Distrikt at foranlebigde den fornødne Paaligning, kan ikke an-
tages, men iøvrigt maa det anses oplyst, til Dels ved hvad der er
fremkommet for Højesteret: at Citanten, forinden Fastsættelsen
af det paagældende Bidrag for Distriktet sandt Sted, har hen-
vendt sig saavel til Aarhus Byraad som til Aarhus Amtsraad
og, under Paaberaabelse af de forandrede Forhold, fremsat
Indsigelse mod fremdeles alene at bære den hele Skattebyrde
for Distriktet. Idet det endnu, hvad særlig det Citanten som
Kirkebidrag affordrede Beløb angaar, bemærkes, at dette efter
Lovens 3—6—3 og 2—22—64, ikke vil kunne paahvile ham,
eftersom han var fraslyttet Distriktet, vil hans Paastand om
Ophævelse af den ham den 24. August 1877 overgaaede Ud-
pantningsforretning og af de i Dommen ommeldte tvende Føged-
kjendelser af 25. Juli og 24. August j. A. efter det anførte
være at tage til Følge, ligesom der i Medfør af hans subsidære
Paastand her for Retten vil være at tillægge ham i Erstatning
for den ham ved Forretningen forvoldte Skade Rente à 5 pCt.
aarlig fra 24. August 1877 af det af ham under Forretningen
deponerede Beløb af 335 Kr. 29 Ø.

I Genhold til Forskrifterne i Udpantningsloven af 29.
Marts 1873 § 13, ville de Indstævnte endelig have at godt-
gjøre Citanten Sagens Omkostninger for Overretten og Højeste-
ret skadesløst.

Chi kjendes for Ret:

Den paaanfede Udpantningsforretning og de ovenom-
meldte Kjendelser bør være ophævede, og bør de Indstævnte til

Citanten betale Renter, 5 pCt. aarlig af 335 Kr. 29 Ø. fra den 24. August 1877, indtil det nævnte deponerede Beløb tilbageleveres. Saa betale de og til Citanten Processens Omkostninger for Overretten og Højesteret skadesløst. Til Justitskassen betale de Indstævnte 10 Kr."

I Anledning heraf vedtog Byraadet at nedsætte et Udvalg, bestaaende af Rjer, Speyer og Baumann, til at drøfte, hvad der videre vilde være at foretage fra Kommunens Side i denne Sag og derefter fremkomme med Indstilling. (Se Mødet den 5te April.)

²/₈₃. Forretningsudvalget for Hads Herreds Banen havde i Skrivelse af 19. dennes meddelt, at Aarhus Amtsråd i Mødet af 30. f. M. havde erklæret sig villig til at indbetale Beløbet af sine Aktier i Løbet af 1 Aar i 4 Terminer, hvorfor Raadet formentes ikke at ville sende Delegerede til den til d. 7. Marts berammede Generalforsamling; det forøntedes derhos, at Beløbene for de af Sognekommunerne tegnede Aktier vilde indkomme paa samme Maade, hvorfor Udvalget forespurgte, om Byraadet maatte være villig til for sit Vedkommende at slutte sig til denne Betalingsmaade, i hvilket Tilfælde det ansaas ufornuddent, at der mødte Delegerede for Raadet ved Generalforsamlingen.

Denne Skrivelse var af Formanden bleven tilstillet de i Mødet den 4. d. M. udnævnte Delegerede til Erklæring og efter at disse havde indhentet det i saa Henseende fornødne Samtykke fra Aarhus Privatbank, for saa vidt angaar den af Banken overtagne Andel paa 50,000 Kr. af Kommunens Aktietegning, samt i Genhold hertil anbefalet Byraadet at slutte sig til Forretningsudvalgets Henstilling, vedtoges nu denne, i Følge hvilken Beslutning Møde ved den omfrevne Generalforsamling bortfalder for Kommunens Vedkommende.

Mødet den 1. Februar.

⁴/₈₁. Som Svar paa den i Mødet den 16. Marts 1882 tagne Beslutning var fra Udvalget for Opsørelsen af en ny Skolebygning modtaget Indstilling af 25. d. M. saalydende:

„Efter Modtagelsen af Byraadets Skrivelse af 18. Marts sidstl. konfererede Udvalget under 19. April med Arkitekt Lange og vedtog derefter at forføre Klasseværelserne, saaledes at

hvert Bærelse faar en Længde af $23\frac{1}{2}$ Fod, en Bredde af 20 Fod og Højde mellem Loft og Gulv af 12 Fod, ligesom man anmodede Arkitekten om under Planens Udarbejdelse at foretage endel Smaaændringer uden særlig gennemgribende Betydning.

Den oprindelige Plan blev da tilbageleveret Arkitekt Lange og efter Konferencer mellem ham og Udvalgets Formand er derefter af ham udarbejdet vedfølgende Plan for en ny Skolebyggnings Opførelse, der er endelig vedtaget i Udvalgets Møde den 23. dennes.

Ved nu at indsende denne Plan tilligemed Beskrivelse af samt Overflag over den ældre Plan, Overflag af resp. 5. Marts og 21. Oktober f. A. over Forandringerne, — hvorefter Planens Udførelse dog uden Gas- og Vandledning vil koste 68,906 Kr. 34 Ø. —, tillader Udvalget sig at indstille samme til Approbation."

Efter at Sagen var drøftet vedtog man at henlægge det fremkomne i Stabet til Eftersyn for Medlemmerne indtil næste Møde, til hvilken Tid Endringsforslag ligeledes bleve indkomne.

⁶⁷/₈₂. Efter Forslag af Legatudvalget vedtog man at meddele Amtet, at Byraadet ikke har fundet noget at erindre imod den med en Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 12. f. M. (se Mødet den 18. f. M.) til Erklæring modtagne Fundats for Proprietær J. C. Kriegers Legat for Haandværkslærlinge og Haandværksfænde i Aarhus. (Se Mødet den 8. Marts)

¹³³/₈₂. I Mødet den 1. Juni f. A. blev Kasseudvalget anmodet om at indkomme med en Forestilling til Byraadet angaaende Reglerne for Behandlingen af Restancer af Bidrag fra private Grundejere til Kloakanlæg. I Anledning heraf forelaa fra nævnte Udvalg Udkaft til følgende Skrivelse, hvori Spørgsmaalet forelægges Indenrigsministeriet til Resolution. Da man tiltraadte Udvalgets Forslag, blev en i Doerensstemmelse hermed affattet Skrivelse strax forsynet med Byraadets Underkrift. Den er saalydende:

„I den under 30. Decbr. 1868 approberede Vedtægt for Styrelsen af de kommunale Anliggender i Aarhus Kjøbstad er i Kapitel V om visse særlige kommunale Forhold (Doertagelse og Anlæg af Gader, Beje og Vandløb, vedtaget i Henhold til Kommunallovens § 21) under § 42 givet Bestemmelse for, at de af Kommunen forstudsvis afholdte Beføstninger til Gadeanlæg, Brolægning og Afløb skulle, naar Debitorerne vise

fig forfømmelige, kunne inddrives ved Udpantning med samme Fortrinsret, som tilkomme de paa faste Ejendomme hvilende kommunale Skatter og i Overensstemmelse med de for disses Inddrivelse gjældende Regler, uden Hensyn til, om Ejendommen senere maatte være gaaet over i andres Eje, naar det kun i Overensstemmelse med Plakat af 12 Januar 1820, ved Udstedelsen af Attest i Anledning af et Skjødes Tinglæsning bemærkes, hvorvidt der er givet Henslænd med Godtgjærelsen for saadanne Omkostninger som de omhandlede.

Disse Bestemmelser have fyldstgjort i lang Tid og naonlig med Hensyn til Brolægningsudgifter, men efterhaanden er man her kommen ind paa ikke at lade en Gade ombrolægge, før den er forsynet med Kloakledning, ligesom mange Kloaker ere anlagte efter Grundejernes Andragende, dels tidligere med Hjælp af Kommunen, men i den senere Tid uden saadan Hjælp, idet Nytten af saadanne Kloaker her vinder mere og mere Anerkjendelse.

Grundejerne have da ogsaa sædvanlig forpligtet sig til at betale deres Del af Udgifterne til Ræmnerkontoret inden en vis Tid „under Udpantningsvang som for Skatter og med samme Fortrinsret“, men Fogden har vægret sig ved paa Basis af den nugældende Affattelse af Reglerne i Kapitel V at foretage Udpantning herfor, ligesom der er opstaaet Banfseligheder ved Tinglæsningen af et Skjøde, der af Ræmneren var givet Paa-tegning om, at der paa Ejendommen hvilede et Kloakbidrag, stort 110 Kr., der refterer.

Under disse Omstændigheder er det blevet et Spørgsmaal af Interesse, om Kloakbidrag kunne efter Vedtægtens § 42 behandles ligesom Brolægningsbidrag eller ikke. Ganste vist nævnes „Kloak“ ikke udtrykkelig i Vedtægtens Kapitel V, lige saa lidt som i Loven for Kjøbstæderne af 14. Decbr. 1857, hvorefter den er taget, men da Grunden dertil ene er at søge i, at Anvendelsen af Kloaker ikke i nogen videre Udstrækning kjendtes i 1868, endfige i 1857, medens Kloakering af en Gade her i Byen nu efterhaanden er bleven en integrerende Del af Brolægningen af samme, maa man formene, at Spørgsmaalet maa besvares bekræftende, ffr. Vedtægten for Ribe Kjøbstad § 8. Da denne Ansæelse imidlertid som anført ikke har kunnet sættes igjennem, maatte Byraadet meget ønske, at Ministeriet vilde afgive en Fortolkning af Vedtægtens Kapitel V i den

omhandlede Retning, og for faa vidt denne ikke maatte give den foransførte Ansættelse Medhold, at Ministeriet da vilde approbere en Tilføjning til Byens Vedtægt om, at det ogsaa er for Udgifter, a holdte af Kommunen for Private i Anledning af Bandojlsb eller Kloater, at Vedtægtens Regler i § 41 og 42 ere anvendelige. Skulde heller ikke dette kunne tilstedes, har man ingen anden Udvej, end at der for hvert enkelt Kloaterbidrag, der kommer til at paahvile hver enkelt Ejendom, tinglyses og protokolleres en Deklaration — en Foranstaltning, som utvivlsomt vil vække megen Misshag og i ethvert Tilfælde vil paadrage uforholdsmæssig store Bekostninger ved disse i Reglen mindre betydelige Refusioner."

(Se Mødet den 29. Marts.)

²²⁰/₈₂. Fra Aarhus Telefonselskab forelaa Plan til Appropriation over de af Selskabet paatænkte Ledninger paa Kommunens Grund. (Se Mødet den 19. Oktober f. A.)

Man vedtog at overgive samme til Erklæring af Stadsingeniøren. (Se næste Møde.)

²³/₈₃. Efter Forslag af Kasseudvalget bevilgede Byraadet Kommunebogholderen for 1 Aar et Beløb af 200 Kr. til Hjælp ved Affattelsen af Regnskabet for 1882, for at dette kan blive færdigt i rette Tid, ligesom man ogsaa vedtog at lade Kommunebogholderen paa Kæmnerkassens Bekostning foretage en Rejse til Odense for at gjøre sig bekendt med de Forandringer i det derværende kommunale Bogholderi, som dersteds for nylig ere indførte. (Se Sag Nr. ²¹⁸/₈₃ i Mødet den 27. Septbr.)

²⁵/₈₃. Efter derom foreliggende Andragende tilstodes der fhv. Taarnvægter N. Rasmussen endnu for indeværende Aar den samme Understøttelse som i Fjor, nemlig 10 Kr. maanedlig, imod at han ogsaa fremdeles staar til Disposition for Udvalget for Byens Forfijndelse.

²⁷/₈₃. Et Forslag fra Bygningskommissionen om en ny Byggelinie for Fissergade fra Klemensbro til Matr.-Nr. 217, hvorved Gaden fra Broen til Frederiksgade bliver 11 Alen bred, blev henlagt i Skabet til næste Møde.

²⁸/₈₃. Efter derom fremkommen Begjæring blev der meddelt Skovudvalget Efterbevilling for et Beløb af 350 Kr., der i forrige Aar er medgaaet til Opførelsen af en Latrinbygning ved Pavillonen i Ris Skov.

Mødet den 8. Februar.

⁴/₈₁. Under 2den Behandling af den i forrige Møde fremlagte ændrede Plan for en ny Byfskole blev et af Peterseu og Bertelsen stillet Ændringsforslag, saalydende:

(Forslag til Beslutning.)

„At Byraadet tager under Overvejelse, om ikke den gamle Realskole i Dynekarken, det nuværende Sygehus, kunde være en passende Bygning til den paatænkte 3. Byfskole.“

forkastet med 8 Stemmer imod 8, hvorefter Udvalgets Plan blev vedtagen, idet man tillige besluttede over samme at indhente Sundhedskommissionens Erklæring. (Se Mødet den 1. Marts.)

³¹³/₈₁. En fra Adjunkt D. C. Lohse fremkommen Meddelelse om, at han i Overensstemmelse med det ham i Mødet den 20. Juli f. A. overdragne Hverv nu har opstillet den Freundske Mønt- og Medaljesamling i det herværende Museum, toges til Efterretning, idet man tillige besluttede at udtale sin Tak til Adjunkt Lohse for den af ham i denne Sag udførte Gjerning.

²²⁰/₈₂. Efter at have modtaget Erklæring fra Stadsingeniøren over den i forrige Møde fremlagte Plan for de projekterede Telefonledninger her i Byen, anmodede man Udvalget for denne Sag, hvoraf der paa Begjæring blev meddelt C. Rjer Tilladelse til at udtræde, medens Baumann i hans Sted tilforordnedes samme, om at træffe de nærmere fornødne Aftaler med Selskabet samt Byfogden og Brandinspektøren, for saa vidt angaar Valget af Stationerne for Kommunens Bedkommende. (Se Mødet den 8. Marts.)

²⁷/₈₃. Det i forrige Møde fremsatte Forslag til en ny Byggelinie for Fiskergade fra Klemensbro til Frederiksgade blev vedtaget, hvorefter et med Forslaget fulgt Situationskort, hvorpaa den ny Byggelinie er assat, bliver at tilbagejende Bygningskommissionen til fremtidig Opbevaring og Jagttagelse.

³¹/₈₃. Foranlediget af et af Glarmester S. P. Petersen forelagt Byggeandragende tillod Byraadet efter Bygningskommissionens Anbefaling for sit Bedkommende Andrageren ved den projekterede Ombygning af hans Ejendomme, Gade Nr. 18 og 20 paa Bolden, Matr. Nr. 691 og 690, at indtage det c. 46 □=Al. store Areal, der i en Trekant ligger imellem disse to Ejendomme, imod at han afgiver et c. 43 □=Al. stort Stykke Grund af Matr.-Nr. 691 til Gaden Boldens Udvidelse. For saa vidt Andrageren endvidere som Betingelse for dette Magelæg havde forlangt, at der uden

Udgift for ham anlægges et 2 Alen bredt Fortov langs hans Ejendom hen til Nr. 24 med Forfikring fra Byraadets Side for ham om, at det aldrig indsnævres, vedtog man dernæst at indhente Bro-lægningsudvalgets Erklæring. (Se Mødet den 22. Febr.)

Med Hensyn til Byggeandragendet, der blev anbefalet, men som Andrageren senere ønskede udvidet til Dispensation for en Bygning paa 3 Etager i Stedet for 2, hvad Byraadet modsatte sig, henvises forøvrigt til Sag Nr. ⁸⁷/₈₃ om Gaden Bolbens Udvidelse, der første Gang kom til Behandling i Mødet den 19. April.

Mødet den 15. Februar.

En Meddelelse fra Ligningskommissionen om de Nedsættelser, som paa Grund af indkomne Klager ere foretagne i Skatteligningen for indeværende Aar, toges til Efterretning. (Se Mødet den 29. Marts.)

^{175b}/₈₂. Der fremlagdes en Skrivelse af G. D. fra 2den Generalkommando Intendantur, hvori meddeles, at Krigsministeriet paa Indstilling af Forplejningskorpsen har bifaldet, at de Udgifter, tilfammen til Beløb 1339 Kr. 77 Ø., der ere foranledigede ved de af Indkvarteringskommissionen ved Artilleriets midlertidige Kaserne-etablisement trufne Foranstaltninger i Anledning af den der i afvigte Aar stedfundne Tyfus-epidemi, maa refunderes Kommunen af Militæretaten. (Se Mødet den 21. Septbr. 1882.)

³²⁸/₈₂. Fra Udvalget for Indretningen af det ny Torv m. v. forelaa Plan til Nivellement af Arealet omkring Domkirken m. v., hvilken undergaves en foreløbig Drøftelse, men derefter blev udsat indtil videre. Imidlertid forblive Planerne m. v. henliggende i Skabet til Medlemmernes Eftersyn. (Se Mødet den 17. Maj.)

²⁹/₈₃ fr. ¹⁶⁴/₈₂. Fra det i Mødet den 6. Juli f. A. nedsatte Udvalg i Anledning af St. Stefansforeningens Andragende om Tilskud til Opførelsen af en Asylbygning forelaa Indstilling af 10. d. M. faalydende:

„Ved at tilbagefende den os under 7. Juli 1882 tilstillede Skrivelse fra Bestyrelsen for Stefansforeningen om Bidrag til Opførelse af en Asylbygning her i Byen, tilligemed 2de senere modtagne Skrivelser af henholdsvis 21. September 1882 og 26. Januar 1883, vedlagt en Erklæring fra Sundhedskom-

missionen, med Situationsplan og Kort over det paatænkte Byggeforetagende, indstiller Udvalget som Resultat af de med Bestyrelsens Delegerede førte Forhandlinger, at der tilstaaes Stefansforeningen et rentesfrit Laan af Kommunen, i stør 8000 Kr.

Medundertegnede Mørk gjør imidlertid sin Indstilling afhængig af, at Stefansforeningen erhverver en heldigere beliggende Byggegrund end den i Splids Have tilbødte, der ikke skønnes at være tilraadelig til det attraaede Byggeforetagende, ligesom han navnlig anser det for uheldigt, at det Offentlige gaar i Spidsen med at gjøre Pistolstræde til en egentlig Gade."

Med Hensyn til de i ovenstaaende omtalte og senere modtagne Skrivelser fra St. Stefansforeningen bemærkes, at i den første af disse udtales, at da Byraadet maaske ikke vil se sig i Stand til at overlade Foreningen et Stykke af Sygehusets Grund til Byggeplads, kunde den subsidiært ønske, at der blev tilstaaet den et rentesfrit Laan af 8 à 10,000 Kr. til Opsørelse af Alshuset, medens det af den sidste fremgaar, at Foreningen har Tilbud om Salg af tvende Byggepladser til dette, nemlig i Kjøbmand Splids Have ud imod Pistolstræde og paa Hjørnet af Halls Vej og Fredericiagade, og at Sundhedskommissionen, hvis Erklæring er bleven æfket, særligt har anbefalet den førnævnte Plads.

Efter at Sagen var drøftet, vedtog man at lade den overgaa til 2. Behandling i næste Møde.

^{33/83}. Formanden meddelte, at Havneregnskabet for 1882 paa sædvanlig Maade var blevet fremlagt til offentligt Eftersyn. (Se næste Møde.)

Mødet den 22. Februar.

Til at gjøre Forslag til Decisioner til Kommuneregnskabet for 1881 valgtes Mørk og Meden. (Se Mødet den 15. Maj.)

^{318/82}. Fra Amtet fremlagdes Kommunikation af en Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 10. d. M., hvori de i Mødet den 4. j. M. omhandlede Bud paa Græsningen af Artilleriets Exercerplads samt af det c. 8 $\frac{1}{7}$ Tdr. Land store Grundstykke, hvormed Exercerpladsen ved Skejby Led er blevet forøget, approberes.

²²⁹/₈₂. Der forelaa Kommunikation af en Skrivelse af 9. d. M., hvori Indenrigsministeriet efter derom indgiven Ansøgning tillader, at Kommunen overtager de tvende Prioriteter til den danske Landmandsbank, Hypothek- og Vexelbank til Beløb henholdsvis 4934 Kr. 40 Ø. og 5985 Kr., der indestaa i den af Kommunen erhvervede Ejendom, Matr.-Nr. 204 a paa Hjørnet af Gistergade og Søndergade, før tilhørende Madam Møller. (Se Mødet den 23. Novbr. 1882.)

Man vedtog at lade de paagældende Obligationer udstede. (Se næste Møde.)

³²⁶/₈₂. Den fra Markudvalget modtagne sædvanlige Høststatistik for sidste Aar vedtoges det at indsende til statistisk Bureau. (Se Mødet den 21. Decbr. f. A.)

³²⁸/₈₂. Fra Stadsingeniøren forelaa Meddelelse om, at der den 17. d. M. i Overensstemmelse med Byraadets Beslutning af 18. Januar var bleven afholdt Auktion over Bygningerne paa General Juels og Vinhandler Fred. Larsens Ejendomme til Medbrydelse, hvorved der var opnaaet følgende højeste Bud, nemlig:

- 1) paa Forhuset af General Juels tidligere Ejendom 1600 Kr. og paa Side- og Baghusene samme Steds 850 Kr., og
- 2) paa samtlige Bygninger paa Larsens tidligere Ejendom 1830 Kr.

For Salget af Træer var der derhos indkommet 158 Kr. 25 Ø.

Spørgsmaalet om fornævnte Bud skulde antages eller forkastes blev udsat til næste Møde.

⁸/₈₃. Efter at have modtaget den i Mødet den 11. f. M. forlangte Erklæring fra Landinspektør Honum over Landinspektør Pederzens Skrivelse om Opbevaringsmaaden af Byens Matrifulationsdokumenter besluttede man, i Overensstemmelse med en foreliggende Indstilling af 20. dennes fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse, for Fremtiden at lade disse Dokumenter have Plads paa Kæmnerkontoret til Brug for rette Vedkommende, hvorhos det overdroges til Udvalget for Kasse- og Regnskabsvæsenet at foranstalte det i saa Henseende videre fornødne saa snart som mulig.

²⁹/₈₃ ffr. ¹⁶⁴/₈₂. Under 2. Behandling af den i forrige Møde foretagne Sag om Tilskud til et af St. Stefansforeningen paatænkt Børneasyl besluttede man at indhente Fattigudvalgets Erklæring angaaende de af Foreningen paatænkte Foranstaltninger med Hensyn til Plejebørns Optagelse i Aflyet. (Se Mødet den 1. Marts.)

^{31/83} Efter Forslag af Brolægningsudvalget vedtog Byraadet, at der, som af Glarmester S. P. Petersen i Mødet den 8. d. M. forlangt, paa Kommunens Beføstning lægges et 2 Alen bredt Fortov langs hans Ejendom paa Bolden, dog uden Forpligtelse for Fremtiden med Hensyn til mulige Omlægninger.

^{33/83}. Efter at Havnens Regnskab for 1882 har henligget til offentligt Ertterjyn i den lovbefalede Tid, valgtes Meden og Drmslev til som kritiske Revisorer at gienneengaa samme. (Se Møderne den 15. d. M. og den 29. Marts.)

^{35/83}. Paa Forslag af Indvarteringskommissionen vedtog Byraadet at lade nogle Lokaler i Fodfolkets Bagt- og Arresthus samt paa Rytterikaserne forandre til Bøjearest, imod at Udgiften herved forrentes af Statskassen med 6 % aarlig.

Som Følge heraf blev der under 5. Marts tilskrevet Indenrigsministeriet saaledes:

„J August Maaned f. A. henvendte Kommandantfabet sig til Indvarteringskommissionen med Anmodning om her at tilvejebringe 3 Arrestceller, hvori Bøjestraffen kunde fuldbyrdes, efter en fra Krigsministeriet modtaget Tegning af en saadan Normalcelle. Efter forskjellige Forhandlinger er Indvarteringskommissionen enig med Kommandantfabet om, at 3 af de i Fodfolkets Bagt- og Arrestbygning værende sædvanlige Arresteer omdannes til 2 af den nævnte Slags Arresteer, ligesom at de 2 Arresteer i Rytteriets Kaserne omdannes til 1 af den nævnte Art. Byraadet er indgaaet derpaa under Forudsætning af, at den i saa Henseende kalkulerede Udgift, resp. 110 og 10 Kr., yderligere forrentes med 6 %, hvorpaa man derfor udbeder sig Ministeriets Approbation.“

(Se Mødet den 10. Maj)

^{37/83}. Efter Indstilling af Indvarteringskommissionen besluttede man at antage et fra Fabriken for de Dødserske Filttelte fremkommet Tilbud om paa nærmere opgivne Vilkaar at modtage et Mandskabstelt til 20 Mand til Leje for i Mar og give 8. Regiment det til Prøve, idet man udtalte Forventning om, naar Benyttelsen er ophørt, at modtage Meddelelse om, hvorledes det har vist sig egnet til Brug. (Se Mødet den 8. Marts.)

^{40/83}. Efter Indstilling af Brolægningsudvalget approberede Byraadet en af dette med Ejerne af Jordlodderne Matr.-Nr. 5 d og 5 f af Markjorderne i Ring Herred, d'Herrer R. og J. G. Malling, truffen Overenskomst, hvorefter den over disse For-

der gaaende aabne, offentlige Vejgrøft paa en Strækning af omtrent 26 Alen erjattes af en 18 " luffet Rørledning paa den nuværende Ejers Bekostning, hvorefter denne, Murer P. A. Gaarup, der har kjøbt den Parcel af ovennævnte Jorder, hvorpaa Huset Nr. 168 i Frederiksballe nu er opført, vil have at meddele Kommunen en paa hans Ejendom tinglæst Deklaration.

⁴¹/₈₃. Efter Indstilling af samme Udvalg approberede Byraadet, at der med en Bekostning af 367 Kr., som forstudsvis afholdes af Ræmnerkassen, men derefter refunderes denne af vedkommende Grundejere, anlægges en Kloakledning i Bølden fra Glarmester S. P. Peterjens Ejendom, Gade-Nr. 18 og 20, til Samlebønden i Studsgade.

⁴²/₈₃. Efter Indstilling af Brolægningsudvalget vedtog Byraadet at lade anlægge en 12 " Kloakledning fra „Ole Rømers Vej" forbi Petroleumslagrene til Frederiksbjergkloakten, idet Refusionen af den dertil medgaaende Udgift 460 Kr. er fikret ved Deklaration fra de deri interesserede Ejskere.

⁴⁴/₈₃. Et fra Tobakshandler Theodor Smith fremkommet Andragende om, at der maa blive tillagt hans Ejendom, Gade Nr. 22 paa Bølden, Matr.-Nr. 689, det Areal, som for dens Vedkommende kommer til at ligge indenfor Forlængelsen af den for hans Nabo, Glarmester S. P. Peterjens Ejendom nu vedtagne Byggetlinie, blev henvist til Erklæring af Bygningskommissionen.

Mødet den 1. Marts.

⁴/₈₁. Efter at have modtaget Erklæring fra Sundhedskommissionen over den i Mødet den 1. f. M. vedtagne Plan for den ny Bysskolebygning besluttede man at indsende samme til Approbation af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, til hvilken Ende der blev tilfrevet vedkommende Skoledirektion under 13. d. M. følgende:

„Som Skoledirektionen bekjendt søles der her i Byen allerede stærk Trang til Opførelsen af en ny Bysskole, uagtet det kun er faa Aar siden den søndre Bysskole blev bygget og taget i Brug. Byraadet har derfor ogsaa i længere Tid beskæftiget sig med Sagen og udbød Bygningen af en saadan ny Bysskole paa Pladsen mellem den søndre Bysskole og Frederiksballe, der tilhører Byen, til Konkurrence. Den udjatte Pris-

belønning blev vundet af Arkitekt C. Lange her af Byen, men Byraadet fandt dog, at der kunde være Anledning til at foretage nogle Forandringer i Lokalernes Dimensioner, navnlig for bedre at kunne opstille Skoleinventar af nyere Model. Arkitekten har derfor paa Opfordring givet et Tillæg til sit tidligere Overflag, og omarbejdet Tegningerne. Ved at indsende disse og Overflaget, der viser en Udgift af henimod 69,000 Kr. foruden Grund og Inventar, Vand- og Gasledning samt Arrangementet af de ydre Omgivelser med Stakiter osv., tillader man sig at anmode om, at begge Dele maa blive forelagt Kirke- og Undervisningsministeriet til Approbation, forinden Bygningen paabegyndes, idet tilføjes, at Eleverne paa den nye Skole ville kunne benytte Gymnastikhuset paa søndre Byfskole, der grænser umiddelbart op dertil.

Planen for Skolens Opsørelse har været forelagt Sundhedskommissionen og Bygningskommissionen, der efter vedlagte Erklæringer intet have fundet mod det fremkomne at erindre.

(Se Mødet den 10. Maj.)

²⁵⁹/₈₁. Efter Indstilling af Indkvarteringskommissionen approberede Byraadet Vicitationskonditioner for Opsørelsen af det projekterede ny Krudthus. (Se Mødet den 9. Novbr. 1882 og herefter den 15. d. M.)

²²⁹/₈₂. I Overensstemmelse med Beslutning i forrige Møde bleve tvende Byraadet forelagte Panteobligationer til den danske Landmandsbank, vedrørende Kjøbet af Matr.-Nr. 204 a, forlyndede med Underkrift.

²⁷⁹/₈₂. Fra Amtet fremlagdes Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 12. f. M., hvorved det i Byraadets Møde den 23. Novbr. f. A. vedtagne Overflag over Havnens Indtægter og Udgifter i indværende Aar tilbagesendes efter at være blevet forsynet med Paategning om i Overensstemmelse med Lov af 26. Maj 1868 om Kjøbstadkommunernes Styrelse m. v. § 16 at have været forelagt Ministeriet, hvorhos der fremsættes forskellige Realitetsbemærkninger til de Beregninger og Beskrivelser over Arbejder ved Havnen, der medfulgte Overflaget, samt sluttelig tilføjes, at det under Udgifterne 6 b 5 opførte Beløb af 7000 Kr. til en midlertidig Plankstøjarm til Begrænsning af Jordfyld ikke maa komme til Udgift, forinden en Beskrivelse af det paagjældende Arbejde tillige med Overflag har været forelagt Ministeriet til Approbation.

Man besluttede at kommunikere Høneudvalget Ministeriets Skrivelse i Forventning om, at Udvalget vilde tage de fremkomne Bemærkninger til Følge.

Med Hensyn til det sidste Punkt i Ministeriets Skrivelse var der derimod allerede forinden nærværende Møde indhentet Erklæring fra Høneudvalget, der havde foranlediget Høneingeniøren til at udarbejde Tegning, Beskrivelse og Overlag over det paagjældende Arbejde, hvilket blev forelagt for og godkendt af Byraadet, der derefter besluttede at indsende samme til Ministeriets Approbation. (Se Mødet den 26. April.)

³²⁸/₈₂. Man approberede de i forrige Møde nærmere ommeldte Bud, der ere gjorte paa Bygningerne paa General Juels og Vinhandler Fr. Larsens tidligere Ejendomme.

²⁹/₈₃ Kfr. ¹⁶⁴/₈₂. I Genhold til den i forrige Møde fremsatte Anmodning forelaa fra Fattigudvalget Skrivelse af 27. f. M. angaaende Anbringelse af Plejebørn i det af St. Stefansforeningen paatænkte Asyl for Smaa børn, saalydende:

„Foranlediget af Byraadets ærede Skrivelse af 26. ds. tillader Udvalget sig at meddele, at Fattigvæsenet kunde ønske i det paatænkte Børneasyl at faa Plads i 2 Værelser til i alt 6 a 8 Børn fra den spæde indtil 14 Aars Alderen, saaledes at Børnene kunne anbringes her i Tilfælde af Forældrenes Død, Indlæggelse paa Sygehus eller anden Marjag, indtil de kunne vende tilbage til Hjemmet eller blive anbragte i passende Pleje, og at de under deres Ophold i Asylet nyde fuldstændig Forplejning, Vask og Reparation af Klæder for en Betaling af 30 Ore pr. Dag.“

Efter at Sagens Drøftelse var tilendebragt, blev et af Hald stillet Forslag om, at Byraadet, med Udelukkelse af det større Kapitaltilskud, en Gang for alle skulde tilbyde St. Stefansforeningen et aarligt Bidrag af 400 Kr. indtil videre, forkastet, hvorefter D. Langballe fremsatte følgende Forslag:

„Byraadet tilfiger St. Stefansforeningen et rentefrit Laan til Opførelse af et Børneasyl paa 5000 Kr. under Forudsætningen af, at Bygningen kommer til at ligge i den sydlige Del af Byen, samt at Foreningen paatager sig at efterkomme de af Fattigvæsenet opstillede Ønsker.“

hvilket blev vedtaget. (Se Mødet den 15. Marts.)

⁴⁶/₈₃. Efter Forslag af Indkvarteringskommissionen vedtog Byraadet at indgaa til Indenrigsministeriet med efterfølgende An-

dragende af D. D. angaaende en Forhøjelse af den daglige Betaling for Meniges Kvarterer:

J Følge Rekvifition fra 8de Regiment vil der i Aar indkomme her en Rekrutstyrke af 517 Mand, hvoraf ifkun 387 Mand ville kunne faa Plads i Fodfolkskaserne's Mandfakabsbygning. Der vil altsaa fra 31. Marts mangle Plads til 130 Rekruter eller et Kompagni, foruden Kvarterer til den ældre Styrke, c. 100 Mand, og 40 Befalingsmands elever, der maa lægges udenfor Kaserne. Indkvarteringskommissionen har gennem Kviferne søgt Tilbud om Afgivelsen af de manglende Lokaler, og ved den skriftlige Sitation den 26. f. M. er der gjort Tilbud om 215 Kvarterer, faa at man haaber ogsaa paa denne Maade eller underhaanden at kunne tilvejebringe de øvrige fornødne Kvarterer. Men for 208 af Tilbudene er forlangt 20 Øre pr. Dag, medens kun Resten har villet overtage Kvarter til den normerede Pris af 17 Øre daglig. Byraadet maa derfor meget indstændig andrage om Bemyndigelse til at udbetale 20 Øre for alle Kvarterer til Fodfolket, og da det er at forudsæ, at en lignende Pris vil blive forlangt for Kvarter til de 75 Mand af Artilleriet, der indkomme i Maj Maaned, og hvortil ifke vil være Plads i Artillerikaserne, samt den ringere Styrke af Rytteriet, som ligeledes senere vil faa Plads i Rytterikaserne, andrager man ligeledes om Bemyndigelse til at indgaa paa samme Pris for disse Baabenarters Vedkommende."

(Se Mødet den 5. April.)

^{47/83}. Ved at fremsende Sygehusets Regnskab for 1882 havde vedkommende Udvalg anholdt om Efterbevilling af 239 Kr. 24 Øre, hvilken gaves.

^{48/83}. Fra Bestyrelsen for Foreningen af Haandværkere og Fabrikarbejdere til gjenfædig Understøttelse var modtaget følgende Andragende:

„Til

det højtærede Byraad.

Bestyrelsen for Foreningen af Haandværkere og Fabrikarbejdere til gjenfædig Understøttelse tillader sig herved ærbødigt at henvende sig til det højtærede Byraad med følgende Andragende.

Det vil mulig være det højtærede Byraad bekendt, at Foreningen oprettedes 1863 ved Byraadets Initiativ og med

Tilfagn om Tilskud fra Kommunen, der ogsaa ydedes nogle Aar, men senere ophørte, da Foreningen troede ved egne Kræfter at kunne gennemføre sin Opgave, hvilken desuden lettedes dels ved Bidrag af en Del blot ydende Medlemmer, dels ved anseelige Pengegaver af et Par større Velgjørere. Skjøndt Foreningens Status aldrig har været god, har Bestyrelsen dog hidtil holdt det gaaende uden egentlig Gjæld; men Aaret 1882 med dets megen Sygelighed, navnlig Tyfus og især Mæslinger, der antog en epidemisk Karakter og forvoldte betydelige Udgifter til Medicin til Medlemmernes Børn m. m., har bragt Foreningen haardt i Betryk, saa at den i 1882 er gaaet 14—1500 Kr. tilbage. Til Sammenligning skal saaledes bl. a. anføres, at Apothekerregningerne i 1882 androge 2532 Kr. (1881 1869 Kr.), Sygedagspenge 1848 Kr. (1881 1416 Kr.), Begravelsesbidrag 330 Kr. (1881 150 Kr.), Hospitalet 185 Kr. (1881 50 Kr.), osv. Ved et Extrabidrag have Medlemmerne efter Gode søgt at hjælpe Sagerne lidt paa Fode; men dette kan selvfølgelig ikke have stor Betydning. Af en Henvendelse til en stor Del af Byens bedrestillede Indvaanere om at indtræde som overordentlige Medlemmer havde Bestyrelsen haabet et bedre Resultat; men dette Forsøg skadedes, ja tilintetgjordes næsten ved en Embedsmands bekjendte Bladartikler, hvis Berettigelse vi her ikke skulle gaa ind paa at bedømme.

Foreningen staar saaledes nu uden Gjæld, men paa den anden Side ogsaa uden Midler, og da det desværre ikke er usandsynligt, at flette Sundhedsforhold fremdeles kunne fremtvinge Underballance, har Bestyrelsen anset det for sin Pligt ved Samraad med Medlemmerne at drøfte Midlerne til at forhindre Foreningens Opløsning. Der afholdtes den 15. Febr. en særdeles talrigt besøgt ekstraordinær Generalforsamling, hvor det med Enstemmighed vedtoges, at Bestyrelsen skulde henvende sig til det højtærede Byraad med ærbødigt Andragende om at komme Foreningen til Hjælp, saafremt det maatte vise sig, at den ikke paa anden Maade kan bestaa.

Det er dette Hverv, vi herved opfylder, idet vi anse det for overflødigt at udvikle, hvor megen Gavn Foreningen har stiftet og fremdeles kan stifte. Vi tillade os altsaa ærbødigt at andrage hos det højtærede Byraad, at det vil give Tilfagn om, saafremt det maatte blive nødvendigt, at ville støtte For-

eningen af Haandværkere og Fabrikarbejdere til gjensidig Understøttelse med pekuniær Hjælp.

Århus, den 23. Febr. 1883.

L. K. Lauritzen, Snedker.	S. Schougaard, Snedker.	Chr. Nagaard, Murer.
Th. A. Andersen, Faktor.	H. P. Jensen, Maskinfabrikant.	B. Andersen, Korpslæge.
H. Gundersen, Modelsnedker.		

Man besluttede at nedsætte et Udvalg, bestaaende af Borgmesteren og Mørk, til nærmere at drøfte Sagen og derefter at fremkomme med Indstilling. (Se Mødet den 10. Maj.)

^{52/83}. Paa dertil givne Foranledning vedtog man at tilskrive Amtsrådet med Begjæring om, at Landdistriktets Bidrag til Kjøbstadens Skole- og Fattigvæsensudgifter i Treaaret 1884—86 allerede nu maatte blive fastsat, idet man derhos vedtog at henholde sig til det Forholdstal af $\frac{1}{500}$, der ved Indenrigsministeriets Skrivelse af 15. Maj 1882 — se Byrådsmødet den 25. j. M. — er fastslaaet som gjældende for indeværende Treaar 1881—83. (Se Mødet den 21. Juni.)

Mødet den 8. Marts.

^{67/82}. I Sagen angaaende Stadsfæstelse paa en Fundats for „det Kriegeriske Legat for Århus Haandværkslærlinge og Haandværksjvende“ (se senest Mødet den 1. j. M.) forelaa fra Amtet Kommunikation af en Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 28. j. M.,¹ saa lydende:

„I det med Amtets behagelige Skrivelse af 6. d. M. tilbagefulgte Andragende have Overretsprokurator Bøcher og Sagfører N. Knudsen som executores testamenti i afdøde Proprietær J. C. Kriegers Bo anholdt om allerhøjeste Stadsfæstelse paa Fundatsen for „det Kriegeriske Legat for Århus Haandværkslærlinge og Haandværksjvende.“

Foranlediget heraf skulde man til behagelig Efterretning og videre fornøden Bekjendtgjørelse tjenstligt melde:

„at de i Fundatsens § 3 indeholdte Bestemmelser om, at Formanden for Århus Byraad skal være Formand i et

nærmere angivet, af Aarhus Haandværkerforening dannet Udvalg, og om at Byraadet skal overføre de der omhandlede Indstillinger for luffede Døre, ikke egne sig til at stadfæstes. Saafremt Fundatsen derfor fremdeles ønskes stadfæstet, maa de paagjældende Bestemmelser omarbejdes, og der maa derfor i den optages de fornødne Bestemmelser om Afslæggelse af et aarligt Regnskab for Legatets Kapital, dets Indtægter og Udgifter og om dette Regnskabs Revision og Decision. Endelig maa Fundatsen, hvorefter der kun er tilfattet Ministeriet de hoslagt tilbage følgende 2 Gjenparter, efter Omarbejdelsen indsendes hertil i Original, bilagt med en bekræftet Afkrift."

Man vedtog at meddele foranstaaende til de Herrer executores testamenti i Kriegers Bo. (Se Mødet den 19. April.)

²²⁰/₈₂. Efter Indstilling af vedkommende Udvalg — se Mødet den 8. f. M. — vedtoges det at anbringe de af Byraadet erhvervede Telefonstationer paa følgende Steder: Raadhusets 1. Sal, Borgmesterfontoret, Vandværket, Gasværket, Lodshuset, Brandinspektørens Bolig, Stadsingeniørens do., 4 Steder, der nærmere ville være at bestemme ved Udførselen af Mejlgade, Vestergade eller paa Vesterbro, paa Frederikshøj og i Nærheden af Engehuset ved Mindegades Port, Politimesterens Bolig, Politistationen og Politiasistentens Bolig, de 3 sidstnævnte Steder dog under Forudsætning af, at Udgifterne herved blive afholdte af Politikassen; det blev derhos approberet, at Havnekassen skal afholde Udgiften ved Stationen paa Lodshuset. (Se Mødet den 31. Maj under Sag ¹²⁶/₈₃.)

³⁷/₈₃. Efter Forslag af Indkvarteringskommissionen besluttede Byraadet foruden det i Mødet den 22. f. M. omhandlede Telt ved Rjøb at anstaffe endnu et Dækkerst Tiltelt med alt Tilbehør til en Pris af 350 Kr. for yderligere at lade anstille Prøve med disse Teltets Brugbarhed.

⁵⁴/₈₃. I Anledning af en fra det staaende Udvalg for den danske Rjøbstadforening fremkommen Indbydelse til ved Affending at deltage i et Delegeretmøde af Foreningen i Næstved i forestaaende August Maaned vedtog man at svare, at man var villig til at sende Delegerede ligesom ogsaa til som sædvanligt efter Byens Folketal at deltage i de almindelige Udgifter ved Mødet. (Se Mødet den 21. Juni.)

⁵⁵/₈₃. Fra Bestyrelsen for Arbejdsmændenes Fagforening

forelaa et Andragende om, at Byraadet vilde foranledige, at der ved Havnen blev bygget et Opholdslokale for de Arbejdere, der søge Fortjeneste der ved Skibenes Losning og Ladning m. v.

Bliver at tilstille Havnendvalget til Erklæring. (Se Mødet den 29de d. M.)

^{57/83}. Da Ejeren af den Gaard, hvori Byens Ræmnerlokaler for Tiden findes, havde ønsket at blive raadig over de ublejede Lokaler, medens han efter den indgaaede Overenskomst i det tidligste kan opsigte Kommunen disse til Fraskytnings Oktober Flyttedag 1884, og der for Tiden paa andet bekvemt Sted i Byen tilbyder sig brugelige Lokaler til Ræmnerkontor, overdroges det efter derom gjort Indstilling til Rasseudvalget paa bedste og billigste Maade at ordne Fraskytningen af de nuværende Ræmnerlokaler til Oktober Flyttedag med Ejeren, Redaktør E. Nielsen, og at leje hos Kjøbmand W. Kirkebye jun. paa Mejlgade Nr. 8, for et Tidsrum af ikke over 10 Aar. (Se Mødet den 5. April.)

^{62/83}. Efter Begjæring af Skoleudvalget efterbevilgede Byraadet et Beløb af 175 Kr., der er udbetalt de 7 ældste Lærere i Tillæg til Huslejegodtgjørelsen for 1882 i Medfør af Byraadets Beslutning i Mødet den 11. Maj 1882 under Sag ^{268/81}.

^{63/83}. Et fra Kommunens 4 Overlærere indkommet Andragende om dog at maatte blive tilstaaet et Lønningss- eller Dyrtidstillæg for 1882 paa Grund af, at deres tidligere Andragende om almindelig Lønningsforhøjelse foreløbig er stillet i Bero ved Byraadets Beslutning i Mødet d. 14. Decbr. f. A., blev behandlet tillige med Skoleudvalgets derover afgivne Erklæring, hvilken gaar ud paa, at der gives Overlærerne Tillæg gennem Beregningen af deres Løn efter Kapitelstarten, saaledes nemlig, at Byg i Stedet for med 9 Kr. 65 Øre beregnes som i Budgettet flet til 12 Kr. pr. Lønde, til hvilket Tillæg ogsaa samtlige Lærere indstilles for indeværende Aar. Derimod finder Udvalget ikke, at der er tilstrækkelig Grund til at give Lærerrinderne lignende Tillæg, eftersom de ikke have Familier at forfærge, men foreslaar dog, at Bygget for deres Vedkommende beregnes til 11 Kr. pr. Lønde i Stedet for efter Kapitelstarten. Sagen udsattes dernæst til næste Møde.

^{65/83}. En fra Bygningskommissionen modtagen Bygningsanmeldelse med Tegninger over en Ringovn med flere Teglværksbygninger, som Kjøbmand C. Langballe og Søn agte at opføre paa Matr.-Nr. 1260 og 1261, hvoraf det sidste tilhører Kommunen og ifkun er lejet af C. Langballe og Søn, besluttede man at tilstille

Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse til Erklæring. (Se næste Møde.)

⁶⁶/₈₃. Paa Andragende tillodes det Brødrene Kjer at maatte ved forestaaende Forandring af Facaden paa den dem tilhørende Ejendom paa Hjørnet af Storetorv og Klemensstorv forøge Hjørnetrappen med endnu et Trin, dog uden Skade for Kommunen i Tilfælde af Ombygning.

⁶⁷/₈₃. Den sædvanlige Virksomhedsberetning fra Bygningsinspektøren for 1882, der er optagen i Tillægget til Byraadsforhandlingerne for nævnte Aar, blev fremlagt.

Mødet den 15. Marts.

²⁵⁹/₈₁. Indkvarteringskommissionen meddelte, at der i Genhold til de i Mødet den 1. d. M. approberede Konditioner under G. D. var afholdt skriftlig Licitation over Opførelsen af et nyt Krudthus, ved hvilken Lømmermester H. Th. Orbrøgger havde indgivet det laveste Tilbud med 6837 Kr. Dette Tilbud blev efter Kommissionens Indstilling approberet af Byraadet. (Se Mødet den 13. Septbr.)

¹/₈₂. Fra Overretsfagfører C. Kjer forelaa Meddelelse om, at der i den af ham som befalet Sagsfører for Kommunen i Medfør af Byraadets Beslutning af 12. Januar f. A. mod Sagsfører Thorsen for resterende Kirkebidrag anlagte Sag under Dags Dato ved Aarhus Byting er falden Dom, ved hvilken Hr. Thorsen er tilpligtet at betale det paastaede Beløb 106 Kr. 20 Ø. med Renter à 5 % aarlig fra den 27. Januar 1882 til Betaling sker, hvorhos Sagens Omkostninger ere ophævede.

Løges til Efterretning. (Se næste Møde.)

¹¹/₈₃. Efter Forslag af Vandværksudvalget vedtog Byraadet Licitationskonditioner for den i Mødet den 11. Januar omhandlede ny Dampfjedel til Vandværket. (Se Mødet den 5. April.)

²⁹/₈₃ kfr. ¹⁶⁴/₈₂. Fra St. Stefansforeningen fremlagdes en Skrivelse af 10. d. M., hvori samme fremsøger sin Tak for det den i forrige Møde tilfagte rentefri Laan til Opførelse af en Aflybning for Smaabørn.

⁶³/₈₃. Under den fortsatte Behandling af det fra forrige Møde ubjatte Forslag fra Skoleudvalget, om et midlertidigt Lønnings-

tillæg til det faste Lærerpersonale, blev der af Borgmesteren og Fenger fremsat et Endringsforslag, hvorover man besluttede at indhente Udvalgets Erklæring. (Se Mødet den 29. Marts.)

⁶⁵/₈₃. Paa Foranledning af Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forhandlede man om de i forrige Møde fremlagte Byggeplaner fra E. Langhølle og Søn, hvorefter Sagen udsattes til næste Møde.

⁷⁴/₈₃. I Skrivelse af 1. d. M. havde 8. Regiment anmodet om, at der maatte blive foretaget visse nærmere angivne Foranstaltninger ved Fodfolkskolens Arrestlokaler, sigtende til at forhindre Arrestanterne i at begaa Selvmord, i Anledning af hvilken Skrivelse Indkvarteringskommissionen under 14. ds. havde indstillet, at de foreslaaede Foranstaltninger udføres, mod at de dertil medgaaende Udgifter 126 Kr. forrentes Kommunen med 6 % aarlig.

Med 8 Stemmer imod 6 vødto Byraadet at tilskrive Regimentet med Underretning om, at man vel ikke havde noget imod at lade de forlangte Arbejder udføre, men at man dog ikke ansaa sig forpligtet til at afholde de dermed forbundne Udgifter. (Se Mødet den 19. April.)

⁷⁵/₈₃. Efter Andragende fra Kjøbmand A. Schjøtt og derom foreliggende Indstilling af Vandværksudvalget tillod Byraadet, at der maa lægges en Vandledning fra Epidemihuset over de ny Fattighaveres Grund til den Hr. Schjøtt tilhørende Jordlod, Matr.-Nr. 48, der dels allerede er og dels efter Ejerens Anbringende yderligere agtes udstykket til Byggegrunde, mod at Grundejerne betale Halvdelen af de dermed forbundne Omkostninger, der efter Stadsingeniørens Beregning ere anslaaede til 290 Kr.

⁷⁶/₈₃. Paa Andragende af St. Stefansforeningen og Murmester N. Jensen, der have kjøbt Grundstykkerne Matr.-Nr. 350 og 349 a af Kjøbmand Splids Høve, hvorpaa Andragerne agte at opføre et Børneasyl og en Skole, og efter Vandværksudvalgets Indstilling tillod Byraadet, at der maatte nedlægges en Vandledning i Pistolsstræde til disse Ejendomme, imod at Andragerne udrede Halvdelen af de dermed forbundne Omkostninger, der af Stadsingeniøren ere anslaaede til 510 Kr. (Se Mødet den 10. Maj.)

Mødet den 29. Marts.

De i Anledning af Rigsdagsvalglisten for 1883—84 indkomne Klager bleve afgjorte.

— En fra Overligningskommissionen fremkommen Meddelelse om de Medsættelser, der paa Grund af indkomne Klager ere foretagne i Skatteligningen for indværende Aar, blev tagen til Efterretning.

¹⁰³/₈₁. Med Hensyn til den i Mødet den 7 April 1881 omhandlede Sag angaaende Tilvejebringelsen af en almindelig Inventarfortegnelse over Kommunens løse Ejendele forelaa en Skrivelse af 9. Januar d. A. fra Bygningsinspektøren, hvori denne meddelte, at han af Udvalget for Bygninger og Inventar er bleven anmodet om at udarbejde en saadan Fortegnelse, men ikke anser sig pligtig til at udføre dette Arbejde, hvorfor han henstiller Sagen til Byraadets Afgjørelse.

I Anledning heraf vedtog Byraadet at anmode ovennævnte Udvalg om at tage Sagen under fornyet Overvejelse og derefter fremkomme med Indstilling.

³²⁰/₈₁. I Sagen angaaende nye Reguleringssummer for flere af Lærer- og Lærerindeembederne ved Kjøbstadens Skolevæsen, se senest Mødet den 16. Novbr. f. A., var fra Stiftsproosten modtaget saalydende Skrivelse:

„Stiftamtmanden har under 13. d. M. tilskrevet mig saaledes:

„Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har under 6. d. M. tilskrevet Skoleraadet for gl. Aarhus Amt saaledes:

„I Anledning af Skoleraadets behagelige Skrivelse af 24. f. M., hvori begjæres Ministeriets Afgjørelse med Hensyn til et fra Aarhus Byraad fremkommet Forslag, hvorefter i Henseende til Fastsættelse af Reguleringssummerne for Kjøbstadens Lærer- og Lærerindeposter den nuværende Inddeling af Embederne efter Skoler forlades og samtlige Embeder opstilles som 1ste, 2de og 3die osv. Lærerembede ved Aarhus Skolevæsen, skulde man til behagelig Efterretning tjenstligt meddele, at der intet imod bemeldte Forslag høves at erindre.

Sagens Aktstykker følge hoslagt paany og forventes i sin Tid behageligt remitterede.“

Hvilket tjenstligt meddeles, idet jeg skal henstille, at Deres Højærværdighed nu vil søge Sagen ordnet ved Forhandlinger med Skoleautoriteterne i Aarhus. Om hvad herefter påsejer, tør jeg bede mig underrettet med Vilagene tilbage.“

Ved at meddele dette til behagelig Efterretning tillader jeg mig at anmode det ærede Byraad om at foranstalte mig tilstillet Forslag til de nævnte Reguleringssummer, hvorhos jeg ikke undlader at henlede Opmærksomheden paa, at der ingen Reguleringssum er fastsat for Overlærerembedet ved Søndre Vyskole, samt at Reguleringssummerne fastsættes paa den i Loven af 8. Marts 1856 § 19 og Min. Circ. 24. Marts 1866 foreslaaede Maade.

Århus Stiftsprovsti, 21. Marts 1883.

H. Sørensen.

Til

Århus Byraad!"

Denne Skrivelse vedtog man at kommunikere Skoleudvalget til Efterretning og videre Foranstaltning med Hensyn til Fastsettelsen af de nye Reguleringssummer.

^{1/82}. Borgmesteren meddelte, at der under 17. d. M. for ham som Formand for Byraadet var blevet forkyndt Appellstævning til Overretten med Hensyn til den i forrige Møde ommeldte Dom over Sagfører Thorsen for resterende Kirkebidrag, i hvilken Anledning Byraadet vedtog at ansøge om fri Proces for Overretten. (Se Mødet den 10. Maj.)

^{132/82}. Som Svar paa den i Mødet den 1. Febr. d. A. til Indenrigsministeriet indgivne Forespørgsel angaaende Reglerne for Behandlingen af Restancer af Bidrag til Kloakanlæg var fra Amtet modtaget Kommunikation af en Skrivelse fra bemeldte Ministerium af 9. d. M. saalydende:

„Ved at meddele, at den i § 42 af den under 30. December 1868 stadfæstede Vedtægt for Styrelsen af de kommunale Anliggender i Århus Rådskad indeholdte Bestemmelse om, at de af Kommunen forskudsvis afholdte Bekostninger til Gadeanlæg, Brolægning og Afløb skulle, naar Debitorerne vise sig forsømmelige, kunne under de der angivne Betingelser inddrives ved Udpantning, af Fogedretten er anset uanvendelig i Tilfælde, hvor der af Kommunen var begjært Udpantning for resterende Bidrag til Udgifter og Kloakanlæg, har Århus Byraad i det med Amtets behagelige Skrivelse af 6. f. M. hertil indkomne Andragende forespurgt, om Kloakbidrag kunne efter Vedtægtens § 42 behandles ligesom Brolekningsbidrag, og hvis dette Spørgsmaal maa besvares benægtende, anholdt om Stadfæstelse paa et Tillæg til den ommeldte Vedtægt om, at sammes

Bestemmelser i §§ 41 og 42 ogsaa ere anvendelige paa Udgifter, afholdte af Kommunen for de Private i Anledning af Vandafløb eller Kloaker. Foranlediget heraf skulde man til behagelig Efterretning og videre fornøden Bekjendtgjørelse tjenstligt melde, at Ministeriet betvioler Rigtigheden af det i den omhandlede Fogedkjendelse statuerede Resultat, der imidlertid maa staa ved Magt, indtil det underkendes af en højere Domstol, hvorfor der ikke hersra vil kunne meddeles Stadsfæstelse paa et Vedtægtsstillæg, der, som det af Byraadet foreslaaede, gaar ud paa en fra Fogedrettens afvigende Forstaaelse af de Loobud, i Henhold til hvilke de paagjældende Bestemmelser ere optagne i Vedtægten."

Man vedtog at henvise denne Skrivelse til nærmere Overvejelse af Kasse- og Regnskabsudvalget, som derefter anmodes om at fremkomme med Indstilling.

^{33/83.} Efter at have modtaget Erklæring fra det i Mødet den 15. j. M. med Hensyn til Havnens Regnskab for 1882 nedsatte kritiske Udvalg blev Regnskabet forsynet med de sædvanlige Baategninger, hoorefter det vil være at indsende til Indenrigsministeriet.

^{55/83.} I Anledning af det i Mødet den 8. d. M. fremlagte Andragende fra Arbejdsmændenes Fagforening havde Havneudvalget foreslaaet, at det Lokale, der for nylig er indrettet som Røge- og Spiselokale for Skibsbesætninger fra Petroleumsskibe, aabnes for ledige Arbejdere i den Tid, det ikke benyttes efter dets egentlige Bestemmelse, og for Havnefaskens Regning forsynes med Varme, samt stilles under Havnefogdens specielle Varetægt. Mørk havde derimod anset denne Foranstaltning for utilstrækkelig og uhenigtsmæssig og vilde anbefale Opførelsen af et særligt Lokale imellem den gamle og den ny Havn, helst paa Børspladsen, hvorom han agtede nærmere mundtlig at udtale sig.

Da Byraadet ikke kunde slutte sig til Udvalgets Forslag, besluttede man at tilbagejende Sagen til Udvalget til fornyet Overvejelse og derpaa følgende Indstilling. (Se Mødet den 20. Septbr.)

^{63/83.} Over det i forrige Møde fremsatte Vædringsforslag til Skoleudvalgets tidligere Indstilling om et midlertidigt Lønningstillæg til det faste Lærerpersonale var afgivet Erklæring af Udvalget, som ikke havde kunnet tiltræde samme, hooremød det nu foreslaar, at der udbetales de 4 Overlærere hver 180 Kr. eller i Alt 720 Kr., de 14 Lærere hver 120 Kr. eller i Alt 1680 Kr., og de 10 Lærerinder hver 48 Kr. eller i Alt 480 Kr., tilsammen 2880 Kr.

i 12 maanedlige Udbetalinger fra 1. April d. A. til 31. Marts 1884, saaledes at den paa Budgettets Udgiftskonto IV. 1 a. 2. opførte Bevilling i Regnskabet for indværende Aar deles i 2 Underafdelinger, hvoraf den første omfatter de Beløb, der udbetales efter Kapitelstarten, og den anden, nemlig hvad derefter bliver tilovers, anvendes til Bestridelse af det vedtagne Tillæg.

Ved Afstemningen blev Endringsforslaget forkastet, hvorefter Udvalgets her fremskillede Forslag vedtoges.

^{65/83.} Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse meddelte, at det under 27. d. M. under Forbehold af Approbation med E. Langballe og Søn havde afsluttet en Overenskomst, hvorefter Kommunen til dette Firma skulde overdrage Matr.-Nr. 1261 af Bygrunden og Matr.-Nr. 18 af Markjorden indtil Fortsættelsen af det nordlige Skjel for Matr.-Nr. 45 af Markjorden imod at erholde Matr.-Nr. 1258 c af Bygrunden og Matr.-Nr. 47 af Markjorden. Kommunen skulde derhos betale en Vederlagsfum af 10,000 Kr., medens E. Langballe og Søn vilde forpligte sig til at foranstalte en Deklaration tinglæst om, at det nuværende Teglværk ved Nørrealle skulde nedrives og ingenfinde mere maa drives som saadant udover Udgangen af Aaret 1910. Parcellerne skulde overtages af Parterne i den Stand, de forefindes, og med de Forpligtelser, der maatte paahvile dem, og alle Omkostninger ved den endelige Ordning af dette Magelæg deles ligelig imellem Parterne.

Spørgsmaalet om Approbation skulde gives paa denne Overenskomst eller ikke blev foreløbig udsat til næste Møde, hvorimod man med Hensyn til Byggeprojektet vedtog at tilbagefende samme til Bygningskommissionen til nærmere Afgjørelse.

Mødet den 5. April.

Indenrigsministeriets Cirkulære af 24. f. M. angaaende Tilskud fra Statskassen til Afholdelse af Udgifter ved Indsamling og Tilintetgjørelse af Oldenborrer og Oldenborrelarver blev fremlagt.

^{58/78.} Efter Forslag af det i Mødet den 25. Januar nedsatte Udvalg vedtog man at tilskrive Aarhus Amtsråd angaaende Paaligningen af det Landdistriktet for 1877 paalagte Bidrag til Kommunens Skole- og Fattigvæsen. Skrivelsen, der afgik den 6. April, lød saaledes:

„I Følge Amtsrådets Beslutning i Mødet den 21. Februar 1877, kommuniceret Byrådet ved Skrivelse af 6. Marts f. M., er der givet Samtykke til, at der for Aarene 1875—77 kræves Bidrag af Aarhus Mølle-Distrikt til Aarhus Kjøbstads Udgifter til Fattig- og Skolevæsenet efter det samme Forholdstal som for Aarene 1869—74, eller $\frac{1}{150}$.

De samlede Udgifter for 1877 blive derefter 92,508 Kr. 76 Ø., og Distriktets Bidrag for 1877 altsaa 616 Kr. 72 Øre. Dette Bidrag for 1877 er endnu ikke betalt, og Hr. A. Weis imod hvem Søgemaal i saa Henseende har været rettet, er ved Højsterets den 19. Januar d. A. affagte Dom bleven frifundet navnlig, som det ses af Dommen, fordi den hos Hr. Weis, foretagne Udpantning for det Distriktet paaagte Bidrag er fundet at have manglet behørigt Grundlag, „eftersom ingen Paaligning af Bidraget overensstemmende med Forfakterne i Loven af 6. Juli 1867 § 3 og Loven af 26. Maj 1868 § 15 havde fundet Sted, uagtet der da i Distriktet boede flere selvstændige Personer, og Citanten Aaret i Forvejen havde taget personligt Ophold i en anden Kommune og ikke længer var eneste Lods-ejer i Distriktet.“

Da det i Følge de nysnævnte Lovbestemmelser er Amtsrådet, der ordner Paaligningen af det Bidrag, som Distriktet har at yde til Kjøbstadens Fattig- og Skolevæsen, skulde Byrådet herved tjenligst ubbede sig Amtsrådets Beslutning for, hvorledes der nu skal forholde sig med Paaligningen af fornævnte Bidrag for Aaret 1877. De medfølgende Bilag bedes til bagesendte.“

(Se Mødet den 9. August.)

$\frac{11}{83}$. Efter Indstilling af Vandværksudvalget vedtog Byrådet at approbere et fra de Herrer Caroc & Leths herværende Maskinfabrik og Jernstøberi fremkommet Tilbud (det eneste, der er indkommet efter den i saa Henseende udfærdigede offentlige Indbydelse) om at levere en Dampkødel til Vandværket for en Pris af 4930 Kr. uden Galloway Rør, men 5490 Kr. med disse.

Det bemærkes, at Vandværksudvalget bestemte sig for at antage det første Tilbud, altsaa uden de Galloway'ske Rør.

(Se Mødet den 15. f. M.)

$\frac{46}{83}$. Fra Amtet fremlagdes Kommunikation af en Skrivelse af 20. f. M., hvori Indenrigsministeriet approberer, at Kommunen for Kvarterer til det Mandskab saavel af Fodfolket som af Artilleriet

og Rytteriet, til hvilket der ikke vil kunne skaffes Plads i Kasernerne, fra Tidspunktet for Rekruternes Indkaldelse i indværende Aar, oppebærer en Betaling af indtil 20 Øre daglig pr. Mand — dog under Forudsætning af, at samtlige de ommeldte Kvarterer ydes med Enmandsfenge.

(Se Mødet den 1. f. M. og endvidere herefter Mødet den 22. Novbr.)

^{57/83.} Til Underretning for Byraadet fremlagde Kasjeudvalget den af det i Genhold til Bemyndigelsen i Møde af 8. f. M. med Kjøbmand W. Kirkeby jun. den 30. Marts afsluttede Kontrakt om Leje af Lokaler til Kæmnerkontor i den ham tilhørende Ejendom, Nr. 8 paa Mejlgade. Af Kontraktens Bestemmelser skulle her bemærkes, at Lejemaalet, der tager sin Begyndelse Oktober Flyttedag 1883, er indgaaet uopsigeligt fra Ejers Side i 10 Aar, altsaa til Oktober Flyttedag 1893, til hvilken Tid det ophører uden Varjel, med mindre ny Kontrakt forinden er oprettet. Fra Kommunens Side er Lejemaalet uopsigeligt i de første 5 Aar, men kan derefter opsiges med 1 AarsVarjel til en af de sædvanlige Flyttedage, hvilket Varjel ogsaa gjælder for Ublejerens Vedkommende, naar han efter Forløbet af de første 5 Aar afgaar ved Døden og hans Vo eller Arvinger ønske at høre Lejemaalet.

Lejeafgiften er 550 Kr. i de første 5 Aar og derefter 600 Kr. aarlig for Resten af Lejetiden.

^{65/83.} Under Behandlingen af nærværende fra forrige Møde udsatte Sag blev der opkastet Spørgsmaal om, hvorvidt Anlæggelsen af den af E. Langballe og Søn projekterede Ringovn til Teglbrenning af Sundhedshensyn var tilstedelig paa den dertil udsætte Plads, men da saavel Bygnings- som Sundhedskommisjonen ikke havde fundet noget imod Byggeprojektet at erindre, vedtog Byraadet ogsaa for sit Vedkommende at lade det have sit Forblivende herved og forfastede som Følge heraf et fremkommet Forslag om at forelægge vedkommende Ministerium Sagen med Spørgsmaal, om Dpførelsen af den ommeldte Ringovn har Hjemmel i Sundhedsvedtægten.

Derefter besluttede man at tilbageføre Sagen til Udvalget med Anmodning om gennem Stadsingeniøren at tilvejebringe Dpflysning om, hvor stor Udgiften vil blive ved Reguleringen af Pladsen ved Munkeport, som Kommunen efter den indgaaede foreløbige Overenskomst skal modtage af E. Langballe og Søn. (Se Mødet den 26. d. M.)

^{80/83.} Udvalget for St. Klemensbro havde tilstillet Byraadet

til Afgjørelse et til det fra en Del Beboere af Fissergade, Frederiksgade, Nagade og Immervad indgivet Andragende om, at Forbindelsen imellem Fissergade og Søndergade ogsaa efter Anlægget af St. Klemensbro maa blive i alt væsentligt, hvor den nu er, i Stedet for som af Udvalget paatænkt at forlægge den til Gangstien, der gaar fra Søndergade til Fredensgade, og derfra til Fissergade lige for Fissergade.

I Anledning heraf besluttede man at svare Andragerne, at man paa Grund af de dermed forbundne Vanskeligheder beklagede ikke længer at kunne fravige sine tidligere Beslutninger med Hensyn til Ordningen af Forholdene omkring St. Klemensbroen, men at man iøvrigt vilde have det anbefalet til Udvalget at drage Omjorg for den bedst mulige fremtidige Forbindelse imellem Søndergade og Fissergade. (Se Mødet den 10. Maj.)

^{81/83}. Efter Andragende og derom foreliggende Indstilling fra Skoleudvalget tilstodes der Lærer N. D. Sørensen ved den højere Borgerdrengeskole Permission i 3 Maanedes af Helbreds hensyn, hvorhos det tillodes Udvalget imidlertid i hans Sted at antage en Time-lærer mod en maanedlig Løn af 100 Kr.

^{82/83}. Efter Andragende tilstodes der som sædvanlig Lærer N. D. Sørensen en Understøttelse af 200 Kr. til Udgivelsen af „Århus Vejviiser for 1883.“

Mødet den 19. April.

— Til Efterretning toges Beretning fra Indkvarteringskommissionen om Fodfolks-etablissementet, hvilken Beretning er optagen i Tillæget.

^{143/81}. Fra Stiftsøvrigheden var med Skrivelse af 30te f. M. modtaget tilbage den i Mødet den 4. Maj f. Å. af Byraadet for Kommunens Vedkommende vedtagne Kjøbekontrakt om den gamle Bispegaard. Tillige forelaa Indstilling af 16. ds. fra Rasse- og Regnskabsudvalget, hvori det tilraades at ændre Kontrakten i de i Stiftsøvrighedens ovennævnte Skrivelse paapegede Punkter.

Man vedtog at indgaa paa Udvalgets Forslag, hvorefter det besluttedes at tilstille Ræmneren Sagen for at faa Kontrakten forandret. (Se Mødet den 10. Maj.)

^{308/81}. Fra Vognmandsforeningen forelaa til Godtgjeldelse af

Byraadet Detailplaner over Sporvejsanlægget fra Hovedbanegaarden til St. Klemenstov, hvilke foreløbig overgaves Klemensbroudvalget til Erklæring. (Sagen er forud jensest foretagen i Mødet den 9. Novbr. f. A. Se herefter Mødet den 10. Maj.)

^{67/82}. I Anledning af det i Mødet den 8. f. M. påsejede forelaa fra de Herrer executores testamenti i afdøde Proprietær J. C. Kriegers Bo Forslag til en ny Fundats for „det Kriegerste Legat for Aarhus Haandværkslærlinge og Haandværksjvende“, hvilket Byraadet for sit Vedkommende tiltraadte, hvorefter samme vil være at fremsende til Indenrigsministeriet til Erhvervelse af den ansøgte egl. Stadfæstelse (Se Mødet den 7. Juni.)

^{74/83}. Som Svar paa den i Mødet den 15. f. M. vedtagne Henvendelse til 8. Regiment forelaa en Skrivelse fra dette af 5. d. M., hvori Regimentet paa Foranledning af 2. Generalkommandos Intendantur anmoder Byraadet om hos Indenrigsministeriet at anbrage om, at Udgifterne ved de i Regimentets tidligere Skrivelse af 1. f. M. omhandlede Foranstaltninger til Forebyggelse af Selvmord af Arresteranter i Fodfolkets Arrestlokaler maa blive Kommunen refunderede af bemeldte Ministerium.

Man besluttede at tage Regimentets Hensætling til Følge. (Se Mødet den 28. Juni.)

^{86/83}. Fra Overlærer ved den højere Borgerdrengeskole N. N. Kraiberg, N. af D. og Dbmd., forelaa til Erklæring Andragende om Afsted fra den 5. Oktober førstkommande, til hvilken Tid han har været 50 Aar i Skolevæsenets Tjeneste.

Det blev foreslaaet i næste Møde at forsyne Andragendet med en anbefaling, som det overdroges til Borgmesteren og Mørk at forelægge i Udkaft.

Raadet tilkjendegav sin Tilslutning til dette Forslag ved at rejse sig.

^{87/83}. Fra 21 Grundejere paa „Bolsen“ var indkommet et Andragende om, at Byraadet vilde tage under Overvejelse, hvad der kunde foretages til en Udvidelse af denne Gade og dermed i Forbindelse staaende Regulering af Byggelinierne, navnlig med Hensyn til de af flere af Gadens Grundejere for Tiden projekterede Byggetagender. Endvidere forelaa der et fra Ejeren af Stedet Nr. 16 paa Bolsen, Modehandler E. Frederiksen, indkommet Andragende om, at Byraadet ved eventuelle nye Byggeandragender fra hans Nabo, Glarmester S. P. Petersen — se Mødet den 8. Febr. — vil fast-

holde sin tidligere udtalte Nægtelse af, at denne Ejendom bebygges med mere end 2 Etager.

I Anledning heraf besluttede man at nedsætte et Udvalg, bestaaende af Baumann, Mørk og Müller, til at undersøge samtlige herhen hørende Forhold og derefter fremkomme med Indstilling. (Se Mødet den 31. Maj.)

^{91/83}. Et fra Bygningskommissionen fremkommet Forslag til Regulering af Mejlgade fra Graven til Nr. 40 blev henlagt i Skabet til næste Møde.

Mødet den 26. April.

Efter derom foreliggende Skrivelse fra den tekniske Skole gjenvalgte Borgmesteren til Medlem af Skolens Bestyrelse for de næste 3 Aar.

^{279/82}. Fra Amtet fremlagdes Kommunikation af en Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 16. d. M., hvori det approberes, at den i Havnens Indtægts- og Udgiftsoverslag for indeværende Aar under udgiftspost 6 b 5 ommeldte midlertidige Plankefjærm til Begrænsning af Jordfylden opføres overensstemmende med den i Byraadets Møde den 1. f. M. vedtagne Beskrivelse og Overslag, dog at der ved Arbejdets Udførelse tages Hensyn til nogle af Ingeniør under Vandbygningsvæsenet, Kammerraad Bruhn, fremsatte Bemærkninger, hvoraf Afskrift medfulgte Ministeriets Skrivelse.

^{65/83}. Efter at have modtaget de i Mødet den 5. d. M. forlangte Oplysninger vedtog Byraadet for sit Vedkommende med 10 Stemmer imod 7 — 1 stemte ikke — den i Mødet den 29. Marts forelagte Overenskomst imellem Kommunen og E. Langballe og Søn om Magelæg, resp. af Matr.-Nr. 1261 af Bygrunden og en Del af Matr.-Nr. 18 af Markjorden, og Matr.-Nr. 1258 c af Bygrunden og 45 af Markjorden, hvorefter Sagen overgik til 2. Behandling.

For Antagelsen stemte: Speyer, Fenger, S. Peteresen, E. Rjer, Baumann, Müller, Ormslev, Nellesmann, Esmann og Nielsen; imod stemte: Borgmesteren, A. Langballe, J. Rjer, Hald, Mørk, Neden og Bertelsen; Meulengracht stemte ikke. (Se Mødet den 17. Maj.)

^{86/83}. Efter Forslag af Borgmesteren og Mørk vedtog man at forsyne Overlærer N. N. Kraibergs i forrige Møde fremlagte Andragende om Afsted fra Skolevæsenets Tjeneste med følgende Paategning:

„I det Byraadet slutter sig til den af Skolekommissionen givne Anbefaling af nærværende Andragende, er det Raadet en kjær Bligt at udtale sin varme Anerkjendelse af den lange, mangeaarige, usfortrødne, betydningsfulde og velsignelsesrige Virksomhed, som Overlærer Kraiberg har udfoldet i Skolevæsenets Tjeneste, ikke alene i sin egentlige Embedsgjerning, men — hvad der er almen bekjendt — ogsaa i fuldt Maal til Udvikling og Fremgang af Lærergjerningen og af Lærerstanden i hele Landet.

Andrageren kan nu skue tilbage paa en Livsgjerning, der har baaret rige Frugter baade i hans snævrere Kredss og over det hele Land, og det er derfor med god Føje, at han tør vente allernaadigst at blive forundt Hvile og Ro i sin Alderdom.”

(Se Mødet den 26. Juli.)

^{91/83.} Til at undersøge Forholdene med Hensyn til det i forrige Møde fremlagte Forslag fra Bygningskommissionen om Regulering af en Del af Mejlgade og derefter afgive Erklæring nedfattes et Udvalg, bestaaende af Mellemann, Meden og Petersen.

^{92/83.} I Anledning af et fra Kjøbmand M. Lazarus paa vedkommende Ejeres Begne til Erklæring foreliggende Andragende om Dispensation fra Byggelovens § 21 med Hensyn til en paatænkt Forandring af Bygningerne paa Matr.-Nr. 597 overdroges det til det i forrige Møde nedsatte Udvalg angaaende Gaden Boldens Udvidelse at forhandle med Andragerne om en fremtidig Udvidelse af Paaefagen fra Lilletorv til Guldsmedgade og Tangen.

^{94/83.} Fra Udvalgene for Brolægningss-, Vej- og Hovedvandløbsvæsenet forelaa følgende Indstilling af 24. d. M.:

„Udvalget indstiller, at Byraadet lader udstede følgende Bekjendtgjærelse:

Under Henviisning til Byvedtægtens §§ 44 og 47 har Byraadet bestemt, at der for Fremtiden ikke vil blive givet nogen Byggetilladelse ved nogen for Tiden eksisterende privat Vej (Gade) eller ved nogen ny privat Vej (Gade), forinden vedkommende Vej eller Gade i det mindste opfylder følgende Betingelser:

1. Vejen maa være udlagt i en hensigtsmæssig Retning, saa at der ikke blot er taget Hensyn til dens Beliggenhed paa selve det paagjældende Grundstykke, men ogsaa til det hele System af Gader og Veje, der efter Forholdene paa det Sted vil være det hensigtsmæssigste. For at fyldestgjøre

denne Bestemmelse forlanges til Byraadets Godkjendelse indsendt en Plan med Profil over enhver ny Gade eller Vej, der agtes anlagt, og maa denne Plan nøje vise Forbindelsen med tilstødende Gader eller Veje, tillige med det Terræn, der agtes disponeret over som Byggeplads, med Opgivende af, hvorledes Bygningerne tænkes anlagte.

2. Bredden af nye Gader eller Veje bør i Reglen være mindst 20 Alen og kan kun i enkelte Tilfælde, hvor Forholdene særligt maatte anbefale det, være ringere, dog ingeninde under 16 Alen.
3. Nye Veje eller Gader skulle være forsynede med Hovedrør til Vand- og Gasledning.
4. Vejen eller Gaden skal være forsynet med Rendeestene, som ere satte i Forbindelse med et bestående offenkendt Vandløb. Rendeestene skulle enten i Bunden have Rinnakuller Rendeestensbunde eller brolægges med ekvarerede Sten i 18" Bredde.

Hvor Forholdene maatte skjønnes at fordrø det, skal der endvidere være lagt tilstrækkelig stor Kloak og denne sat i Forbindelse med nærmeste Hovedledning.

5. Mellem Rendeestene og Bygningsrækkerne skal paa hver Side være et Fortov af mindst $2\frac{1}{2}$ Alens Bredde. Fortovene skulle være anlagte med en Række 12" Fliser og Mosaikbrolægning.
6. Kjørebanel mellem Rendeestene skal have tilstrækkeligt Fald til disse og være forsynet med 4" Chaussée ovenpaa Paksten som Underlag for Chausseringen, eller Brolægning med ekvarerede Sten i 12 Fods Bredde i Midten og runde Sten paa Siderne.
7. De Bestabigelsjer, som ved Byggeforetagender tilføjes Vej- eller Gadeanlægget, samt de Forandringer, disse maatte fordrø — saasom Overfjørsler etc. — istandsættes eller udføres af Stadsingeniøren, saasnart Bygningen er færdig, paa vedkommende Grundejers Regning, idet Kommunen staar i Forbud for Beløbet.

Efterat Sagen var drøftet, blev den udsat til den 31. Maj, og imidlertid forblive Dokumenterne henliggende i Skabet.

⁹⁶/₈₃. Fra Fattigudvalget forelaa Overføgt over Fattigvæsenets Udgifter i 1882 samtibig med, at Udvalget udbeder sig Efterbevilling meddelt for 10,354 Kr. 13 Øre, hvormed forskjellige Konti i dets Budget ere overføredne, medens der dog til samme Tid er et Beløb af 5010

Kr. 88 Øre, som ikke er kommet til Udgift paa forskjellige andre Konti, saaledes at den virkelige Merudgift for Fattigbudgettets Bedkommende beløber sig til 5343 Kr. 25 Øre.

Blev henlagt i Skabet til næste Møde.

^{97/83}. Paa Foranledning af en Skrivelse fra Amtet af 3. d. M. og den derover af Kasse- og Regnskabsudvalget afgivne Erklæring vedtog man fremtidig at indsende Opgjørellerne over de Udgifter, der skulle fordeles paa Amtets Kjøbstæder, saasnart Kommuneregnskabet for det paagjældende Aar var aflagt, altsaa uden at vente til disse Opgjøreller sammen med Regnskabet ere blevne gennemfete af de kommunale Revisorer, hvilket derfor først sker, naar Opgjørellerne modtages tilbage fra Amtet.

Som Følge heraf blev der under 28. April tilskrevet Amtet saaledes:

„Efter Modtagelsen af Stiftamtets Skrivelse af 3. ds., hvori henstilles, at Beregningen her fra Byen over Delinkoentm. fl. Udgifter fremtidig opgjøres efter Affattelsen af Kommuneregnskabet forinden dets Revision og Decision, saa at den kan indkomme omtrent samtidig med Beregningerne fra Horsens og Skanderborg, har Byraadet gennem sit Kasse- og Regnskabsudvalg forhandlet om Sagen med Kjøbstadens valgte Revisorer, og da disse i Erkjendelse af, at Beregningen underkastes Revision i de andre Kjøbstæder og derefter gaar til Stiftamtets Decision og Repartition, ikke have anset det nødvendigt, at Beregningen opholdes efter det vedkommende Aars Kommuneregnskabs Revision og Decision, har Byraadet i sit Møde den 26. ds. vedtaget, at der for Fremtiden ikke vilde være Noget til Hinder for, at Beregningen over de omhandlede Udgifter bliver udarbejdet, forinden det almindelige Kommuneregnskab bliver revideret og decideret, dog at Beregningerne med tilhørende Bilag tilstilles de kommunale Revisorer til Gjennemsyn, naar de modtages tilbage fra Amtet.“

Herom er Ræmneren underrettet til fornøden Sagttagelse for Fremtiden.

Mødet den 10. Mnj.

^{230/79}. Under Henviisning til den i Mødet den 8. Septbr. 1881 fattede Beslutning meddelte det Udvalg, der i sin Tid er ble-

vet nedsat til at tage en Omordning af Fattigvæsenets Bestyrelse under Overvejelse, at det af Hensyn til den paatænkte ny Ordning maatte anse en delvis Ombygning af Fattiggaarden for paatrængende nødvendig, og at det derfor i Henshold til nedenstaaende skriftlige Fremstilling maatte begjære dette Spørgsmaal sat under Forhandling og bragt til Afgjørelse, forinden det kunde fremkomme med endelige Forslag i den antydede Retning.

Nævnte Fremstilling er saalydende:

Aarhus Fattiggaards Ombygning.

Efter den af Aarhus Byraad i 1869 vedtagne Plan er Fattiggaarden beregnet paa en normal Belægning af
100 Lemmer, 20 Syge

Ved Udgangen af 1882
fandtes 135 — 28 — 2 Børn.

Pladsen er for Tiden benyttet paa følgende Maade:

Nordøstlige Fløj.

Kontorer.

Belægningsstuer for 6 Mænd, 4 Kv., 1 Barn.

Sydøstlige Fløj.

Stueetagen.

En Arbejdsstue, for Tiden belagt

med " — 2 — " —

Belægningsstuer for " — 33 — " —

1. Sal (Sygestuerne):

2 Værelser for Diafoniserne.

Sygestuer for 12 — 16 — 1 —

Sydvestlige Fløj.

Kjælderen:

Økonomilejligheden.

Stueetagen:

Beboelser for Husholderstuen, Opsynsmanden og Inspektøren.

Belægningsstuer for 5 — 8 — " —

Nordvestlige Fløj.

Stueetagen:

Bedestuen, Badstuen.

Snatstuen 1 — " — " —

Belægningsstuer for 25 — " — " —

Sateris 49 Mænd, 63 Kv., 2 Børn.

Transport: 49 Mænd, 63 Kv., 2 Børn.

1. Sal:

2 Arbejdsstuer.

Belægningsstuer for 31 — " — " —

Tvangsafdelingen.

Cellerne 2 — " — " —

Belægningsstuer for 18 — " — " —

100 Mænd, 63 Kv., 2 Børn.

—

Af foranstaaende Overfigt vil det ses, at Fattiggaarden er stærkt overfyldt, hvad der ogsaa daglig føles. Det har saaledes for den kvindelige Afdelings Bedkommende været nødvendigt at belægge Arbejdsstuen, og det er næsten en Umulighed at skaffe Plads til flere. Paa den mandlige Afdeling har man kun kunnet rumme de faste Lemmer ved, til stor Gene i forskellige Henseender, at belægge Tvangsafdelingen, og flere Gange har man havt al Udsigt til at maatte benytte Bedesalen til Belægningsstue, hvad dog hidindtil er undgaaet. Det er derfor uden for al Tvivl, at en Udvidelse, blot for at kunne rumme det stedse voksende Antal Fattiglemmer, er paatrængende nødvendig; men hertil kommer, at flere andre Forhold gjør den lige saa nødvendig, og det jo før jo heller.

Den i de senere Aar saa stærkt stigende Tilvært af faste Lemmer medfører nødvendigt en Forøgelse af Opsynet. Som det senere skal paavises, er et grundigt og stadigt Tilsyn med Arbejdet næsten en Umulighed i Djebliffet; men selv om Arbejdsstuerne blive lagt bedre, og Arbejdet mere samlet, vil en enkelt Opsynsmand dog ikke kunne overkomme Tilsynet, og der maa derfor staffles Bolig baade til en gift og en ugift Opsynsmand.

Her skal ikke paavises Trangen til og Nytten af en Afdeling for Husvilde; men vil man have en saadan, savnes fuldstændig Plads, da der dertil vil medgaa 6 a 7 af hinanden uafhængige Værelser.

Skjøndt Sygeafdelingen i det Hele taget maa siges at være meget tilfredsstillende, er dog ogsaa den ved at blive fyldt, og der savnes et Værelse for Lægen til Undersøgelse af Patienterne.

Men hvad der gjør en Udvidelse og Forandring paa-

trængende nødvendig er, at de sanitære Forhold i flere Henseender ere højt uheldige.

Det maa være paafaldende for enhver, der har besøgt andre lignende Anstalter, hvor daarlig Luften er paa Marhus Fattiggaard baade paa Arbejdsstuerne, Belægningsstuerne og de udenfor disse løbende Gange. Grunden hertil maa vel for en Del søges i, at der intet Steds kan skaffes Gjennemtræk og at der mangler al egentlig Ventilation, hvad der for Gangenes og Arbejdsstuerne's Vedkommende hovedsagenlig vil kunne afhjælpes ved Opførelse af Ventilations-Støtterne, men dette vil ikke kunne strække til for Belægningsstuerne's Vedkommende, saa længe visse Forhold ikke forandres.

For Tiden udleveres nemlig al Maden i Rjøffenet, og Lemmerne maa herfra selv bringe den over Gaarden til Belægningsstuerne, hvor den fortæres. Den Madlugt, der herved opstaar paa Stuerne, kunde vel skaffes bort ved Udluftning, hvis ikke for det første Levningerne fra Maaltiderne hengjemes sammen med Gangflæder og andet i selve Stuerne, og for det andet Lemmerne udenfor Arbejdstiderne vare henvisste til Belægningsstuerne, hvad der i høj Grad vanskeliggjør en grundig Udluftning. Det er derfor nødvendigt, at der indrettes særlige Spise-stuer med Skabe til Opbevaring af Levningerne fra Maaltiderne. Herved vil ikke alene al Madlugt paa Stuer og Gange kunne undgaas, men man vil kunne opnaa som Regel at saa Belægningsstuerne gjort til Sovestuer, der strax efter Rengjøringen om Morgenens aflukkes, efter at et tilstrækkeligt Antal Vinduer ere aabnede, og at Lemmerne kun saa Udgang til dem, naar de skulle sove.

Endelig maa det fremhæves som en søkelig Mangel ved Fattiggaarden, at Arbejdsstuerne ere baade for faa og for smaa. Der er ikke uden Grund rejst den Anke mod vor Fattiggaard, at Arbejdet derude giver for lidt Udbytte. Utvivlsomt er det imidlertid, at en medvirkende Aarsag hertil er, at Arbejdskraften paa Grund af Mangel paa Plads er i høj Grad splittet, og at et stadigt Tilsyn derfor er en Umulighed. Der findes for Tiden 1 Arbejdsstue paa den kvindelige Afdeling og 2 paa den mandlige. At Arbejdsstuen for Kvinder tillige maa benyttes til Belægningsstue er højt uheldigt, men paa den mandlige Afdeling ere Forholdene betydelig værre. Her findes nemlig kun 2 Arbejdsstuer, der ere saa overfyldte, at under

Arbejdet den ene ikke kan undgaa at genere den anden, saa meget mere som flere af de udsørte Arbejder, Sivfletning, Binding af Baand m. m., fordrer megen Plads. Derfor maa ogsaa Arbejder af meget forskjellig Natur udføres i samme Værelse, som Stomagerarbejde, Bævning, Poselklistring osv., og endelig maa der benyttes forskellige Smaarum til at putte Haandværkere ind i. Naar der saa findes en Arbejdsskue i østlige Fløjs Stueetage, 2 paa vestlige Fløjs 1ste Sal, et mindre Rum i sydlige Fløj og 2 Værksteder paa forskellige Steder i Tvangsafdelingen, og naar der endda beskæftiges Folk i Haven, i Gaarden med Stenslagning og Brændehugning og ved Rengjørings-Arbejderne, saa vil det indses, at et samlet Overblik over og Tilsyn med Arbejdskraften er en Umulighed. Skal der komme virkeligt Udbytte af Arbejdet, maa dette koncentreres, den megen Splittelse maa opgives, og mere Ensartethed i Arbejdets forskellige Grene indføres, men hertil hører først og fremmest store Arbejdsskuer, i tilstrækkeligt Antal og med saa bekvem Forbindelse som muligt. Endvidere maa Arbejdsskuerne forsynes med en saadan Belysning, at Arbejde om Aftenen dog ikke er en ren Umulighed. Naar det saaledes af ovenstaaende synes godtgjort, at en Udvidelse af Fattiggaarden af meget forskellige Hensyn er nødvendig, kunde man spørge, hvor meget skal der da bygges? Her formenes det at være baade rigtigst og i Virkeligheden ogsaa billigst at indrette Forandringsen paa, at ikke alene den øjeblikkelige Trang afhjælpes, men ogsaa en ny Tilbygning, i det mindste i en Række af Aar, ikke behøves. Det er klart, at en Forandring og Paabygning, hvorved Fundament og Tag spares, maa være den billigste, og en saadan har man ogsaa tænkt sig. En Paabygning paa to af Fløjene vil ikke være tilstrækkelig; en Paabygning paa 3 af Fløjene vil tage sig meget uheldig ud, og en Forlængelse af østlige og vestlige Fløj vil dels indsnævre Pladsen i Baggaarden mere end ønskeligt, dels ogsaa blive dyrere, da en samtidig Paabygning ikke vil kunne undgaaes. Der staar saaledes tilbage at forhøje alle 4 Fløje en Etage og at benytte Loftstrummene, og dette maa vistnok siges at være baade den billigste og den bedste Plan, og det er den, der er fulgt paa medfølgende Tegninger.

Da Afdelingen for Kvinder er mindre end den for Mandfolk, har man tænkt sig at bytte dem om, saaledes at Mændene

faa den sydpøstlige Fløj og Kvinderne den nordvestlige. Herved vil der i den nordvestlige Fløj kunne opnaas Plads til en Afdeling for Husvilde, der maa have særlig Udgang udenfra og særlig Gaardsplads, hvad der lettest lader sig staafe til Veje ved denne Fløj.

Pladsen tænkes faa benyttet paa følgende Maade:

Nordøstlige Fløj.

Stueetagen:

Til venstre for Porten den giste Opsynsmand og Opgang til 1. Sal. Til højre Passage gennem et Forværelse — hvorved opnaas, at Porten kan holdes lukket — Portnerværelse, Kontor og Udvalgsværelse.

1. Sal (ny):

Inspektørens Lejlighed og et Værelse for Husvilde, der vil komme i direkte Forbindelse med Husvildeafdelingen i vestlige Fløj.

Løstærum
med 4 Kachotter.

Sydpøstlige Fløj.

Stueetagen:

Belægningsstuer til 46 Mænd „ Kvinder.
(Kubikrummet varierer mellem 412
og 480 Kubikfod pr. Individ.)

1. Sal:

Belægningsstuer til 48 — „ —
(c. 430 Kubikfod pr. Individ.)

2. Sal (ny):

Belægningsstuer til 50 — „ —
(c. 400 Kubikfod pr. Individ.)

Kvisten (ny):

2 Arbejdsstuer 21' × 16',
2 do. 21' × 36'.

Sydvestlige Fløj.

Kjælderen:

Som tidligere skal den be-
nyttes til Kjøkken- og Økonomilejlighed.

Stueetagen:

2 Spisestuer, 26' × 36' hver.

Desuden et Værelse til
Udlevering af Mad.

Leteris: 144 Mænd „ Kvinder.

Transport: 144 Mænd „ Kvinder

1. Sal (ny);				
Sygestuer for	24	—	„	—
(600 Kubikfod pr. Individ.)				
3 Værelser for Diafonisserne og				
2 Badstuer.				
2. Sal (ny):				
Sygestuer for	„	—	20	—
(c. 640 Kubikfod pr. Individ.)				
1 Værelse for Diafonisserne og				
1 Værelse for Lægen til Undersøgelse				
af Patienterne.				

Nordvestlige Fløj.**Stue-Etagen:**

Bolig for en ugift Opsynsmand.				
Bolig for Husholderisken.				
Belægningsstuer for	„	—	22	—
(c. 400 Kubikfod pr. Individ.)				
Bedestuen.				

1. Sal.

1 Værelse for Husvilde.				
Belægningsstuer for	„	—	41	—
c. 400 a 460 Kubikfod pr. Individ.)				

2. Sal (ny):

1 Værelse for Husvilde.				
Belægningsstuer for	„	—	41	—
(400 a 435 Kubikfod pr. Individ.)				

Kvisten (ny):

1 Arbejdsstue 21' × 16'.				
1 do. 21' × 37'.				
4 Værelser for Husvilde.				

Tvangsafdelingen.

I denne findes for Tiden Cellerne, der maa bibeholdes, og 2 Belægningsstuer, der tænkes indrettede til et samlet Værksted for Smedfere.

168 Mænd, 120 Kvinder

I kort Doersigt findes der altsaa paa den foreslaede Plan:

2 Kontorer,

- 1 Lejlighed for Inspektøren,
- 1 do. for en gift Opsynsmand,
- 1 do. for en ugift do.,
- 1 do. for en Husholderske,
- 4 Bærelser til Afbenyttelse for Diafonisferne,
- 1 Bærelse til Afbenyttelse for Lægen,
- 6 Arbejdsstuer foruden Værkstedet,
- 9 Sygeværrelser til 44 Syge,
- 21 Belægningsstuer til 144 Mandfolk,
- 12 do. til 104 Kvindfolk.

Omkostningerne ved Forandringerne og Aaabygningen vil, som medfølgende detaillerede Overslag udviiser, blive 29,870 Kr.

Ved nogle efter Planens Udførelse foretagne Forandringer kan dette dog nedbringes med 1,870 —

Saa at Overslagssummen er 28,000 Kr.

Da en Del af Arbejdskræften vil kunne leveres fra Fattiggaarden selv, vil denne Sum dog endnu kunne bringes en Del ned.

Anskaffelsen af nyt Inventar vil vel medføre en større Udgift, men dels vil denne kunne fordeles paa flere Aar, dels vil Arbejdet hovedsagenlig kunne udføres paa selve Fattiggaarden, saa Udgiften kan ikke opgives samlet.

Indlægning af Gas, der vilde være særdeles ønskelig navnlig for Sygestuernes og Arbejdsstuernes Vedkommende, vil ligeledes medføre en Udgift, der ikke i Øjeblikket kan opgives.

Det fremkomne blev foreløbig henlagt i Skabet til næste Møde.

^{4/81.} Som Svar paa den i Mødet den 1. Marts ansøgte Approbation paa Planen for Udførelsen af en ny Bygning var under 30. f. M. fra Skoledirektionen for Aarhus Kjøbstad og Hasle Herred modtaget følgende Skrivelse:

„Ministeriet for Kirke- og Undervisningsønsenet har under 14. d. M. tilfrevet Direktionen saaledes:

„J Anledning af Direktionens behagelige Skrivelse af 21. f. M., betræffende Approbation paa herhos tilbage følgende Tegninger til en ny Skolebygning i Aarhus tilligemed Beskrivelse og Overslag over de med sammes Udførelse forbundne Omkostninger, skulde man til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse tjenstligt meddele, at man i Genhold til Bekjendtgjørelse af 20. April

1866 vil have det overladt til Direktionen at approbere bemeldte Tegninger m. m."

§ Genhold hertil approbere vi herved ovennævnte Tegninger, 3 i Tallet, mkt. „Aarhus i Oktober 1882, Carl Lange“, tilligemed dertil hørende Beskrivelse og Overflag.

Tegningerne, Overflaget med 2 Tillæg, Beskrivelser og 1 Bilag til remitteres "

Man besluttede at kommunikere samme til vedkommende Udvalg til Efterretning og videre Foranstaltning.

¹⁴³/₈₁. En af Ræmneren i Genhold til Byraadets Beslutning i Mødet den 19. f. M. forelagt ændret Kontrakt angaaende Kjøbet af den gamle Bispegaard blev forfynet med Underkrift.

³⁰⁸/₈₁. Efter at have modtaget den i Mødet den 19de f. M. fra Udvalget for St. Klemensbro forlangte Erklæring, besluttede Byraadet at tilbagevende Vognmandsforeningen de modtagne Detailplaner for Sporvejsanlægget fra Hovedbanegaarden til St. Klemensbro med Underretning om, at man intet imod samme havde fundet at erindre, dog at man med Hensyn til de i Mødet den 9. Novbr. 1882 opstillede Vilkaar. Post 3 maatte fordr, at Koncessionsføgerne indvilge i de Fordringer, som yderligere maatte være nødvendige, saafremt Byraadet vedtager en anden Brolægning af Kjørebanelen paa Jernbroen end Brosten. (Se Mødet den 5. Juli.)

¹/₈₂. Der forelaa Meddelelse om, at der ved Justitsministeriets Skrivelse af 23. f. M. er bevilget Kommunen fri Proces for Overretten under Appellen af den af Byraadet ved Underretten over Sagfører Thorsen for resterende Kirkebidrag erhvervede Dom, samt at Landsoverretsprokurator Fasting er bleven beskiftet til at føre Sagen paa Byraadets Vegne. Toget til Efterretning.

²⁹⁵/₈₂. Til Efterretning toges Kommunikationen af en Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 23. f. M., hvori meddeles, at der ved Finantsloven for iudeværende Aar er bevilget et Beløb af 15,000 Kr. som Bidrag til en Bygning for Prins Frederik Ferdinands tekniske Skole i Aarhus. (Se Mødet den 7. Decbr. f. A.)

³⁵/₈₃ Fra Amtet fremlagdes Kommunikation af en Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 24. f. M., hvori Byraadets Indstilling af 5. Marts d. A. — se Mødet den 22. Febr. — om Forandring af nogle Lokaler til Bøjearrest i de militære Etablissementer approberes.

⁴⁸/₈₃. Fra det i Mødet den 1. Marts nedsatte Udvalg fore-

laa følgende Indstilling angaaende det fra Foreningen for Haandværkere og Fabrikere fremkomne Andragende:

„3 Erkjendelse af den Nytte, som Foreningen stifter, vil Byraadet tilfige den indtil videre et Bidrag af Kommunens Kasse til Dækning af en eventuel Underballance, som ved en Aarsafflutning maatte vise sig og blive dokumenteret for Byraadet, dog for saa vidt et saadant Tilskud oversteg 500 Kr. under den Forudsætning, at Foreningen ved Extrabidrag fra Medlemmerne tilskyder lige saa meget, som Kommunen tilskyder over 500 Kr.“

Denne Indstilling blev tagen til Følge af Byraadet. (Se Mødet den 14. Juni.)

^{76/83.} Under Henviisning til den under 19. Juli 1875 afholdte Aastedsforretning — se Byraadsforhandlingerne for nævnte Aar Side 94, 96 — havde flere af de til Pistolskræde stødende private Grundejere i Skrivelse til Byraadet af 26. f. M. protesteret imod, at Strædet opgraves til Nedlægning af Vandledning eller lignende, med mindre Kommunen vilde paatage sig sammes fremtidige Vedligeholdelse.

Efter over Sagen at have indhentet Erklæring fra Vandværksudvalget med Hensyn til den i Mødet den 15de Marts tilladte Nedlægning af Vandledning til den Skolebygning og det Møl, der for Tiden opføres i Pistolskræde, vedtog Byraadet i Overensstemmelse med Udvalgets Udtalelse, at Vejen gøres i samme Stand som tidligere uden Udgift for de private Klagere, men ogsaa uden at der ved forandres noget i Vejens Karakter som privat Vej eller de tidligere fastslaaede Regler for Istandsættelsen etc.

^{80/83.} Fra Udvalget for St. Klemensbro forelaa en Skrivelse af 8. denne Maaned, hvori meddeles, at det efter Byraadets Anmodning i Mødet den 5. f. M. gjentagne Gange har konfereret med Befuldmægtigede for Beboerne paa Tiffergade, Nagade m. fl. Gader. Da disse have fastholdt, at der i Stedet for den direkte Passage fra Søndergade, som de have indrømmet vilde blive uheldig, burde udlægges en Gade af mindst 9 Alens Bredde bag om Kollektor Mønsteds og Kommunens sidst erhvervede Gjenstande, Matr.-Nr. 204 a og 204 b, har Udvalget ladet udarbejde Kort over Anlægget af en 5 Alens Passage, som oprindeligt var paatænkt, og en 9 Alens Gade og en Beregning over Udgifterne ved de forskellige Anlæg, hvorefter disse udgjøre for den første c. 11,900 Kr. og for den sidste c. 29,850 Kr. Udvalget tilføjer dernæst, at det selvfølgelig

vilde have været det behageligt at anbefale det større Projekt, som tilbyder den smukkeste og bedste Ordning, og som tilfredsstiller alle Fordringer, men da det ikke er overbevist om, at den virkelige Nytte heraf staar i det rette Forhold til den betydelige Udgift, skal det indskrænke sig til at henstille Sagen til Byraadets Afgjørelse.

Efter at Sagen var drøftet blev den endelige Afgjørelse udsat til Wiødet den 24. d. M.

⁹⁶/₈₃. Den i forrige Møde fremlagte Oversigt over Fattigvæsenets Udgifter i 1882 blev foretaget paa ny, men intet til samme fundet at bemærke. Den forlangte Efterbevilling for 1882 meddeltes.

¹⁰¹/₈₃. Formanden forelagde følgende til ham stilede Skrivelse af 24. f. M. fra praktiserende Læge Chr. Weis om Opretelsen af en gratis Poliklinik for Sygdomme blandt Smaaabørn her i Byen:

„Under min 2-aarige Ansættelse ved den kgl. Fødsels- og Plejefstiftelse, til hvilken hører en ambulatorisk Børneklinik, samt ved hyppige Besøg paa den af Dr. med G. Stage bestyrede Børneklinik i Nigensgade, har jeg haft rig Lejlighed til at erfare, i hvor høj Grad de spæde Børns Pleje i Smaafamilier bliver forsømt, efter hvilke aldeles forkastelige Principer de blive opødsede, samt hvor megen Sygelighed der som Følge heraf findes blandt dem.

I Erkjendelsen af denne Sags Bigtighed findes der nu i Kjøbenhavn 2 Kliniker, hvor der hver Søndag gives gratis Konsultation for spæde Børn. Den ene af disse er knyttet til Dronning Louises Børnehospital og besørges af Kandidaterne her under Ledelse af Prof. Hirschsprung; den anden besørges af Børnelægen Dr. med G. Stage. Endelig findes der, som alt omtalt, en lignende 3die Klinik paa Fødselsstiftelsen, men denne behandler kun de paa Stiftelsen fødte Børn, der i deres første Leveaar desuden have fri Medicin og Lægetilsyn ogsaa i Hjemmet. Fra de to første ydes der nemlig kun i Undtagelsestilfælde Lægetilsyn i Hjemmet, og Medicinen er kun til Dels gratis, idet Klinikken kun betaler de 25 pCt. af, hvad Medicinen koster.

Efter den aarlige Beretning fra disse Kliniker, er der i 1882 ved Børnehospitalets Klinik behandlet noget over 2300 Børn med et Antal af 6832 Konsultationer; ved Klinikken i Nigensgade er der i de to sidste Aar gennemsnitlig behandlet c. 1400; ved Fødselsstiftelsen behandles aarlig 5—600.

Jeg kan ikke tro andet, end at der i en By som Aar-

hus med dens store Arbejderbefolkning maatte kunne gøres megen Gavn, om der her oprettedes en lignende gratis Poliklinik for Sygdomme blandt Smaaabørn, og jeg tillader mig derfor at henvende mig til Hr. Borgmesteren, idet jeg havde tænkt mig Muligheden af, at Aarhus Byraad kunde være villigt til at gjøre et Forsøg med Oprettelsen af en saadan. Oprettelsen vilde ikke medføre store Udgifter, da det jo ikke er et Hospital med liggende Patienter, der tilstræbes; hvad der behøves er blot 2 Bærelser med Lys og Varme et Par Timer om Dagen samt Renholdelse af disse og en fornuftig Kone, der under Konsultationen kan yde lidt Assistance. Saalænge Sagen kun er et Forsøg og jeg har god Tid til min Raadighed, er jeg villig til gratis at besørge Konsultationen; skulde det senere vise sig, at der, som jeg tror, virkelig udrettes noget og præsteres et Arbejde fra min Side, antager jeg ogsaa, at Byraadet vil være villigt til at yde mig et Honorar i Forhold til Arbejdet.

Jeg vil kun udtrykkelig bemærke, at jeg aldeles ikke giver mig ud for Specialist i Børnesygdomme, og en saadan behøves ej heller, men jeg har dog haft saameget med spæde Børn at gjøre, at jeg har nogen Erfaring og særlig interesserer mig for dette Spørgsmaal."

Man besluttede at indhente Byghusudvalgets Erklæring. (Se Mødet den 14de Juni.)

¹⁰³/₈₃. Efter Andragende af vedkommende Grundejere og i Overensstemmelse med Brolægningsudvalgets Indstilling vedtog Byraadet at lade Søgade brolægge med en Bekostning af 3600 Kr., mod at denne Udgift refunderes Ræmmerkassen af Grundejerne med 6 Kr. 24 Øre pr. løbende Fod Facadelinie i Løbet af 5 Aar fra den 1. Jan. 1884 at regne saaledes, at det til enhver Tid tilbagestaaende Restbeløb forrentes med 4 % aarlig.

¹⁰⁴/₈₃. Efter Indstilling af Gasværksudvalget approberede Byraadet, at der til Værkets Drift leveres af det herværende Firma Kampmann, Møller og Herskind 1500 Tons Sebburn Gasful til Pris 13 Kr. 57 Øre, 1000 à 1100 Tons Wearmouth do. til Pris 14 Kr. 14 Øre og 900 à 1000 Tons New Pelton do. til Pris 14 Kr. 14 Øre i Genhold til derom foreliggende Licitationstilbud.

¹⁰⁸/₈₃. Efter derom gjort Indstilling bemyndigedes Gasværksudvalget til at afslutte en Kontrakt med det herværende Firma F. Ollendorff & Komp. angaaende Salget i 5 Aar fra den 1. Juli d.

A at regne af det paa det herværende Gasværk producere Ammoniakvand, som har en Vægtfylde af mindst 3° Boumé og derover, til følgende Priser pr. 300 Pd.: for mindst 3° B, men under 4° B 1 Kr., og fra 4° B til 5° B (ikke indbefattet) 1 Kr. 15 Øre og fremdeles 15 Øre mere for hver fuld 1° B større Vægtfylde.

¹⁰⁹/₈₃. Efter Indstilling af Ræmmeren vedtog man at foranstalte Auktion afholdt til Bortleje af de Kommunen tilhørende Oplagspladser (Kulpladser) ved den gamle Tolddod og Grønlandsgade, for hvilke Pladser de nuværende Lejemaal udløbe den 1. August d. A. (Se Mødet den 21de Juni.)

¹¹⁵/₈₃. I Anledning af, at Kjøhmand H. Kolding agter at ombygge en Del af Forhuset paa den ham tilhørende Ejendom, Matr.-Nr. 358 paa Frederiksgade, besluttede Byraadet efter Indstilling af Bygningskommissionen at yde Hr. Kolding en Godtgjørelse af 10 Kr. pr. □ Alen Grund, af hvad han afgiver til Gaden's Udvidelse, saaledes som det nærmere er vist paa et fremfendt Situationsrids, foruden at godtgjøre ham Beføstningen ved Opsførelsen af en Gavl, der er nødvendiggjort ved Indrykningen.

Mødet den 15. Maj.

I dette Møde, der under Forsæde af E. Rier som valgt Formand blev afholdt af Byraadets valgte Medlemmer, decideredes Kommuneregulskabet for 1881 efter Forslag af det i Mødet den 22. Febr. i saa Henseende nedsatte Udvalg.

Under Behandlingen bleve følgende særlige Beslutninger tagne nemlig:

Til Post 36, 2det Stykke: at henvise samme til Indkvarteringskommissionens Overvejelse.

Den paagældende Antegnelse med derpaa faldne Besvarelse er saa lyden:

Antegnelse: Med Hensyn til det Byen formentlig tilhørende Inventarium vedkommende Rytter- og Fodfolkskafernen er af Militæretaten aflagt Inventarie-Regnskab, men dette er ikke forsynet med nogen Attestation fra vedkommende Byraadsudvalg, hvilket Revisionen anser for en Mangel.

Besvarelse af Indkvarteringskommissionen: Den forlangte Attestation maa i Henshold til de med de militære Autori-

leter afsluttede Kontrakter om Forvaltningen af Økonomien, Tilsynet med Inventariet og Revisionen af de herhen hørende Regnskaber anses unødvendigt.

Til Posterne 45 og 46: at lade samme udgaa til nærmere Behandling som særlige Sager.

Antegnelse; Post 45: De under VI nævnte Afgifter ere vel i den Grad faste, at de ikke fra Byens Side kunne forøges eller forandres?

Besvarelse af Kasseudvalget: Udvalget maa med Hensyn til de ommeldte Indtægter henvise til Fordebogen p. 57 og flgd.

Antegnelse; Post 46: Samme Forhold finder næppe Sted med Hensyn til de under VII, VIII, IX og X ansjorte Afgifter. For en Del af disse er lagt til Grund ældre Bestemmelser, som der mulig var Anledning til at drage frem og søge tidsvarende forandrede.

Besvarelse af Kasseudvalget: Udvalget finder det rigtig, at denne Sag nærmere drøftes af et Udvalg, der formentlig bedst kunde være Udvalget for Bygninger og Inventar.

Til Post 47: at anmode Kasseudvalget om at tage samme under nærmere Behandling.

Antegnelse: Byens Indtægter af Jorder og andre publike Ejendomme have i 1881 udgjort 40,454 Kr. 2 Øre, til Legitimation for hvilken Sum er fremlagt en Fortegnelse fra Aarhus Byfogedkontor. Revisionen finder, at der burde foreligge en udtrykkelig Attestation om, at disse og ikke andre Indtægter ere tilfaldne Kommunen i Regnskabsaaret fra Byens Jorder og Ejendomme.

Besvarelse af Kasseudvalget: Det er fra tioligere Tid paalagt Byfogden at meddele en Designation som den vedlagte, netop fordi han er i Besiddelse af Pantebøgerne, Auktionsprotokollen og andet Materiale, hvorved Kontrol kan føres med, hvad Ræmneren i saa Henseende fører til Indtægt. At Designationen skulde være udtømmende med Hensyn til Byens Indtægter af den nævnte Art, kan naturligvis ikke være paabudt, men det vilde formentlig ogsaa være at gjøre Indgreb i Revisionens Hverv at fremlægge nogen som helst Attest for, „at disse og ikke andre Indtægter tilfalde Kommunen“ i et bestemt Regnskabsaar. En

saadan Attest vilde næppe nogen se sig i Stand til at udfæste.

Til Post 86: at henlede Kasseudvalgets Opmærksomhed paa denne Sag.

Antegnelse: Raadhusets Bidrag til Kloakanlæg i Mejlgade er ført til Indtægt med 535 Kr. 97 Øre, men findes ikke til Udgift paa Konto II 3 m., hvor Beløbet ventes optaget i næste Aars Regnskab.

Besvarelse af Ræmneren og Kommunebogholderen: Ja! Beløbet vil som anført blive ført til Udgift paa Konto II 3 m. for 1882.

Til Post 129: ligeledes at henlede samme Udvalgs Opmærksomhed paa denne Antegnelsespost og de i Forbindelse dermed staaende, idet man derhos i Genhold til tidligere Udtalelser fra Udvalget forventede at blive forelagt Forslag til en gennemgribende Omordning af Kommunens Kasse- og Regnskabsvæsen.

Antegnelse: Af Beholdningen i Følge Regnskabet indestaar i Aarhus Privatbank 33,850 Kr. i Følge Bilag 4406. Af dette Bilag ses, at Kommunen skylde Banken den 1. Jan. 1882 68,403 Kr. 41 Øre, og det er ved Indbetalinger efter den Tid indtil 10. Juni 1882, at Kommunekassen faar til gode bemeldte 33,850 Kr. At dette Beløb alene hidrører fra Indtægter vedkommende det aflagte Regnskab for 1881, derom ubedes udtrykkelig Attestation.

Besvarelse af Ræmneren og Kommunebogholderen: Revisionen sigter formentlig til Bilag Nr. 4606.

Det ses ikke, af hvem den ærede Revision tænker sig Attesten meddelt. Ræmneren og Kommunebogholderen kunne ikke ret vel meddele den, da det jo ved en ren Fejls-tagelse kan være hændet, at et Beløb, der henhører til det foregaaende eller efterfølgende Aar, er blevet indblandet i Konto-Kurrenten, og det vilde ogsaa være besynderligt at se disse Funktionærer bevidne, at deres eget Arbejde er rigtigt udført. Kasseudvalget kan næppe heller give Attesten. Garanti faas vistnok bedst ved Revision, til hvilket Djemed ogsaa Ræmnerens og Bogholderens Bøger staa til Afbenyttelse.

Til Post 160: at overgive samme til Vandværksudvalget til nærmere Behandling.

Antegnelse (til Udgiftskonto XI): Den paafaldende Forskjel i Betalingen for Nedlæggelse af Rør, der gjør sig gjældende ved Sammenligning af Bilagene 3766—68 med Bilagene 3771—73 samt 3792—96, samt den nærliggende Mulighed, at de her omhandlede Arbejder kunne faas udførte en Del billigere, foranlediger Revisionen til at henstille, at disse Arbejder fremtidig udbydes til aarlig Licitation blandt Byens autoriserede Vandmestre.

Bejvarelse af Vandværksudvalget. Anboring af Hovedrørene er altid af vore Teknikere bleven anset for en saa vigtig Ting, at dertil nødvendig maatte benyttes de mest prøvede Mænd. Da Udvalget i det hele stiller sig mindre kritisk ved Anbefaling af Autorisation som Vandmester, bør disse to Forhold næppe sammenblandes. De Vandmestre, der anbore Hovedrørene, give aarlig Tilbud ind, der prøves og undersøges af Stadsingeniøren. Den store Forskjel i Priserne ligger i Størrelsen af Rørene eller i, om Brolægning er medtaget eller ej, eller om Rørene ere medregnede.

Efter at Regnskabet saaledes nu er decideret, vil det være at indsende til Gjennemsyn af Indenrigsministeriet.

Mødet den 17. Maj.

— Efter Indstilling af det Udvalg, der har været nedsat til at forberede Decisionen af Regnskabet for 1881, gav Byraadet Efterbevilling for de i dette Regnskab foreliggende og af Revisionen nærmere paapegede Budgetoverskridelser, hvorfor Efterbevilling ikke allerede tidligere er erhvervet.

²³⁰/₇₉. Det i forrige Møde fremlagte Forslag til en delvis Ombygning af Fattiggaarden blev drøftet, hvorefter man besluttede at lade Sagen gaa til 2den Behandling. (Se næste Møde.)

³²⁸/₈₂. Under Gjenoptagelse af Forhandlingerne om den i Mødet den 15. Febr. forelagte Plan angaaende Nivellementsforholdene omkring Domkirken m. v. drejede Diskussionen sig om esternævnte 4 Projekteringer og Beregninger fra Stadsingeniøren om en mindre eller større Afgravning af Domkirkens Omgivelser, nemlig:

- 1) De nuværende Højder omkring Kirken bibeholdes, Torvet afgraves derefter, Domkirkegaarden og et Stykke af Skolegade

forsynes med tidssvarende Bro-lægningsmateriale og der nedlægges et passende Kloaksystem til Afvanding af det nye Torv. Udgiften hertil vil udgjøre 14,250 Kr. Det nye Torvs Fald vil da blive langs Vestfiden 1:110, over Midten 1:220 og langs Østfiden 1:250.

- 2) En mindre Afgravning ved Kirkens Syd- og Østside, nemlig noget over 1 Fod ved det sydlige Kors og 8 Tom. foran Latinskolen, samt en mindre Sænkning af Kannikegade vil med Bro-lægning og Kloak som ovenfor medføre en Udgift af 20,250 Kr. Torvets Fald bliver da 1:90, 1:150 og 1:250.
- 3) En Udgravning paa begge Sider af Domkirken, saa at der kun bliver et Trin ned i Kirken ved begge Sideindgange, vil foranledige en Sænkning af 2 Fod foran Latinskolen i dens hele Længde med Stigning af 1:100 op i Mejlgade til Hus-Nr. 4 og i Skolegade til forbi Nr. 11 samt en Afgravning af Skolegyde og Kannikegade. Med forannævnte Bro-lægning og Kloak kan Udgiften sættes til 34,250 Kr., hvorefter der i Erstatninger til Grundejere for Soffel-, Trappe- og Gaardsforandringer m. m. er iberegnet 8000 Kr. Torvets Fald vilde blive: 1:60, 1:88 og 1:125.
- 4) En fuldstændig Udgravning af Domkirken til Kote 12₀ (den nuværende Dybde omkring Koret) vil foran Latinskolen kræve en Sænkning af 3 Fod, hvorved Mejlgade maatte afgraves til Hus-Nr. 12 med Fald 1:270, samt Afgravning af et mindre Stykke af Rosensgade, samt af Skolegade op til Kannikegade med Fald 1:200, foruden de ovenfor omtalte Afgravninger i Skolegyde og Kannikegade. Beføstningen med Bro og Kloak vil udgjøre 43,250 Kr., hvorefter i Erstatninger til Husejerne 15,500 Kr. Torvets Fald vil da blive 1:52, 1:56 og 1:62.

I disse Overslag er Udgiften til det nye Torvs Bro-lægning ikke tagen med i Beregning.

Efterat Diskussion havde funden Sted, blev Udvalget anmodet om i næste Møde at forelægge en nærmere formuleret skriftlig Indstilling.

⁶⁵/₈₃. Ved anden Behandling af Mageskiftekontrakten imellem Kommunen og C. Langballe og Søn blev den i Mødet den 26. f. M. tagne Beslutning bekræftet med 10 Stemmer imod 7.

For Antagelsen stemte: Speyer, Fenger, S. Petersen, C. Rier, Müllerh, Esmann, Rellermann, Drmslev, Nielsen og Kruse;

indtød stemte: Borgmesteren, Gald, J. Kjer, A. Langballe, Mørk, Me-
den og Bertelsen.

Mindretallet forbeholdt sig Separatvotum ved Sagens Fore-
læggelse for Ministeriet. (Se Mødet den 14. Juni.)

Mødet den 24. Maj.

^{230/79.} Det fra forrige Møde udsatte Forslag til en delvis Om-
bygning af Fattiggaarden blev vedtaget ved 2den Behandling, hvor-
efter man besluttede at indhente Sundhedskommissionens Erklæring.
(Se Mødet den 7de Juni.)

^{328/82} I Genhold til det i forrige Møde passerende forelaa
fra Udvalget for Udlæggelsen af det nye Torv m. m. Indstilling af
21. d. M. saa lydende:

„Udvalget, hvem det er overdraget at gjøre Forslag med
Hensyn til Anvendelsen af Grundene, der er indvunden ved Kjøbet
af den gamle Bispegaard, General Juels Gaard og Have samt
Vinhandler Fr. Larsens Ejendom, skal tillade sig at foreslaa:

A. Med Hensyn til Nivellementsforholdene omkring Domkirken og
Pladsen:

a) at den sydlige Domkirkegaard føres fra Skovbys Hjørne i
Højden til Kurven 14, omtrent udfor Domkirkens søndre
Indgang, og derfra til Hjørnet af Skolegyde omtrent i
Niveau.

b) Fra den ny Brolægning i Mejlgade og paa den anden
Side fra Nr. 10 i Skolegade føres Faldet til den beteg-
nede Højde (14') foran Skolegyde.

c) Med Hensyn til den aabne Plads, da udjævnes Kannike-
gade foran denne imellem Klemensstov og Theatret og der-
fra føres naturligt Fald ned til den omlagte Domkirkegaard.

B. Med Hensyn til Disposition over den indvundne Plads:

Man foreslaar den foreløbig til Torveplads og at brolægge
et Areal i omtrentlig Rektangel med c. 170 Fods Afstand
fra Domkirkens Kors og med Udkørsel til Kannikegade.
Resten affikkes med Bordursten og udlægges som grønne
Plæner med Bepantning, uden at der for Tiden sælges
noget.

C. Med Hensyn til General Juels Have: at denne Plads indrettes

med Boder til Kjødbudsalg efter Stadsingeniørens Forflag, foreløbig dog kun til 18, idet Kr. 8 og 9 samt de midterste Boder udelades.

D. Det overdrages til Brolægningssubvalget at fremkomme med nærmere Forflag til Detaillerne og Overslag over Befæstningen."

Denne Indstilling toges til Følge, dog saaledes, at det overdroges til det bestaaende Udvalg at sørge for Planens Udførelse. (Se Møderne den 31. d. M. og den 6. Decbr.)

⁸⁰/₈₃. Under den fortsatte Behandling af den fra Mødet den 10. d. M. udsatte Sag om Tilvejebringelsen af en ny Passage fra Søndergade til Fissergade vedtog Byraadet at lade en saadan anlægge Nord for Kollektor Mønsted's Ejendom i en Bredde af 7 Alen med Forbindelse til Fissergade over den af Kommunen fra Madam Møller erhvervede Ejendom.

Da det i Udvalgets Indstilling omtalte større Projekt var be-
tinget af, at Kollektor Mønsted's Ejendom blev erhvervet af Kom-
munen, bortfalder som Følge af foranstaaende dette Kjøb, der
efter Mønsted's Tilbud kunde finde Sted for en Pris af
20,000 Kroner. *

¹¹⁹/₈₃. Byraadet approberede en af Brolægningssubvalget
forelagt Plan for Anlægget af en Kloak i Klostergade, hvorefter Ud-
giften ved denne, der af Stadsingeniøren er anslaaet til 1608 Kr.
10 Ore, helt skal bæres af de tilstødende Grundejere. Betalingen
vil af disse være at erlægge til Kæmnerkassen inden 1. Jan. 1884
med 1 Kr. 30 Ore pr. løbende Fod Facadelinie foruden Godtgjøl-
relse for Stiffløbningerne med tilhørende Rumme og Rist.

¹²⁰/₈₃. Ved at fremsende Regnskab for Gasværket for 1882
harde Gasværkssubvalget indstillet, at det efter samme fremkommende
Overskud 5545 Kr. 22 Ore anvendes til Afbetaling paa det for
Værkets Regning i Aarhus Privatbank stiftede midlertidige Laan,
hvad der billigedes.

¹²¹/₈₃. Ligeledes blev det efter Indstilling af Vandværks-
udvalget billigt, at det Overskud af 2511 Kr. 45 Ore, som er til
Stede efter Vandværkets af Udvalget forelagte Regnskab for forrige
Aar, i Forbindelse med det Beløb af 8000 Kr., som paa Budgettet
for i Aar under Konto 291 er bevilget til Anskaffelse af en ny
Maskine, anvendes til Likvidation af Værkets Gjæld til Kæmner-
kassen i Anledning af Anskaffelsen af denne Maskine, saaledes at
Værkets Gjæld herefter betragtes som afgjort.

Mødet den 31. Maj.

De i Tillægget til Byraadsforhandlingerne for forrige Aar optagne Virksomhedsberetninger for Aaret 1882 fra Gasværket, fra Vandværket og vedkommende Vej-, Bro-lægnings- og Vandafløbsvæsenet bleve fremlagte.

^{328/82}. Paa Forslag af Borgmesteren blev Baumann tilførdnet Udvalget for Udlæggelsen af det ny Torv. (Se forrige Møde.)

^{87/83}. Paa vedkommende Udvalgs Begne meddelte Baumann, hvad der hidtil var passeret i Anledning af det i Mødet den 19de f. M. fremlagte Andragende om Udvidelse af „Bolsen“ og lovede i næste Møde at fremkomme med nærmere skriftlig Indstilling.

^{94/83}. Efter at det i Mødet d. 26. f. M. fremlagte Forslag til nye Regler for Meddelelse af Byggetilladelse paa hidtil ubebygget Grund paa ny var drøftet, blev Sagen atter udsat, nemlig til Mødet den 21. Juni, med Tilfjendegivelse af, at mulige Ændringsforslag maatte indgives til dette Møde.

^{126/83}. Efter Indstilling af det Udvalg, der er nedsat i Anledning af Anlægget af Telefonledningerne, vedtog man at indgaa paa et af Brandkommissionen fremjæt Forslag om at oprette endnu en Brandallarmingsstation — den 6te — paa Frederiksbjerg efter Kommissionens nærmere Bestemmelse, dog saaledes, at den anbringes Syd for Jernbanebroen og i det hele taget saa sydligt som muligt. (Se Mødet den 8de Marts under Sag ^{220/82}.)

^{129/83}. Togsfører H. M. Christensen havde som Ejer af Stedet Nr. 99 i Guldbergsgade anholdt om at faa Pladsen foran denne Ejendom ordnet, om muligt ved et Magelæg med Kommunen, men da Markudvalget i sin over Sagen afgivne Erklæring havde ytret, at det omhandlede Grundstykke efter Byraadets tidligere tagne Beslutning skulde ligge hen, indtil det kunde afgjøres, om der skal bygges flere Kaserer, fandt Byraadet ikke Anledning til at indlade sig paa Andragendet.

Mødet den 7. Juni.

^{230/79}. Fra StadsLægen var modtaget en Skrivelse af 4de d. M., hvori denue Embedsmand fremsætter sine Anførsler med Hen-

syn til det i forrige Byraadsnøde vedtagne Forslag til en delvis Ombygning af Fattiggaarden og navnlig tager Ordet for Oprettelsen af en Arbejdsanstalt i Forbindelse med Fattiggaarden, om muligt ved Anlæg af en Volsgaard paa Byens Forder.

Man besluttede at sende denne Skrivelse til Erklæring af Udvalget for Fattigvæsenets Omordning. (Se næste Møde.)

^{67/82}. Fra Amtet forelaa Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 29de f. M., hvorved fremsendes fgl. Stadsfæstelse paa Fundatsen for „det Kriegeriske Legat for Aarhus Hndvrkslrlinge og Hndvrksjvende“. (Se senest Mødet den 19de April.)

Toges til Efterretning.

(Saavel Fundatsen som Stadsfstelsen ere optagne i Tillægget.)

^{197/82}. Det i Mødet den 31. August f. A. nedsatte Udvalg meddelte mundtlig Oplysning om, hvilke Overvejelser det havde anstillet og hvilke Foranstaltninger det som Følge deraf forment, at der kunde træffes for at faa det nu bortfaldne Sankt Olufsmarked erstattet med en Slags Folkefest. Byraadet udsatte sin Beslutning til næste Møde.

^{87/83}. I Fortsættelse af den i forrige Møde fete Meddelelse forelaa fra Udvalget for Voldens Udvidelse m. v. følgende Jvdstilling af 5. d. M.:

„For at Volden kan faa en Bredde af 22 Fod foreslaas som fremtidige Byggelinier paa den vestlige Side Linien a—b og l—m—n, paa den østlige Side Linien c—d—e—f—g—h og i—k, angiven paa hvsflgende Kort af 25. April d. A. med en brun Streg.

Til Udsfrelsen af denne Plan indstiller Udvalget:

- 1) at Byraadet modtager medfølgende Tilbud af 15. f. M. fra Hr. Marcus G. Bøch for en Indrykning efter Linien a—b;
- 2) at Byraadet principaliter ikke modsætter sig Ofsfrelsen af 3 Etagers Bygninger i Gaden, hvor Forholdene i øvrigt maatte være nogenlunde gode, dog ikke til større Højde end 16 Alen;
- 3) at som Følge heraf Tilbudene fra d'Hrr.
 G. Secher om at rykke ind efter Linien c—d,
 M. Nielsen — — — c—d,
 P. Sørensen — — — c—d—e,
 saaledes som hvslagt fremstillet, modtages af Byraadet, naar Bygningskommissionen og Sundheds-

kommisjonen godkjende de deraf resulterende Byggeforetagender.

- 4) at det tillades Hr. S. P. Peterfen at opføre en 3 Etages Bygning paa Matr.-Nr. 690 og 691 paa samme Betingelse som under Punkt 3, efter Byggelinien g—h."

Man vedtog at følge Udvalgets Indstilling, hvorefter Sagen gaar til Erklæring af Bygningskommisjonen og Sundhedskommisjonen. (Se Mødet den 21. d. M.)

¹³²/₈₃. I Anledning af et fra den tekniske Skole foreliggende Andragende og efter Brolægningsudvalgets Indstilling erklærede Byraadet, at det for sit Vedkommende intet havde at erindre imod, at bemeldte Skole, der er Ejer af Byggegrunden, Matr.-Nr. 1103 b, erhverver Ejendomsret til det Areal, der indvinder ved Overbygningen af Borrebækken langs dens Grund, naar Skolen betaler 820 Kr. til Arbejdets Udførelse.

¹³⁴/₈₃. Paa Andragende af Murmestrr N. Jensen og efter at have hørt Brolægningsudvalget tillod Byraadet for sit Vedkommende, at der maatte nedlægges en Kloakledning fra Østergade igjennem Ristolsstræde til den af Andrageren nyopførte Skolebygning der Steds, naar han fremskaffer Erklæring fra samtlige i nævnte Stræde, der er en privat Vej, interesserede Lodsejere om, at de intet have at erindre imod denne Foranstaltning. (Se Mødet den 21. denne Maaned.)

Mødet den 14. Juni.

²³⁰/₇₉. Der forelaa en Skrivelse fra Sundhedskommisjonen af 31. f. M., hvori samme efter Byraadets Begjæring meddeler, at den paa enkelte mindre betydelige Undtagelser nær ikke fra sit Standpunkt har fundet noget at erindre imod den i Mødet den 24. f. M. vedtagne Plan for en delvis Ombygning af Fattiggaarden.

Fra Politimesteren forelaa der en Skrivelse af 8de d. M. angaaende samme Sag, hvori denne Embedsmand, der som Formand i Sundhedskommisjonen er bleven bekendt med Planen, foruden at fremsætte Bemærkninger i forskjellig Retning til flere af dens Enkeltheder tager Ordet for, at der gives den nuværende Arbejdsanstalt for Fattiglemmer af 3die Klasse en saadan Indretning,

eventuel Udvidelse, at den kunde blive anerkjendt af Justitsministeriet som Tvangsarbejdshus.

Efter at det bestaaende Udvalg var blevet forstærket med Müller, bemyndigede man samme til i Overensstemmelse med den gjorte Indstilling at træffe Foranstaltning til Omdannelsen af den Bygning paa Fattiggaarden, hvori Inspektøren og Økonomen hidtil have haft Bolig, hvorimod Sagen i øvrigt gaar tilbage til Udvalget til Erklæring med Hensyn til ovennævnte Udtalelser af Sundhedskommissionen og Politimesteren. (Se Mødet den 25de Oktbr.)

¹⁹⁷/₈₂. I Fortsættelse af Forhandlingerne i forrige Møde vedtog Byraadet, at der for Fremtiden her i Byen i Stedet for det nu bortfaldne St. Dufsmarked, skal afholdes 3 Torvedage i Uad i Dagene fra den 25 til den 27. Juli, hvorefter det overdroges til Udvalget at drage Omhu for Gjennemførelsen af denne Beslutning for i Aar, i hvilken Henseende et Beløb af 100 Kr. stilledes til dets Naadighed.

⁴⁸/₈₃. Fra Foreningen af Haandværkere og Fabrikarbejdere til gjensidig Understøttelse fremlagdes en Skrivelse af 6. d. M., hvori samme udtaler sin Tak for den af Byraadet i Mødet den 10. f. M. tilfagte Understøttelse.

⁶⁵/₈₃. Byraadet underskrev en Indstilling til Ministeriet om Approbation paa den i Mødet den 17. f. M. endelig vedtagne Møgelægsøverenskomst imellem Kommunen og C. Langballe og Søn om nogle Grundstykker og Jorder ved Brendstrupvejen og Munkeport. Separatvotum fra Mindretallet forelaa som Bilag til Indstillingen. (Se Mødet den 9. Avgust.)

¹⁰¹/₈₃. Efter at have modtaget Erklæring fra Sygehusudvalget over den i Mødet den 10. f. M. behandlede Skrivelse fra prakt. Læge C. Weis om Oprettelsen af en gratis Børneklinik her i Byen og drøftet Sagen, besluttede man at tilbagefende denne til Udvalget for at Stadslægens Erklæring kunde blive indhentet. (Se Mødet den 20. Septbr.)

Mødet den 21. Juni.

¹⁸⁴/₈₂. Fra Odense Byraad forelaa en Cirkulærskrivelse af 13. d. M. til Byraadene i samtlige Garnisonsbyer udenfor Kjøbenhavn, hvori disse opfordres til i Fortsættelse af de Bestræbelser, der bleve indledede ved den i Fjor Estraar vedtagne Adresse om Ind-

kvarteringsforholdene — se Byraadsforhandlingerne for 1882, Side 131 — at henvende sig med enslydende Udtalelser til Indenrigsministeriet angaaende det Underofficererne hidtil tilfåede Tillæg af 3 Kr. maanedlig til den ved Ministeriets Skrivelse af 11. Marts 1871 normerede Kvartergodtgjørelse, naar, som det er at forvente, Ministeriet ved at forlange Forslag til Indkvarteringsbudgettet for 1884/85 ligesom tidligere vil opfordre Byraadene til at bevilge dette Tillæg. Udtalelsen foreslaas givet i Form af en Erklæring, der ledsager nævnte Budget og lyder saaledes:

„Byraadet tillader sig med Hensyn til det reiste Spørgsmaal at henvise til Indholdet af det Andragende, som det i Forening med Byraadene for de andre Garnisonsbyer udenfor Kjøbenhavn har i Slutningen af forrige Aar rettet til den høje Regering og Rigsdagen, og hvori det nærmere blev paavist, hvilken betydelig Byrde Kvartergodtgjørelsen til Underofficerer og Ligestillede uden tilstrækkelig Grund for Tiden lægger paa Garnisonsbyerne. I Forventning imidlertid af, at det i en nær Fremtid maa lykkes Regeringen ogsaa i denne Henseende at forskaffe Garnisonsbyerne udenfor Kjøbenhavn den Lættelse, hvorpaa de formentlig have et billigt Krav, formener Byraadet at kunne forsoare endnu for Kalenderaaret 1884 at lade det have sit Forblivende ved den for Tiden bestaaende Ordning af dette Forhold og samtykker derfor i, at det omhandlede Tillæg af 3 Kr. maanedlig til den ved Indenrigsministeriets Skrivelse af 11. Marts 1871 normerede Kvartergodtgjørelse ogsaa for nævnte Aar ydes og kommer til Fordeling mellem Stat og Kommune.“

Efter Indstilling af Indkvarteringskommissionen vedtog man at slutte sig til det foreliggende Forslag, der efter senere modtagen Meddelelse fra Odense Byraad er tiltraadt af samtlige Byraad, til hvilke det var rettet.

^{52/83}. Fra Amtet fremlagdes en Skrivelse af 15. d. M., hvorefter Aarhus Amtsråd i Mødet den 23. f. M. har fastsat det Bidrag, som Aarhus Mølle-distrikt i Aarene 1884—86 skal svare til Kjøbstadens Fattig- og Skolevæsensudgifter til $\frac{1}{500}$, saaledes at det lignes af Aarhus Vigningskommission mod Refus til Amtsrådet — se Mødet den 1. Marts —, idet derhos bemærkes, at der i den mellemliggende Tid er bleven givet Byraadet Anledning til ytre sig over den af Møllejer Weis paa Landdistriktets Vegne over Sagen afgivne Erklæring.

^{54/83}. Paa Foranledning af en fra det staaende Udvalg for den danske Rjbstadsforening modtagen Meddelelse om, at den i Mødet den 8. Marts omhandlede Sammentkomst i denne Forening er bestemt til at afholdes den 10. og 11. August d. A., valgtes Esmann, Gald, E. Rjer, Mørk og Kellermann til som Delegerede at give Møde ved denne Leilighed paa Kommunens Vegne (Se Mødet den 30. August)

^{87/83}. Over den i Mødet den 7. d. M. behandlede Sag angaaende Boldens Udvidelse var fra Sundhedskommissionen modtagen følgende Erklæring af 19. d. M.:

„J Anledning af nærværende med Bilag tilbagesølgende Sag, skal Sundhedskommissionen næst at anbefale, at det fra Hr. M. G. Bøch fremkomne Tilbud modtages, tillade sig at bemærke, at man ikke ser sig i Stand til for Tiden at afgive nogen bindende Erklæring med Hensyn til Byggeforetagender paa Bolden, hvorover Kommissionen i Fremtiden maatte blioe afkrævet Erklæring, men at man ikke antager, at Kommissionen vil modsætte sig Opsførelsen af Bygninger til en Højde af 16 Alen, uanset at Gaden kun bliver 11 Alen bred, naar Forholdene i øvrigt maatte være nogenlunde gode. Hvad de under 3 anførte specielle Tilbud angaar, skal man ikke undlade at tilføje, at medens det under Forudsætning af, at Gaden udvides som fornævnt, ikke vilde møde Indsigelse fra Kommissionens Side i dens nærværende Sammensætning, at det tillodes Fabrikant Sørensen at bygge i den ommeldte Højde, saa maatte Kommissionen derimod bestemt udtale sig imod den Ombygning og Forhøjelse af E. Sechers og M. Nielsens Ejendomme, som forudsættes i de af dem afgivne Tilbud. Hvad endelig Glarmester Petersens Byggeprojekt angaar, finder Kommissionen efter Omstændighederne Intet at erindre imod, at den ham under 27. Februar d. A. meddelte Dispensation fra Bygningslovens § 21 udvides saaledes, at det tillades ham at opføre den paatænkte og approberede Bygning i 3 i Stedet for i 2 Etager.“

Bygningskommissionen havde derhos i Skrivelse af 20. d. M. henholdt sig til Sundhedskommissionens foranstaaende Erklæring.

Byraadsprotokollen erholdt herefter følgende Tilførsel:

I det Byraadet vedtog de af Udvalget paa den foreliggende af Stadsingeniøren under 25. April d. A. udarbejdede Plan over Bolden affatte Linier som Rettefnor for den fremtidige Inddrykning og

Behyggelse af denne Gade, approberede man de foreliggende Overenskomster med Tobakksfabrikant P. Sørensen og Kjøbmand M. G. Bøch og besluttede at indstille Glarmester Peterjens Andragende om Dispensation fra Bygge-loven til Approbation.

⁹⁴/₈₃. Man vedtog at sende det senest i Mødet den 31. s. M. behandlede Forslag til nye Regler for Byggetilladelser paa hidtil ubebygget Grund til Erklæring af Bygningskommisjonen. (Se næste Møde.)

¹⁰³/₈₃. Fra Ræmneren forelaa Meddelelse om, at der den 1. d. M. er blevet afholdt Auktion til Bortleje af de i Mødet den 10. s. M. ommeldte Oplagspladser ved Havnen Syd for Laen. Byraadet approberede følgende Bud, der ere gjorte for en Lejetid af 5 Aar fra den 1. August d. A. at regne, nemlig: paa Pladsen Nr. 3 af Grosferer B. Boye med 325 Kr. aarlig Afgift, paa Pladsen Nr. 5 af det jydsk-engelske Dampskibsselskab med 155 Kr. og paa Pladsen Nr. 6 af Dampskibsexpeditør R. Petersen med 150 Kr., af hvilke Bud de paa Nr. 3 og 5 ere lidt over, men det paa Nr. 6 lige med den nuværende Afgift. Derimod kunde man ikke approbere de paa Pladserne Nr. 1, 2 og 4 gjorte højeste Bud, der ere under den nuværende Afgift, men besluttede at lade Ræmneren udbyde disse Pladser til Bortleje i 3 Aar ved skriftlig Konkurrence eller, saafremt denne Foranstaltning ikke fører til det tilsigtede Maal, at lade dem forauktionere paa ny for det samme Tidsrum. (Se Mødet den 5. Juli.)

¹³⁴/₈₃. Foranlediget af et nyt Andragende fra Murmester N. Jensen, der ikke skriftligt haade kunnet fremskaffe den i Mødet den 7de d. M. fordrede Erklæring fra vedkommende Lodsejere, tillod Byraadet for sit Vedkommende nu, at han paa egen Risiko og Bekostning lader den i ovennævnte Møde omhandlede Kloakledning nedlægge i Pistolstræde, dog under Stadsingeniørens Tilsyn.

¹⁴²/₈₃. Det overdroges til de under Sag 54—83 i nærværende Møde valgte Delegerede at træde sammen som Udvalg for at forberede Byraadets Erklæring i Anledning af Indenrigsministeriets Cirkulære af 5te Maj d. A., hvori der forlanges Betænkning meddelt af vedkommende kommunale Bestyrelser over det i Rigsdagen sidst behandlede Forslag til Lov om den personlige Kommuneffat m. v. (Se Mødet den 16. August.)

¹⁴³/₈₃. Et Andragende fra Konditor J. Mozzi om at saa Gadelinien ud for den ham tilhørende Ejendom, Matr.-Nr. 751 paa

Domkirkepladsen, fastsat i Anledning af et paatænkt Byggesforetagende blev henviset til Erklæring af Udvalget for Anvendelsen af Bispepladsen.

¹⁴⁴/₈₃. Et fra Kasse- og Regnskabsudvalget i Forbindelse med Mørk og M. Langballe som tilforordnede Medlemmer i Budgetudvalget fremkommet Forslag til en Henvendelse til Indenrigsministeriet om Tilladelse til at faa et større nyt fast Laan optaget blev henlagt i Skabet til Mødet den 26. i kommende Maaned.

¹⁴⁵/₈₃. I Genhold til Vandværksudvalgets Indstilling vedtog Byraadet snarest at lade paabegynde Bygningen af et nyt (5te) Filtter ved Vandværket med dobbelt Bundbredde mod et af de 4 nuværende, der hver ere i Stand til at filtrere 5000 Tdr. Vand i Døgnet. Efter Stadsingeniørens foreliggende Indberetning er nemlig Vandforbruget steget saa stærkt i indeværende Aar, at denne Foranstaltning maa anses for paatrængende nødvendig, idet Forbruget, der i Fjor gjennemsnitlig udgjorde 18,380 Tdr. daglig, i afvigte Maj Maaned har været ca. 22,000 Tdr. daglig og i indeværende Maaned i et Par Dage endog er steget til 31,000 Tdr. om Dagen, hvortil de nuværende Apparater ere aldeles utilstrækkelige.

Spørgsmaalet om, hvorledes Beføstningen skulde udredes, vedtog man at udsætte til Budgetbehandlingen i Esteraaret.

¹⁴⁶/₈₃. Efter Indstilling af Gasværksudvalget vedtog Byraadet at anskaffe en Støbejerns Scrubber, en Rørtingsblæser med Regulator og Kondensator til Afsjølning af Dampene og en 4 Hestes Dampmaskine med Tillæg af Rør, Beholder til Ammoniakvand m. m. til Gasværket. Anskaffelsen sker hos Fabrikant Mogensén i Rjøbenhavn, der i Følge foreliggende Tilbud er villig til at levere ovenstaaende til en Pris af ca. 10,500 Kr. Hvorledes denne Sum skal tilvejebringes vedtog man derhos at afgjøre under Budgetbehandlingen for 1884.

¹⁴⁷/₈₃. Fra Gasudværksvalget forelaa Indstilling om, at Gasværks-Regulativets § 2 skulde forandres saaledes, at Ordene i første Punktum „Halvdelen af“ udgaa, hvorefter S'en vil komme til at lyde paa, at Kommunen fremtidig afholder den hele Beføstning for Ledningen fra Hovedrøret til Gasmaaleren, hvis Ejendommen ligger i Byggelinien, og der er Hovedrør nedlagt i Gaden, medens man tidligere har faaet Halvdelen af denne Udgift refunderet af vedkommende Gasforbruger.

Sagen blev drøftet, men derpaa udsat for at undergives en 2den Behandling, som fandt Sted i Mødet den 26. Juli.

¹⁴⁹/₈₃. Markudvalget meddelte, at Diget i den af Artilleriet overladte Exercerplads nu er sløiset, hvad der har medført en mindre Beføstning. Denne vedtog man at søge refunderet af Indenrigsministeriet.

¹⁵⁰/₈₃. En af Bygningskommissionen fremsendt Begjæring fra Snekker A. Jisager om i Anledning af forestaaende Ombygning af Ejendommen Matr.-Nr. 849, Nr. 9 paa Skolegade at maatte faa Byggelinien for den østlige Side af denne Gade bestemt, blev overgivet Udvalget for Bispepladsens Anvendelse til Erklæring. (Se næste Møde.)

¹⁵¹/₈₃. Foranlediget af en Grundejer ved Jægergaardsvejen, der agter at bygge, havde Bygningskommissionen i Skrivelse af 16. d. M. henstillet, at der søges fastslaaet en Byggelinie for den østlige Del af denne Vej.

Man vedtog at overgive Sagen til Udvalget for Byens Udvikelse og Bebyggelse med Anmodning om, at samme vilde forhandle med Etatsraad Bruun desangaaende. (Se Mødet den 13. Septbr.)

¹⁵²/₈₃. En af Bygningskommissionen fremsendt Begjæring fra Røjmand L. Poumann om i Anledning af paatænkt Ombygning af den ham tilhørende Ejendom i Immervad at faa Byggelinien der Steds affat, blev overgivet et Udvalg, hvortil valgtes Mørk, Baumann og Müller, til Erklæring.

Mødet den 28. Juni.

— Under Borgmesterens Fraværelse paa en Rejse ledes Forhandlingerne af Kammerraad Esmann som midlertidig Formand.

⁷⁴/₈₃. Til Efterretning toges Kommunikationen af en Skrivelse af 15. d. M., hvori Indenrigsministeriet meddeler Samtykke til, at Statskassen maa afholde de Udgifter til Beløb 126 Kr., der medgaa til Foretagelsen af nogle Forandringer i Fodfolkskafernes Arrestlokaler sigtende til at forhindre, at Arrestanterne ved Benyttelsen af Lokalernes Indretninger begaa Selvmord.

Toges til Efterretning. (Se Mødet den 19. April.)

⁹⁴/₈₃. Efter at have modtaget den i forrige Møde forlangte Erklæring af Bygningskommissionen over Forslaget til nye Regler for Byggetilladelser paa hidtil ubebygget Grund besluttede man at

indhente Sundhedskommissionens Erklæring og derefter med denne at lade Sagen gaa tilbage til de forenede Udvalg. (Se næste Møde.)

¹⁵⁰/₈₃. Efter Forslag af Udvalget for Bispepladsens Anvendelse vedtog Byraadet at tilskrive Bygningskommissionen med Underretning om, at den fremtidige Byggelinie for Skolegades østlige Side skal være fra det nordlige Hjørne af Nr. 5 (ved Skolegyde) til det sydlige Hjørne af Nr. 7 og fra det sydlige Hjørne af Nr. 9 til Nr. 19, saaledes som det nærmere er antydet paa det med Snesker Sager's i forrige Møde fremlagte Andragende fulgte Rids, hvilket ligeledes bliver at tilstille Kommissionen. — Byggelinien for Nr. 9 forbliver, herefter som den nu er.

¹⁵⁴/₈₃. Da der til Opfyldning af Havnepladsen ved den i Aar paabegyndte Del af det ny Havneanlæg skal tilføjes en stor Mængde Fyld, og det har vist sig vanskeligt at tilvejebringe dette i Nærheden, havde Havneudvalget i Skrivelse af 26. d. M. henledet Byraadets Opmærksomhed paa det højtliggende Parti for Enden af Knudrisgade, tilhørende Byen, som formentlig skiftet til at afgive det fornødne Fyld. Udvalget andrager derfor om at maatte blive meddelt Bemyndigelse til at lade Vassen afgrave i det anførte Dje-med, i hvilken Henseende det nærmere henpeger paa, at naar Afgravningen foregaar i en Bredde af ca. 70 Alen foran i Vassen og derefter langs Skjallet imellem Byens Fjord og Margrethe Møllers Grund, og de derefter fremkomne nye Skraaninger beplantes, vil Vassens Ydre nogenlunde kunde bevares, medens der vil indvindes et værdifuldt Areal til Bebyggelse, ca. 35,000 Kvadratalen stort, hvorpaa der kunde anlægges en ny Gade til Forbindelse af Knudrisgade og en ny Kirkegaardvej.

Man besluttede at lade Sagen gaa til Forstjønnesudvalget med Anmodning om efterat have konfereret med Markudvalget samt undersøgt Lejeforholdene med Hensyn til de paagjældende Arealer at afgive Erklæring derover. (Se næste Møde.)

¹⁵⁵/₈₃. I Anledning af et fra en Del Bygningshaandværkere modtaget Andragende om, at der maa ske Forandring i den Maade, hvorpaa Byens offentlige Arbejder, navnlig Nybygningers Opførelse for Tiden bortliciteres, saaledes at Udbydelsen ikke finder Sted i samlet Entreprise, men i enkelte Dele, bestemte efter Arbejdets Art, hvorved der vil gives enhver Haandværker Lejlighed til at indgive Tilbud om og overtage den Del af Arbejdet, som hører til hans Fag, besluttede man at anmode Skoleudvalget, der for Tiden har Opførelsen af den nye Skolebygning paa Frederiksbjerg udbudt i

Entreprise, om at forlænge Tiden for Indgivelse af Tilbud saa længe, at der tillige — efter Konditioner og Overflag, som Udvalget ligeledes blev anmodet om at udarbejde og fremlægge snarest muligt — kan indgives Tilbud paa Levering af specielle Arbejder til Bygningen.

^{156/83.} Et foreliggende Andragende fra Kreditor Rozzi om Tilladelse til at maatte lade et Tyrolerselskab optræde i „Bennelyst“ kunde ikke bevilges.

^{157/83.} Fra Skoleudvalget forelaa Forslag til Ansættelse af en Skoleinspektør. Forslaget gaar i det væsentlige ud paa, at Skoleinspektøren tillige skal være Overlærer ved Kommunens Borgerdrengeskole og som saadan lønnes med almindelig Overlærergage, der foreslaas sat til 2400 Kr., som for 5 Aars Tjeneste forøges med 300 Kr. indtil 3000 Kr., medens han som Inspektør ved samtlige Kommunens Skoler nyder et Tillæg af 800 Kr. aarlig, der for hver 5 Aars Tjeneste forøges med 100 Kr. aarlig indtil 1000 Kr. for Resten af hans Embedstid. Ved Forelæggelsen af dette Forslag oplyste Udvalget derhos, at det tiltagende Børneantal i Kommunens Skoler, disses Forøgelse og de vokende Forhold under Skolevæsenet i det hele taget stadig havde gjort det mere og mere nødvendigt, at der ved Ansættelsen af en Skoleinspektør tilvejebragtes et Medlem mellem Skolerne paa den ene Side, og Skolekommissionen og Skoleudvalget paa den anden Side, navnlig for at føre det stadige Tilsyn, som disse ikke selv dagligen kunne besørge. Ansættelsen af en Skoleinspektør maatte derfor betragtes som en videre Fortsættelse af de Bestræbelser, der i Aaret 1878 indleedes til en tidssvarende Udvikling af Kommunens Skolevæsen, hvorom se Sagen ^{73/78} i Byrådsforhandlingerne for 1878 og følgende Aar.

Efter at Sagen foreløbig var drøftet, blev den paa Forslag af Baumann udsat i 2 Maaneder og igjen foretaget i Mødet den 30. August.

^{158/83.} Udvalget for St. Klemensbroen meddelte, at det havde Tilbud paa Købet af den østlige Byggeplads ved Broen paa Hjørnet af Agade, og forespurgte i den Anledning, hvorledes Byrådet vilde forholde sig til det af Køberen der paatænkte Byggeforetagende, hvis Enkeltheder Udvalget nærmere fremskillede.

Man vedtog at svare Udvalget, at et Byggeprojekt som det omtalte kunde vente Raadets Villigelse (Se Mødet den 4de Oktbr.)

Mødet den 5. Juli.

Under Borgmesterens Fraværelse paa en Hesse leledes Forhandlingerne af Kammerraad Esmann som konstitueret Formand.

⁸⁸/₈₀. Sagen om en Gangsti til Nis Skov neden om Strænterne, der heneft har været foretaget i Mødet den 16. Novbr. 1882, blev paany behandlet. Udvalget oplyste, at det fra de danske Statsbaner havde modtaget Tilbud om Afgivelse af det fornødne Areal (til Leje) til Anlæg af en 16 Fod bred Vej over østjydske Jernbanes Grund til Trøjborgs Grund, men at der endnu ikke var indledet Forhandlinger med Ejeren af denne om Vejens Fortsættelse over hans Grund til Skovtoften, idet Udvalget forinden maatte ønske at erfare, om Byraadet i det hele taget var villigt til at indlade sig paa dette Foretagende paa de af Jernbanebestyrelsen opstillede Vilkaar, der for saavidt de betinge, at Aarealet kun bortlejes paa Opfigelse, jo ikke tillade at give Vejens Anlæg nogen varig Karakter.

Man bemyndigede Udvalget til at indlede Underhandlinger med Ejeren af Trøjborg om Fortsættelse af den omhandlede Vej over hans Grund, hvorhos man vedtog at yde et Tilskud af Kommunens Kasse af indtil 1000 Kr. til Fremme af Foretagendet. Udvalget bemyndigedes dernæst til paa nærmere Approbation at træffe fornøden Overenskomst om Vejens fremtidige Vedligeholdelse. (Se Mødet den 15. Novbr.)

³⁰⁸/₈₁. Fra Indenrigsministeriet forelaa gjennem Amtet til Erklæring et Andragende fra Bognmandsforeningen om Koncession paa Anlægget af en Sporvej fra Hovedbanegaarden til St. Klevenstov.

I Genhold til den i Mødet den 9. Novbr. 1882 tagne Beslutning vedtog man at anbefale det foreliggende Andragende paa de den Gang opstillede Vilkaar. (Se Mødet den 10. Maj og herefter den 1. Novbr.)

⁹⁴/₈₃. Der blev fremlagt Erklæring af Sundhedskommissionen over Forslaget til nye Regler for Byggetilladelse paa hidtil ubebygget Grund, hvorefter Sagen i Overensstemmelse med den i forrige Møde fattede Beslutning gaar til Erklæring af vedkommende Udvalg.

¹⁰⁹/₈₃. I Overensstemmelse med den i Mødet den 21. f. M. tagne Beslutning havde Ræmneren udbudt de Kommunen tilhørende Oplagspladser Nr 1, 2 og 4 ved Havnen Syd for Laen til Bortleje ved skrift-

lig Konkurrence og derefter tilstillet Byraadet de indkomne lukkede Tilbud. Ved Aabningen af disse fandtes det, at Grosserer N. Wulff for Pladserne Nr. 1 og 2 bød 500 Kr. og Firmaet B. Boye og Watt for Nr. 4 410 Kr. i aarlig Leje for et Tidsrum af 3 Aar fra den 1. August d. A. at regne, hvilke Bud man besluttede at antage.

¹⁵⁴/₈₃. Over det i forrige Møde fra Havnendvalget fremkomne Forslag til Afgravning af Knudrisbakke forelaa fra Forskjønnelsesudvalget en Erklæring af 3. d. M. saa lydende:

„Efter at Udvalget for Byens Forskjønnelse har konfereret med Markudvalget har det vist sig, at der forinden den af Havnendvalget foreslaaede Plan til en Forbindelsesvej fra den nordre Ende af Knudrisgade til Kirkegaardsvejen kan realiseres, maa forhandles med nogle af Ejerne af de bag ved Knudrisbanken liggende Markstykker, hvilke Forhandlinger formentlig lettest maa kunne føres af Markudvalget.

Foreløbig er det imidlertid tilstrækkeligt, at Havnen faar en Strækning af ca. 50 Alen af Stræntens Længde fra Syd til Nord til sin Disposition, og underskrevne Udvalg kan anbefale, at denne Strækning overlades Havnen til at begynde Vortjørnslen af Fyld, naar der ikke alene for dette første Arbejde, men for Planen i sin Helhed tages Hensyn til følgende:

- 1) Strænten skaanes saa meget som muligt, idet Afgravningen foretages stribevis i Dybden op mod Kirkegaardsvejen.
- 2) Vejen fra Knudrisgade op til Strænten vedligeholdes i god Stand under Afgravningen, saa at Rampen efter Haanden bliver bekvemmere for Passagen.
- 3) Afgravningens Bredde — fra Syd til Nord — maa ikke føres forbi den lille Kløft Syd for Flagstangen.
- 4) Dens Bredde vil derved omfatte omtrent 160 Alen, udlagt i en plan Flade, stigende fra Nielsens Have til Kirkegaardsvejen. Dette skulde altsaa være Byggeterræn og Gader; men Bebyggelsen maa ikke afsluttes med Lufens Bagside, som vist paa medfølgende Skitse, men med Forsiden, saa at der løber en Vej yderst mod Nord. Disse Gader maatte da kunne gjenneføres til Chausséen, og den yderste mulig en Gang lige paa Østbanens Jernbanestation.
- 5) Nord for den nordligste Vej maatte Terrænet astrappes maatte i 2 a 3 Terrasser paa saadan Maade, at det blev bekvemt for Spadserende, saa at den egentlige Passage over Knudrisbanken i Fremtiden blev over Toppen og ikke paa

Siden af Skrænten. Dennes nuværende Østside, som er af stor og maasse uerstattelig dekorativ Virkning i Landskabet, kan da bevares omtrent som den er. Til et Anlæg maatte der afstaa et Stykke af 2 a 300 Alens Bredde. Dette Anlæg skulde faa i Vest begrænses af en Vej og Bygningers Frontside, hvorved man vilde faa meget hurtigt beliggende Boliger.

6) For et saadant Anlæg tilvejebringes en Plan af en dygtig Anlægsgartner.

7) Udgiften til Jordarbejdet (Aftrapningen), Bejlanlægget og Tilplantningen paa den Del af Terrænet, som udgjør Straaningen, altsaa ligger nedenfor det egentlige Plateau, udredes af Havnen som Vederlag for Jordmasjen.

Man besluttede over foranstaaende at indhente Havneudvalgets Erklæring. (Se næste Møde.)

^{159/83}. En fra 3die Ingeniør-Direktion fremkommen Skrivelse af 30. f. M., hvori det henstilles at afhjælpe den ved det militære Badeetablisement værende Mangel, at Vandet forurennes fra den nærliggende Kloafmunding, ved at denne forlænges og drejes imod Nord, og

^{160/83} en Skrivelse fra Sundhedskommissionen af D. D., hvori det foreslaas at henslytte de offentlige Skolers Badested til en Plads Nord for Byen, vedto; man at sende til Erklæring af Udvalget for Bygninger og Inventar, som i den Anledning forstærkedes med Baumann.

^{161/83}. Paa Andragende af vedkommende Kasernebestyrelser og efter at have hørt Indkvarteringskommissionen bevilgede Byraadet, at Artilleriets og Rytteriets Kaserne hver forsynes med et Runkes Vandfilter.

^{165/83}. Efter derom foreliggende Andragende fra Aarhus Landbosforening tillod Byraadet samme at benytte „Vennelyst“ til en Fest Lørdagen den 14. d. M. efter endt Dyrefest, men maatte dog have det overladt til Foreningen selv at træffe den i saa Henseende fornødne Aftale med Lejeren af Beværtningslokalerne der Stebs.

^{166/83}. Et fra Operasangerinde J. W. Norrby fremkommet Andragende om at maatte afholde en Friluftskoncert i „Vennelyst“ Onsdag Aften den 11. d. M. kunde ikke bevilges.

^{168/83}. Efter Indstilling af Indkvarteringskommissionen og paa Forlangende af 3die Artilleri-afdeling besluttede Byraadet at lade

Bandgrøfterne paa Afdelingens Græcerplads afløse af Drænledninger ligesom ogsaa at lade den der Steds værende lille Grusgrav løjse.

Mødet den 26. Juli.

Under Borgmesterens Fraværelse paa en Rejse ledeses Forhandlingerne af Kammerraad Esmann som midlertidig Formand.

^{40/77.} Et fra Komiteen for Opsørelsen af en Kirke paa Frederiksbjerg fremkommet Andragende om et Tilskud fra Statskassen af 25,000 Kr. i nævnte Djiemed vedtog man at ledsage med sin bedste Anbefaling ved sammes Indsendelse til Ministeriet. (Se Mødet den 25. August 1881.)

^{86/83.} Fra Skoledirektionen forelaa Kommunikation af en Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet af 12. d. M., hvorefter den af Overlærer N. N. Kraiberg indgivne Ansøgning om Afsted fra Skolevæsenets Tjeneste under 6. f. M. af Hans Majestæt Kongen i Raade er bevilget. Der forlanges derhos Beretning indsendt om det saaledes ledig bleve Embedes Bestaaffenhed.

Bliver at meddele Skoleudvalget til videre Foranstaltning.

^{144/83.} Den fra forrige Møde udsatte Sag om et nyt større fast Baan blev paany udsat. Beslutning i samme toges i Mødet den 30. August.

^{147/83.} Det i Mødet den 21. f. M. fremsatte Forslag til Forandring af Gasværks-Regulativets § 2 blev paany vedtaget ved 2den Behandling.

^{154/83.} I Sagen om Afgravning af Knudrisbakke — se forrige Møde — var fra Havnendvalget modtaget en Erklæring af 18. d. M., saa lydende:

„I Anledning af Sagen om at tage Fyld fra Knudrisbakke tillader man sig at gjøre følgende Forslag:

- 1) Det hele afgraves saaledes, at der tilvejsbringes et jævnt Fald fra Kirkegaardsvæjen ned mod Knudrisgade samt med en Straaning mod Nordøst, saaledes som af Forskjønnelsesudvalget bestemt. Hvorledes der i Mellemtiden borttages Fyld, maa formentlig afhænge af, hvilke Overenskomster der kan træffes med nuværende Ejere, og hvilket Kvantum Fyld, der efter Haanden bliver Anvendelse for. Havnens har ikke noget videre med Anlæg og Beplantning af det ud-

gravede Terræn eller af den øvrige Del af Knudrisbakke at gjøre.

- 2) Havnen skal have taget det hele til 1890 og maa erstatte Kommunen den Affindelse, som efter Burdering tilkjendes Lejerne, overensstemmende med Lejekontrakten, naar Grunden fordres benyttet til offentligt Brug.
- 3) Havnen betaler Kommunen efter Arbejds Fuldførelse pr. Kubikfavn Fyld, der efter Opmaalning af Stadsingeniøren og Havneingeniøren erkjendes at være tagen, med 50 Øre pr. Kubikfavn Udgravning. Ved hvert Aars Slutning sker à conto Udbetaling, der saa nær som mulig svarer til det tagne efter Skjøn.
- 4) Byraadet tillader Spor anlagt i Gangstien langs Gartner Rielsens Have for Byens Vedkommende, og tværs over Grenaa Bejen, samt i Kystvejen til Havnepladsen."

Byraadet vedtog at indgaa paa foranstaaende Forslag. (Se Mødet den 30. August.)

¹⁷⁰/₈₃. Efter Indstilling af Gas- og Vandværksudvalgene besluttede Byraadet at antage Grosserer Edm. F. Mahrs Tilbud paa Levering af Jernsager og Bly til Værkerne dels strax og dels i Tiden fra Juli 1883 til Juli 1884, som det ved den derover afholdte skriftlige Konkurrence fremkomne billigste Tilbud. Leveringssummen er for Jernsager at levere strax 2231 Kr. 81 Øre, for Jernsager at levere i det kommende Aar 22,914 Kr. 26 Øre og for Bly at levere i samme Tidrum 430 Kr.

¹⁷²/₈₃. Et fra Aarhus Slagterforening fremkommet Andragende af 14. d. M. om, at Torvehandelen med Kjød maa blive indskrænket til 2 Dage i Ugen, vedtog man at overgive Udvalget for en Forandrig i Torvehandelen til Erklæring.

¹⁷³/₈₃. I en foreliggende Skrivelse af 11. d. M. havde Snekker R. Christensen anført over, at Lyktanlægget „Bennelyst“ i den senere Tid kun havde været aabent om Aftenen mod Erlæggelse af Entree. I sin over Sagen afgivne Erklæring havde Forskjønnelsesudvalget udtalt, at Lejeren af Beværtningsstedet i „Bennelyst“, Kondebitor Rozzi i Genhold til § 7 i den med ham afsluttede Kontrakt formentlig havde Besøjselse til at lade afholde Koncert hver Aften og til i den Anledning at kræve Entree ved Indgangen, men at han paa Udvalgets Foranledning havde lovet herefter kun at ville gjøre Brug af denne Ret de 4 Aftener om Ugen, med hvilken Indrømmelse Udvalget mente, at Klageren kunde være tilfreds.

Man vedtog at udsætte Sagen til næste Møde, for at den med Konditor Rozzi afsluttede Lejekontrakt imidlertid kunde blive fremlagt.

¹⁷⁴/₈₃. Efter Indstilling af Udvalget for Bygninger og Inventar approberede Byraadet det af Kjøbmand Hans Broge ved skriftlig Konkurrence den 18. d. M. til Levering af Brændsel til Kommunens Forbrug i $18^{83}/_{84}$ gjorde Bud af 2 Kr. 22 Øre og 2 Kr. 25 Øre (efter Leveringsstedet) pr. 290 Pd. Kul som det fremkomne laveste Tilbud. Derhos oplyste Udvalget, at det af Hensyn til Leveringstiden strax havde maattet approbere det laveste Bud for Brændets Vedkommende, der var gjort af Hr. M. A. Malling med 26 Kr. 75 Øre pr. Tavn.

¹⁸¹/₈₃. Efter Andragende af Bæverfjend Niels Jensen's Enke tillod Byraadet, at de Udgifter, der have været forbundne med hendes kirtelsvage Datter Therese Alexandra Frederikke Jensen's Ophold og Kur paa Kysthospitalet paa Helsingør udover den i Byraadsmødet den 28. Septbr. f. A. nævnte Tid af 6 Maaneder, maa afholdes af Kommunens Kasse, uden at denne Understøttelse skal betragtes som hende ydet Fattighjælp.

Mødet den 9. August.

⁵⁸/₇₈. I Anledning af Byraadets Skrivelse af 6. April d. A. (se Mødet den 5. f. M.) angaaende Paaligningen af det Landdistriktet for 1877 paalagte Bidrag til Kjøbstadens Skole- og Fattigvæsen var fra Amtet til Erklæring modtaget en Skrivelse fra Landdistriktets Beboere, hvori disse protestere imod nu at paalægges dette Bidrag. Denne Skrivelse var til Betænkning bleven tilskillet Udvalget for Mølledistriktet, fra hvem der forelaa følgende skriftlige Udtalelse, dateret 2. d. M.:

„Udvalget ser ikke i det fra Mølledistriktet Fremkomne nogen Anledning til at lade den fremsatte Begjæring falde.

For Aarene fra 1878 inklusive af er efter Amtsraadets Beslutning $\frac{1}{4}$ af Distriktets Bidrag til Byens Skole- og Fattigvæsen lignet paa Distriktets faste Ejendomme efter Hartkornet og $\frac{3}{4}$ paa Beboerne efter Formue og Lejlighed. At den $\frac{1}{4}$ af de 616 Kr. 72 Øre, der formentlig vilde blive lignet paa

Hartfornet, ikke nu skulde kunne fordeles, fordi nogle Aar ere hengaaede efter 1877, er saa urigtigt, at det formentlig ikke behøver nærmere Imødegaaelse. Lige saa lidt kan det ses, at der ikke nu skulde kunne foretages en retfærdig Ligning paa Formue- og Lejlighed. At en begaaet Formfejl senere kan redresseres, uanset at de foreskrevne Tidsfrister ere overskredne, er slaaet fast i Lovgivningen ved Analogien af Fr. 19. August 1735 § 10, og Domstolene have flere Gange statueret, at en senere foretagen Ligning af tidligere afholdte Udgifter kan foretages, sfr. Jur. U. 1864 p. 870, S. R. T. 18⁶⁶/₆₇ p. 736, U. f. R. 1867 p. 287 og 630.

Skulde Aantsraadet imod Formodning nære Betænkelighed ved selv at tage den af Byraadet begjærte Beslutning efter L. 26. Maj 1868 § 15, ses der ikke fra Byraadets Side at være noget at erindre imod, at Spørgsmaalet herom forelægges Ministeriet til Afgjørelse."

Byraadet vedtog at henholde sig til Udvalgets Erklæring. (Se Mødet den 11. Oktbr.)

⁶⁵/₈₃. Der forelaa Kommunikation af en Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 21. f. M., hvorved den imellem Kommunen og C. Langballe og Søn indgaaede Mageffikstehandel approberes, idet Ministeriet med Hensyn til det indgivne Mindretalsvotum i Skrivelsen udtaler, at det ikke i det fremkomne har kunnet finde tilstrækkelig Anledning til at fravige den af Byraadets Flertal tagne Beslutning. (Se Mødet den 14de Juni og herefter den 30. d. M.)

¹⁷³/₈₃. Efter at den i forrige Møde forlangte Lejekontrakt med Konditor Nozzi om Beværtningsstedet i „Vennelyst“ var fremlagt og den af Snedker Christiansen indgivne Bepværing over, at Haven til „Vennelyst“ i den sidste Tid hver Aften har været aflukket uden mod Erlæggelse af Entree, paa ny var bleven drøftet, vedtog Byraadet efter Forslag af S. Petersen at anmode Forskjønnelsesudvalget om at virke hen til, at Søndagen indbefattes iblandt de Dage, paa hvilke Vennelyst efter det af Lejeren givne Tilfagn holdes aabent om Aftenen for alle og enhver uden Erlæggelse af Entree. (Se Mødet den 30. d. M.)

¹⁸⁵/₈₃. Efter Indstilling af Gas- og Vandværksudvalgene blev der meddelt Blikkenslager J. Blich Autorisation som Gas- og Vandmester.

Mødet den 16. August.

¹⁴²/₈₃. Det i Mødet den 21de Juni i Anledning af Indenrigsministeriets Cirkulære af 5te Maj d. A. nedsatte Udvalg fremlagde en Del hos Ræmneren indhentede statistiske Oplysninger vedkommende Kjøbstadens kommunale Skatteforhold. (Se Mødet den 6. Septbr.)

¹⁸⁵/₈₃. En fra Amtet modtagen Skrivelse af 10. d. M., hvori forespørges, om Byraadet i Forening med Aarhus Mølle-distrikt vil lade Slusebroen ved Aarhus Mølle reparere, da samme efter Meddelelse fra Vejinspektøren er trængende til Fjandsættelse, vedtog man at sende til Erklæring af Udvalget for Mølle-distriktet. (Se næste Møde.)

¹⁸⁶/₈₃. Til at forberede Byraadets Betænkning i Anledning af Indenrigsministeriets Cirkulære af 3. d. M., hvorved Erklæring forlanges afgivet over de gjældende Bestemmelser om Boverftingsnæringen, nedsattes et Udvalg, der kom til at bestaa af Borgmeisteren, Bertelsen og Mørk.

¹⁸⁷/₈₃. Efter Indstilling af Kasseudvalget vedtog Byraadet at eftergive Fisser Niels Sørensen et Beløb af 10 Kr., som han skylder til Rest paa Laan af Fisserikomiteens Midler. Hermed er den sidste Rest af disse Midler bortfalden.

¹⁹³/₈₃. Med Bro-lægningsudvalgets Erklæring forelaa et Andragende, hvori Ejerne af Stederne Gade-Nr. 20 til 30 i Røgealleen anholde om, at den Kloakledning, som nu ender ved Rjøbzand G. l. er mans Ejendom, maa blive forsat ved Kommunens Foranstaltning til forbi deres Ejendomme, mod at de betale Udgiften herved i Forhold til deres Facaders Længde ved Afdrag, fordelte paa 5 Aar.

Man besluttede at tage Andragendet til Følge, dog kun paa Vilkaar af, at Kommunens Udvalg refunderes samme i Løbet af 3 Terminer inden Udgangen af Aaret 1884. (Se Mødet den 6. Septbr.)

Mødet den 30. August.

Til paa Kommunens Vegne at tiltræde Sessjonen for 1884 i 4de Udskrivingskreds valgtes J. Kjær og A. Nielsen.

^{54/83}. Fra det staaende Udvalg for den danske Rjøbstadsfor-
ning var modtaget følgende Cirkulære af 26. d. M., bilagt med Af-
tryk af de paa Delegeretmødet den 11. og 12. ds. fattede Beslutninger.

Cirkulæret med Bilag er saa lydende:

„Det vil være det ærede Byraad bekiendt, at det ved
Indenrigsministeriets Cirkulære af 5. Maj d. A. til Erklæring
fremsendte Forslag til Lov om den personlige Kommuneskat m.
m. har været gjort til Gjenstand for Forhandling paa det den
10. og 11. ds. i Næstved afholdte Rjøbstadsdelegeretmøde, og
blev Forhandlingen endt med en Beslutning, hvoraf det staaende
Udvalg ikke undlader vedlagt at fremsende et Exemplar. Udvalget
tillader sig at henstille til det ærede Byraad, saafremt sammes
Erklæring over fornævnte Lovforslag ikke alt maatte være afgivet,
ved Afgivelsen af denne at henholde sig til Beslutnin-
gen, og derhos at meddele Ministeriet de i Cirkulæ-
ret af 5. Maj d. A., særlig under Nr. 1 og 3, begjærte
Oplysninger for Aarhus Kommunes Vedkommende samt
de Bemærkninger om Sagens Udførelse i Detaillen, hvor-
til der maatte findes Anledning.

Samtidigt undlader Udvalget ikke til behagelig Efterret-
ning at fremsende Exemplarer af de paa fornævnte Delegeret-
møde i øvrigt fattede Beslutninger med Tilføjende, at samtlige
Beslutninger herfra gennem Indenrigsministeriet ville blive
bragte til Regeringens Kundskab.

Det staaende Udvalg benytter derhos Lejligheden til for
det ærede Byraad at fremkomme med følgende Udtalelse, som
man haaber vil finde sammes Bifald.

Udvalget vil ogsaa uden særligt Paalæg fra Delegeret-
forsamlingernes Side anse det for sin Pligt til enhver Tid
at have Opmærksomheden henvendt paa alle Spørgsmaal,
som maa anses for at have almindelig Interesse for Rjøb-
stæderne og Handelspladserne, og i paakommende Tilfælde
joge tilvejebragt Enighed mellem disses Bestyrelser om Maa-
den, hvorpaa der i hvert givet Tilfælde rettest vil være at
forholde. Ligesom vi have Grund til at antage, at Indenrigs-
ministeriet for Fremtiden i saadanne Sager vil indhente Rjøb-
stadsforeningens Erklæring, saaledes tillader Udvalget sig at for-
vente, at ogsaa Byraadene og Handelspladsernes Bestyrelser i
denne Henseende ville støtte os, bl. a. ved at gjøre os opmærk-
somme paa Forhold, som der udenfor Delegeretmøderne kunde

blive Anledning til at tage under fælles Overvejelse. Vi er tjende fuldtud, at der i Kommunerne kunne være lokale Forhold tilstede, som fortjene at blive paaagtede ogsaa ved Foranstaltninger af mere almindelig Natur; men i Regelen ville Kjøbstædernes og Handelspladsernes Fællesinteresser dog være overvejende, og til disses Hævdelse er det formentlig af Betydning, at der optrædes med Enighed, og det er for at bane Vejen hertil, at det staaende Udvalg agter som antrydet at tilbyde sin Medvirkning.

I Genhold til foranstaaende tillade vi os at anmode om, at Byraadet vil opsætte at afgive Erklæring i Anledning af Indenrigsministeriets Cirkulære af 3die ds. angaaende Forandring i Lov Nr. 73 af 23. Maj 1873 § 9, idet Ministeriet har begjært Udvalgets Ytringer i Sagen, og vi derfor, saasnart ske kan, agte at tilstille samtlige Byraad og Kommunalbestyrelser Forslag til i det væsentlige enslydende Erklæring angaaende Indholdet af den paatænkte Lov.

G. Koch. H. S. Friderichsen. P. G. C. Jensen.

C. B. Holst. J. H. Heerfordt.

Paa den danske Kjøbstadsforenings syvende Samling i Næstved den 10. og 11. August 1883 blev der efter Forhandling af Sagen om den personlige Kommuneskat og Beskatning af Udenbysboende og af juridiske Personer, Aktieselskaber, Firmaer, Banker, Sparekasser osv., som drive Næring i Kommunen, vedtaget følgende Beslutninger:

Forsamlingen, der i det hele maa gaa ud fra, at Formue- og Lejlighedsstat er at foretrække for en Indkomststat med tilhørende Beskatning af Formue, maa navnlig mene, at en Formuestat, som i Lovforslaget om den personlige Kommuneskat foreslaaet, ikke kan fyldestgøre det Genkyn til Skatteevne udover den egentlige Indtægt, som Beskatningen efter Formue og Lejlighed tilstøder.

§ 37 i det forelagte Forslag til Lov om den personlige Kommuneskat bør udgaa af Lovforslaget, hvormod

Forsamlingen fremhæver som det for Kjøbstadskommunerne vigtigste, at Aktieselskaber og unavngivne Interessentskaber samt Stiftelser og andre juridiske Personer inddrages under den personlige Kommuneskat.

Aktiefelsklaber bør bestaa af den hele Indtægt efter samme Regler som syssle Personer.

Det overlades til hver Kommunes Vedtægt at fastsætte det Minimum af Indtægt, som kan beskattes.

Den mellemkommunale Beskatning gennemføres, dog med særlige Bestemmelser for Frederiksbergs Vedkommende

Overligningskommissionernes Sammensætning bør foraudres, og de indrettes hensigtsmæssig paa den i Regeringsforslaget af 1872 § 23 foreslaaede Maade.

Da nu Kæringskatten er ophævet, bør der i en eventuel ny Skattelov for Kjøbstæderne optages en Paragraf, som bemyndiger Byernes Ligningskommissioner til at medoptage under Ligningen saadanne industrielle Etablissementer, som ligge i Byens umiddelbare Nærhed, i Genhold til § 28 i Kæringsloven, dog saaledes, at der af saadanne Etablissementer kun svares halv saa stor en Statteprocent, som den, der paalignes Kommunen.

Paa den danske Kjøbstadforenings syvende Samling i Næstved den 10. og 11. August 1883 blev der efter Forhandlingen af Sagen angaaende Omlægning af Bygningsafgiften og Ophævelsen af Ligningskatten, Expropriationsafgiften og Afgiften til Sindsfygeanstalterne vedtaget følgende Beslutninger:

Forsamlingen andrager hos Regeringen paa, at den vil søge udvirket følgende Forandringer i den saavel Land som Kjøbstad vedrørende Skattelovgivning:

- a) Den Statskassen tilfaldende Indtægt af Bygningsafgiften fastsættes til et uforanderligt Beløb, saaledes at de enkelte kommunale Kasser fremtidig aarlig i Statskassen indbetale de Beløb, der for Tiden udredes af de i de paagjældende Kommuner værende Bygninger, og atter hos Kommunens Bygningssejere oppebære den Bygningsafgift, som den til enhver Tid gjældende Lovgivning hjemler. Denne Lovgivning gøres til Gjenstand for en fornyet Overvejelse for at opnaa en hensigtsmæssigere Ordning af samme.
- b) Statskassen overtager samtlige Udgifter ved Sindsfygeanstalterne.

Paa den danske Kjøbstadforenings syvende Samling i

Næstved den 10. og 11. August 1883 blev der efter Forhandlingen af Sagen om nogle Misbrug af Næringslov givgen vedtaget følgende Beslutning:

Det staaende Udvalg opfordres til at have sin Opmærksomhed henvendt paa de omhandlede Forhold.

Paa den danske Kjøbstadsforenings syvende Samling i Næstved den 10. og 11. August 1883 blev der efter Forhandlingen af Sagen angaaende Borgmestrenes Stilling i Byraadet vedtaget følgende Beslutning:

Borgmestrene bør fremdeles have Sæde og Stemme Byraadene, men Byraadene bør have Ret til at vælge deres Formænd.

Man besluttede at sende Sagen til Erklæring af det i Mødet den 21. Juni angaaende Kommunebestyrelsen nedsatte Udvalg. (Se Mødet den 6. Septbr. under Sag Nr. ¹⁴²/₈₃; se ogsaa Mødet den 4. Oktober.).

⁶⁵/₈₃ Paa dertil givne Anledning overdrages det til Udvalget for Byens Udvidelse og Behyggelse at drøge Omsorg for den endelige Fuldbgyrdelse af den imellem Kommunen og C. Langballe og Søn indgaaede Mageskiftekontrakt, der er approberet ved den i Mødet den 9de d. M. fremlagte Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 21. Juli d. A. (Se Mødet den 15. Novbr.)

¹⁴⁴/₈₃. Ved fornyet Behandling af Sagen om et nyt, større, fast Laan erklærede Byraadet sig med vedkommende Udvalg enig i at søge et saadant tilvejebragt, til hvilken Ende man overdrog det til Udvalget til næste Møde at fremkomme med Forslag til Indstilling i saa Henseende. (Se Mødet den 26. f. M.)

¹⁵⁴/₈₃. Efter Indstilling af Havneudvalget approberedes en imellem samme og Entreprenør A. Lorenzen indgaaet Kontrakt om Kjørsel af Fyld fra Knudrisbakke til den nye Havn. (Se Mødet den 26de f. M.)

¹⁵⁷/₈₃. Skoleudvalgets i Mødet den 28. Juni fremlagte Forslag til Ansættelse af en Skoleinspektør blev foretaget paany, men derpaa igjen udsat til næste Møde.

¹⁷³/₈₃. Da Forskønnelsesudvalget havde meddelt, at Lejeren af „Beunelyst“, Konditor Rozzi, i Anledning af den i Mødet den 9. d. M. fste Vedtagelse havde erklæret, at han ikke kunde give Afkald paa at lade afholde Koncert mod Entree om Søndagen, da Politimesteren havde forbudt ham at lade afholde Koncert uden En-

tree, vedtog man at anmode Udvalget om at forhandle med Politimesteren om det af ham faalebes udstedte Forbud.

¹⁸⁵/₈₃. Efter at have modtaget vedkommende Udvalgs Erklæring med Hensyn til den i forrige Møde fremlagte Skrivelse fra Amtet angaaende Slusebroen ved Aarhus Mølle vedtog man at svare Amtet, at Byraadet var villigt til at afholde Halvdelen af de med denne Bro's Istandsættelse forbundne Udgifter.

¹⁹⁴/₈₃. I Henhold til en derom foreliggende Skrivelse fra Ræmneren vedtog man at tilskrive Amtsrådet med Anmodning om, at Landdistriktets Bidrag til Kommunens Brandvæsensudgifter for 1883 maatte blive bestemt til 21 Kr. 94 Øre.

¹⁹⁵/₈₃. Efter Indstilling af Markudvalget approberede Byraadet Konditionerne for Vortleje ved Auktion i 5 Aar fra den 1. Januar 1884 at regne af Græsningsretten paa den Kommunen tilhørende Exercerplads ved Skejby Led og den imellem denne og Landevejen beliggende ca. 8¹/₇ Td. Land store Jordbød, som er indlemmet i Exercerpladsen. (Se Mødet den 18. Oktober.)

¹⁹⁶/₈₃. En fra Inspektionen for Frue Kirke modtagen Skrivelse af 25. d. M., hvori forespørges, om Kommunen er villig til at foranstalte en Kloafløbning anlagt fra Kirkepladsen til Vestergade og derfra videre til Aaen, for at den med Hensyn til Pladsens Ordning lagte Plan kan blive udført efter Bestemmelsen, vedtog man at tilstille Brolægningssubvalget til Erklæring. (Se Mødet den 20. December.)

Mødet den 6. Septbr.

¹⁴²/₈₃. Efter Forslag af det i Mødet den 21. Juni nedsatte Udvalg vedtog man at besvare Indenrigsministeriets Cirkulære af 5. Maj d. A. angaaende den personlige Kommunefkat med følgende Skrivelse til Amtet, der strax blev underskrevet, og som er saa lydende:

„Foranlediget ved Indenrigsministeriets Cirkulære af 5. Maj d. A., betræffende det paatænkte Udkast til Lov om den personlige Kommunefkat m. m. skal Aarhus Byraad herved tildele sig at meddele, at man i det hele med Hensyn til sin Betænkning over Lovudkastet henholder sig til den paa Rådskads Delegeret-Mødet i Ræstvød den 10. og 11. Avgust d. A. i saa

Henfende tage Beslutning. Byraadet søger hertil, at man nærer Betænkelighed ved at gaa ind paa paa en Forandring i det kommunale Skatteaar, saaledes som i Lovudkastets § 12 foreslaaet, idet dette Tidsfrister staa i Forbindelse med mangfoldige andre Forhold, som ikke let kunne roffes. Under alle Omstændigheder burde da ogsaa samtidig hermed flere Tidsbestemmelser i Kommunalloven (sfr. til Exp. §§ 16, 19, 27 og flere i Lov 26. Maj 1868) og maaske endog enkelte Regler i Valgloven have været forandrede, hvilket ikke ses at være foreslaaet.

Med Hensyn til de af Ministeriet i Cirkulæret p. 2 begjærte Oplysninger meddeles følgende:

- ad 1. Tabet ved de Skatteydere, der for Tiden, navnlig om Sommeren, opholde sig 4 Maaneder og derover udenfor Kommunen, udgjør efter en Skatteprocent i Aar af $5\frac{1}{2}\%$, henved 8000 Kr. Dette Beløb vil ikke forringes ved den nye Lov, maaske snarere noget forhøjes, navnlig ved at ogsaa 2 Maaneders Ophold udenfor Kommunen medfører Skattepligt til Opholdskommunen. Nye Skatteydere, der drive Næring her i Byen uden at have Bolig her, antages at kunne anslaaes til en her skattepligtig Formue tilsammen af 215,000 Kr. og en her skattepligtig Indtægt tilsammen aarlig af 160,000 Kr. Regnes Skatteprocenten til 5, vil dette efter Lovudkastet give Kommunen en Indtægt af 8107 Kr. 50 Øre. De efter Lovforslaget skattepligtige faste Ejendomme her i Kommunen, hvis Ejere bo i andre Kommuner, ansættes til en efter Lovforslaget skattepligtig Formue-Værdi af 807,000 Kr., og en skattepligtig aarlig Indtægt af 74,300 Kr. Regnes Skatteprocenten til 5, vil dette give Kommunen en Indtægt aarlig af 4118 Kr. 50 Øre. Heri vil dog afgaa noget derved, at det ogsaa vil findes, at nogle herboende Skatteydere drive Næring eller eje Ejendomme i andre Kommuner, men for største Delen formenes fornævnte Indtægt dog at komme Kommunen tilgode.
- ad 2. De efter Lovforslaget skattepligtige Aktieselskaber etc. anslaaes til en Formue af 2,211,600 Kr. og en aarlig skattepligtig Indtægt af 266,500 Kr. Regnes Skatteprocenten til 5, udgjør dette efter Lovudkastet tilsammen en Indtægt for Kommunen af 14,430 Kr. 80 Øre.

ad 3. Henviſes til vedlagte trykte Regler fra Signingskommissionen herſteds."

I Forbindelſe hermed foreſlog Udvalget tillige i Genhold til det ſamme i forrige Møde under Sag Nr. 54/83 overdragne Hverv at ſvare paa Cirkulæret af 26. f. M. fra Kjøbſtadforeningens ſtaaende Udvalg ved at meddele dette foranſtaaende Udtalelſe med følgende Tilføjning:

„Ved at meddele dette, ſkal Byraadet ſærlig i Anledning af Udvalgets Cirkulære af 26. Avg. d. M. udtale, at det maa være Kjøbſtadforeningen velkomment, om Indenrigsministeriet i paakomnende Tilfælde og navnlig i vigtigere, Kjøbſtæderne vedkommende Sager vil indhente Foreningens Erklæring. Men ligefom det hele Grundlag for Kjøbſtadforeningens Virkſomhed er Drøftelſe af Sagerne paa Delegeretmøder, hvorimod Foreningens ſtaaende Udvalg nærmest har det Hverv at forberede diſſe Møder — derunder ſelvfølgelig ogſaa at vaage over, naar mulig Sager af ſæregen Interesſe kunne give Anledning til Møders Sammentaldelſe -- ſaaledes maa man forvente, at ſaa længe i alt Fald ikke Spørgsmaalet om en forandret Virke-maade har været bragt for paa noget Delegeretmøde, det ærede Udvalg vil optræde i Genhold dertil "

Dette Forſlag vedtoges ligeledes.

^{144/83}. Efter at det var vedtaget, at det i forrige Møde beſluttede større Laan ſkulde ſøges for en Sum af indtil 1,000,000 Kroner, underſkrev man følgende af Udvalget i Udkaſt forelagte Indſtilling til Indenrigsministeriet:

„Under 21. Avguſt f. M. tilloob Byraadet ſig at indſtille til Ministeriet, at der gaves Tilladelſe til at optage et midlertidigt Laan hos Jydſk Handels- og Landbrugsbank paa indtil 350,000 Kr., idet man forment, at det før Stiftelſen af et nyt faſt Laan vilde være rigtigſt at afvente, om det af Krigsministeriet Rigsdagen tidligere forelagte Lovudkaſt til Faſtſættelſe af viſſe Kjøbſtæder ſom Garniſorſtæder fik Lovkraft. Bemeldte Lovudkaſt blev vel i ſidſte Rigsdagsſeſſion paany forelagt Rigsdagen, men kom end ikke til Behandling. Laanet blev af Ministeriet approberet ved Skrivelſe til Stiftamtet af 13 September f. M.

Under diſſe Omſtændigheder og de ringe Udsigter, der er til, at Garniſonsloven ſnart vil blive vedtaget af Rigsdagen, har Byraadet maattet være betænkt paa at ordne ſine Affærer

ved et nyt fast Laan, idet det midlertidige Laan skal tilbagebetales ult. Septbr. d. A. Byen skylder eller vil faa at udrede:

1. For Kjøbet af den nedbrudte Bispegaard 85,000 Kr., hvoraf 26,000 Kr. a 4% Rente aarlig forventes at ville kunne blive indestaaende indtil videre, Rest med Tillæg af Omkostninger 60,000 Kr.
2. For Kjøbet af General Juels Gaard og Have 55,000 Kr., hvoraf 19,000 Kr. i Følge Ministeriets Bevilling af 12. Decbr. 1881 ere afholdte af Indtægten for solgte Aktier i Aarhus-Nyomgaard Jernbane, til Rest 36,000 Kr., hvoraf ca. 25,000 Kr. a 4 % med en aarlig Afbetaling forventes indtil videre at kunne blive indestaaende i Ejendommen, at udrede . 11,000 — der afdrages med 1000 Kr. aarlig.
3. For Kjøbet af Vinhandler Fr. Larsens Ejendom 24,500 Kr., der helt ere udrede med Omkostninger 25,000 —
4. Til det indvundne Terræns Ombannelse til Torv, saavidt foreløbig fornødent, samt Forskjønnelse ca. 30,000 —
5. Til Indretning af General Juels Have til Udsalg for Kjød, med Brolægning og Slagterbutikker ca. 10,000 —
6. Til Bygningen af St. Klemensbro med Indkjøb af de tilgrænsende Bygninger, til hvis Kjøb Ministeriet har givet Approbation, 380,000 Kr., hvoraf indvindes ved private Bidrag, tegnede af Byens Indvaanere, at betale senest i 5 Aar, 100,000 Kr., Rest ... 280,000 — hvorved dog bliver at bemærke, at en meget stor Del af dette Beløb igjen vil indkomme ved solgte Byggegrunde, der dog foreløbig afgjøres ved Prioritetsobligationer, udstedte af Kjøberne
7. Det i Hadsøherredsbanen tegnede Aktiebeløb 150,000 —
8. Til Bygningen af det nye Krudthus for Garnisonen og Byens Kjøbmænd efter Licitationss budet 6,800 Kr. med Omkostninger 7,000 —

Sateris... 573,000 Kr

	Transport..	573,000 Kr.
9.	Opførelse af en ny Skolebygning med Inventar, approberet af Stiftsøvrigheden	80,000 —
10.	Paaførelse af en 3die Etage paa den nuværende Fattiggaard, der stærkt trænger til Udvidelse ca.....	30,000 —
11.	Til den tekniske Skole her i Byen har Byraadet lovet et Bidrag af	15,000 —
12.	Ligeledes har Byraadet lovet et Bidrag af til et nyt Afhyl, som den herværende St. Stefansforening har under Opførelse.	5,000 —
13.	Til Kjøbmand E. Langballe og Søn skal i Følge det med ham arrangerede Magelæg, approberet af Indenrigsministeriet oed Skrivelse til Stiftamtet af 21. Juli d. A., udbetales	10,000 —
14.	Til Opførelsen af den nye Kirke paa Frederiksbjerg har Byraadet vedtaget at ville bidrage	25,000 —
15.	Til Dræning af Oldjorden, 116 Tdr. Land, a 88 Kr. pr Td. Land, vil medgaa ca. ...	10,000 —
16.	Til Indløsning af Kommunens Retsgjæld til Nationalbanken, der nu afbetales med 5000 Kr. aarlig, ønskes anvendt	20,000 —
17.	Ved Overenskomsten om Indlemmelsen af en Del af Viby Sogn under Aarhus Kjøbstad blev det bestemt, at der ikke fra Beboernes Side vilde kunne gøres Fordring paa Båndsløb, Brolægning m. v. i de første 10 Aar efter Indlemmelsen. Terminen udløber 1. Jan. 1884, og det er at forudsæ, at Byen i de nærmeste Aar vil blive nødt til at anvende betydelige Beløb, navnlig til Distriktets Brolægning. Man tror dog i faa Henseende at kunne nøjes med et Beløb af ca. idet Beboerne selv ville have at afholde en Del af Udgiften, og de fra disse indkomne Beløb paatænkes yderligere anvendt i samme Hjemed.	30,000 —

der dels allerede ere udredede af det midlertidige Laan paa 350,000 Kr., dels ere vedtagne som bestemte Udgiftsposter af Byraadet; det er dog at forudsæ, at flere Udgifter af samme Art ville paatrænge sig i en nærmere Fremtid, og man ønsker derfor, at Byraadet maatte blive bemyndiget til at søge det efter det fremstillede nødvendige Laan paa 800,000 Kr. udvidet til 1,000,000 Kr., under Forbehold af Ministeriets nærmere Approbation paa Udgifterne over 800,000 Kr.

Hoorledes et saadant Laan bedst og billigst vil lade sig tilvejebringe er endnu ikke undersøgt, men man tillader sig hermed at søge Ministeriets Approbation paa Afholdelsen af de fornævnte Udgiftsposter og Bevilling til at søge et Laan til deres Fyldestgjørelse."

Udvalget blev derhos bemyndiget til at indhente Tilbud paa Vdselen af Laanet. (Se Mødet den 27de d. M.)

^{157/83.} Skoleudvalgets fra forrige Møde udsatte Forslag til Ansættelse af en Skoleinspektør bleo forhandlet paa ny, hvorefter man besluttede at undergive samme en 2den Behandling, der fandt Sted i næste Møde.

^{193/83.} Da Sundhedskommissionen i en Skrivelse af 28. f. M. havde gjort opmærksom paa, at Afløbsforholdene i Nørrealle fra Nørsgade til Hr. Ellermanns Ejendom trænge til en bedre Ordning, og tillige oplyst, at det var den meddelt, at den paa denne Strækning projekterede Kloakledning ikke vilde blive udført, fordi Lodsejerne ikke ere i Stand til eller i alt Fald ikke kunne enes om at udrede Udgifterne dertil paa en Gang som af Byraadet forlangt, vedtog man efter Brolægningsudvalgets Indstilling, der oplyser, at de omhandlede Afløbsforhold ikke kunne ordnes paa nogen bedre Maade, undtagelsesvis for dette Tilfælde at indgaa paa det i Mødet den 16. f. M. fremlagte Andragende fra Ejerne af Stederne Nr. 20—30 i Nørrealle, jaaledees at der gives disse Genstand i 5 Aar med Udredelsen af den paaløbende Udgift.

^{199/83.} Et Andragende fra Gæstgver N. B. Sørensen i Nystrup om Bevilling til at forene Kjøbmandshandel med sin allerede havende Bedrift, hvorover Amtet haode forlangt Erklæring fra Byraadet, sandt samme efter Indstilling fra vedkommende Udvalg at maatte fraraade.

^{203/83.} Fra nedenansførte Komite havde Byraadet modtaget Andragende om Tilskud til Opførelsen af en Kirke paa Frederikshjerg saa lydende:

„Til

Århus Byraad.

Som Byraadet bekendt er der igjennem flere Aar arbejdet for en særlig Kirkebygning for Frederiksbjerg. Trangen dertil er ubestridelig og bliver for hvert Aar større, efterhaanden som Befolkningen stiger derude. Nærværende Komite har sat sig som Opgave at faa denne Sag fremmet og ført til en tilfredsstillende Ordning. Statsraad M. P. Bruun paa Jægergaarden og øvrige Medejere af Sukkerhus-Løften have skænket en Grund af 7000 Kv.-Alen dertil. Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har givet os grundet Haab om, at der paa Finantslovsforslaget for 1884—85 vil blive opført et Tilskud fra Statskassen paa 25,000 Kr. En stor Del af de tidligere tegnede private Tilskud ere paa ny sikrede, og endskiønt den offentlige Indbydelse endnu ikke er udgaaet, haao vi dog god Anledning til at tro, at der ligeledes ad den Vej vil kunne forskaffes 25,000 Kr. Et lignende Beløb, 25,000 Kr., tillade vi os herved at andrage paa at maatte erholde som Tilskud fra Kommunen, idet vi haabe, at Byraadet, der har vist sin Interesse for saa mange større offentlige Foretagender, ogsaa vil omfatte denne Sag med den Belvilje, som den fortjener.

Århus i Komiteen, den 3. Septbr. 1883

B. Fjg. Schmidten. F. C. Seidelin. H. Sørensen.
Kjer. J. M. Mørk. Gsmann. L. Chr. Meulengracht.“

Ved nærværende 1ste Behandling af Sagen vedtog Byraadet enstemmig at yde et Bidrag af 25,000 Kr. i det omhandlede Øjemed. (Se næste Møde.)

²⁰⁶/₈₃. Efter Indstilling af Markudvalget approberede Byraadet en af samme med Dræningsmester Christensen affluttet Overenskomst om, at han til den samme Betaling og i enhver Henseende paa de samme Vilkaar, hvorefter han i Følge Kontrakt af 3. April 1880, forelagt i Byraadets Møde den 22. j. M., har drænet Byens andre Jorder, skal dræne Oldjordens ca. 116 Tdr. Land, dog saaledes, at Tidsfristen for Dræningens Fuldførelse fastsættes til den 1. Maj 1885.

Mødet den 13. Septbr.

²⁵⁹/₈₁. Paa Indvarteringskommissionens Begne meddelte

Formanden, at det nye Krudthus — se Mødet den 15. Marts — var færdigt, men dog ikke havde kunnet afleveres til Militæretaten, da det endnu ikke var tilstrækkeligt tørt. (Se Mødet den 4. Oktbr.)

^{151/83}. Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse meddelte Resultatet af de Forhandlinger, det i Henhold til den samme i Mødet den 21de Juni meddelte Bemyndigelse havde ført med Etatsraad Bruun om en eventuel ny Byggelinie for den østlige Del af Jægergaardsvejen, hvorefter man besluttede at anmode Brolægningsudvalget om at fremskaffe Oplysning om Beføstningen ved de forskellige Planer, som herefter foreligge til Afgjørelse. (Se Mødet den 4. Oktober.)

^{157/83}. Skoleudvalgets senest i forrige Møde behandlede Forslag til Ansættelse af en Skoleinspektør foretoges til 2den Behandling, under hvilken Borgmesteren foreslog samme ændret saaledes, at Forbindelsen imellem Skoleinspektørens Post og Overlærerembedet ved Borgerdrengeskolen hævedes og Inspektørens Gage fastsattes lig med en Overlærers Lønning med Tillæg af 600 Kr. aarlig. Saaledes ændret vedtoges Forslaget med 8 Stemmer imod 4, hvorefter Sagen gik tilbage til Udvalget for at den endelige Redaktion af Forslaget kunde blive foretaget. (Se Mødet den 27. d. M.)

^{203/83}. Ved 2den Behandling af Sagen om Tilskud til Opførelsen af en Kirke paa Frederiksbjerg bekræftede Byraadet sin i forrige Møde tagne Beslutning om at yde et Beløb af 25,000 Kr. i dette Øjemed.

^{207/83}. Efter Indstilling af Indkvarteringskommissionen afprøvede Byraadet, at den med Etatsraad M. P. Bruun i sin Tid afsluttede Overenskomst om Leje af Sufferhuset til Kaserne for Artilleriet og den bagved samme liggende Park- og Øvelsesplads foreløbig forlænges paa 1 Mar til 1. April 1885 paa de nugældende Betingelser.

^{208/83}. Der forelaa en Skrivelse af 11. d. M. fra Handeltsgartner P. Nielsen, hvori han meddeler, at han er til Sindss at ville sælge sin ved Mejlgaards Port beliggende ca. 35,000 Kv.-Alen store Ejendom, sandsynligvis i Parceller, men at han, forinden han tager fat derpaa, har villet tilbyde Kommunen den til Kjøbs for en Pris af 3 Kr. pr. Kv.-Alen.

Man besluttede at meddele Nielsen, at Kommunen ikke kunde give ham den Pris for Ejendommen, som han havde forlangt. (Se Mødet den 27de Septbr.)

^{209/83}. Et Andragende fra Prins Frederik Ferdinands tef-

niste Skole om Statstilskud vedtog man ved fælles Indsendelse til Indenrigsministeriet at ledsage med sin bedste Anbefaling.

²¹⁴/₈₃. Et Andragende fra den herværende Handelskole om Bidrag af Statskassen vedtog man ligeledes at anbefale paa det bedste.

Mødet den 20. Septbr.

Det vedtoges at sende en Deputation bestaaende af Formanden, Hald, J. Kjør, Meulengracht og A. Bangballe til Overlærer Kraiberg den 5te Oktober d. A. for at overbringe ham Byraadets Hilsen i Anledning af hans Fratrædelse af Overlærerembedet.

⁴⁶/₈₃. Efter Forslag af Indvoarteringskommissionen vedtog man at underskrive en Henvendelse til Indenrigsministeriet angaaende forhøjet Betaling for Meniges Kvarter i Kaserne. (Se Mødet den 22. Novbr.)

⁵⁵/₈₃. Fra Havneudvalget forelaa ny Indstilling angaaende Tilvejebringelsen af et Opholdslokale ved Havnen for ledige Arbejdere. (Se Mødet den 29de Marts.)

Byraadet vedtog overensstemmende med denne Indstilling et af Bygningsinspektøren udarbejdet Forslag til en Tilbygning til Børsbygningens Bagside. Ligeledes vedtoges det, at Befolkningen, der er anslaaet til 2678 Kt., skal afholdes af Havnens Kasse, i hvilken Henseende man besluttede at indgaa til Ministeriet med fornøden Indstilling, hvilken det overdroges til Mørk at affatte i Udkast. (Se næste Møde.)

¹⁰¹/₈₃. Sygehusudvalget forelagde den i Mødet den 14de Juni forlangte Erklæring fra Stadslægen over Forslaget til Oprettelsen af en Børneklinik her i Byen. Da haade denne og Udvalgets tidligere forelagte Erklæring gaar ud paa at anbefale Sagen, besluttede Byraadet med Tak til Hr. Weis foreløbig paa 1 Aar at indgaa paa hans Forslag, hvorefter man bemyndigede Sygehusudvalget til at leje det fornødne Lokale og forsyne det med Brændsel.

¹²⁰/₈₃. Efter at Havneudvalget havde meddelt, hvad der hidtil af det var foretaget for at tilvejebringe et Arbejdsspor paa Kystvejen til Transport af Fyld fra Knudrisbakke til den ny Havn, bemyndigede man samme til at fortsætte Forhandlingerne med Statsbanerne om Krydsningen af dette Spor med det Jernbanespor, der forbinder Østbanegaarden med Hovedstationen.

²¹⁵/₈₃. Fra Skoledirektionen fremlagdes Kommunikation af en Skrivelse af 7. d. M. fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, hvori meddeles, at der er meddelt Lærer Hans Carl Ludvig Weinholdt Friis ved Aarhus Borgerpigeskole efter Ansøgning og paa Grund af Svagelighed Afsted fra Skolevæsenets Tjeneste med Pension fra den 31. Oktober d. A. at regne, hvorhos der af Skoledirektionen forlanges Indberetning om det saaledes ledigt blevne Embedes Bestaaffenhed. (Se Mødet den 11. Oktober under Sag ²⁴⁰/₈₃.)

²¹⁶/₈₃. Under 28. f. M. havde Byraadet fra Sundhedskommissionen modtaget en Skrivelse, hvori der gjøres opmærksom paa den Mislighed ved Renholdelsen af Byens Gader og Beje, at medens efter Sundhedsvedtægtens Afdeling D Byens Gader skulde fejres mindst 3 Gange ugentlig, især dette kun for de brolagte Gaders Bedkommende, hvorimod de chausserede Gader, hvis Fejning efter Politivedtægten ikke paahviler Ejerne af de tilstødende Grunde, men skal foranstaltes og bekostes af Kommunen, henligge i samme urenlige Tilstand til Stadighed, hvad der er af sundhedsfarlig Betydning navnlig i den varme Aartstid og under epidemiske Sygdomme. Kommissionen havde derfor foreslaaet, at der foranstaltes en jævnlig Afstrabning og Bortførsel af Skarnet for derved nogenlunde at raade Bod paa de paapegede uheldige Forhold.

Over denne Skrivelse var der indhentet Erklæring fra Bej-udvalget, der under 7. d. M. havde udtalt, at da Renholdelsen af private Gader og Beje, selv om disse ere chausserede, i Følge Politivedtægtens § 80 paahviler Ejerne af de tilstødende Grunde, medens det kun er paa de offentlige Beje, at Grundejerne i Følge den ansørte Bestemmelse ere fritagne for Renholdelsen, naar Kjørebanelen er chausseret, vilde det, da Udvalget maatte antage, at Kommissionen alene havde hentydet til Gaderne paa Frederiksbjerg, kun være faa Gader, hvis Renholdelse saaledes paahvoilede Kommunen, nemlig faa oidt oides kun Jægergaardsoej og Marselisborg Alle, med Hensyn til hvilke det dog betvivledes, at de havde Betingelserne for at en Afstrabning af dem kan finde Sted. Skulde imidlertid Byraadet ønske, at nogen Rensning overhovedet foretoges ved Foranstaltning af Udvalget, udbad dette sig den dertil fornødne Pengebevilling stillet til Raadighed.

Byraadet besluttede at tilstille Sundhedskommissionen Bejudvalgets Udtalelse til Erklæring. (Se Mødet den 4de Oktober.)

²¹⁷/₈₃. En fra Sundhedskommissionen modtagen Skrivelse af

28de f. M., hvorved Byraadets Opmærksomhed henledes paa de for Tiden stedfindende i høj Grad uheldige Afsløbsforhold i Vesterbrogade og Møllegade, fra hvilke Gader Spildevandet nemlig føres til Aaen ovenfor Slusebroen, vedtog man at henvise til Budgetudvalget under Henviisning til, at en af Udvalget for Brolægningssvæsenet under 6te dennes afgiven Erklæring oplyser, at nævnte Udvalg har gjort Skridt til at forbedre disse Forhold, der stadig vil have været Gjenstand for dets Opmærksomhed, ved paa næste Aars Budget at søge bevilget det fornødne Beløb til Anlæg af en 24" Kloakledning fra Vestergade gennem Garvergyde ud til Aaen nedenfor Slusebroen, hvortil der da skulde flutte sig Ledninger fra Møllegade og Vesterbrogade.

Det bemærkes, at der paa Budgettet for 1884 under Konto VIII 2 i (Konto Nr. 277) blev bevilget et Beløb af 2500 Kr. i dette Øjemed.

Mødet den 27 Septbr.

^{55/88}. Efter Forslag af Mørk — se forrige Møde — vedtog Byraadet Ordlyden af følgende Skrivelse til Indenrigsministeriet angaaende Indretningen af et Opholdslokale ved Havnen for ledige Arbejdere:

„Gjennem Bestyrelsen for Arbejdsmændenes Fagforening er Byraadets Opmærksomhed bleven henledet paa det ondselige i, at der ved Aarhus Havn indrettes en Vente- og Varmestue til midlertidigt Ophold for de Arbejdere, som daglig tage Stade for at søge Arbejde ved Havnen, og hvis Antal inarest er størst i den ublidte Aarstid. Lokalet skulde indrettes, dels for at de Arbejdssøgende ikke skulde være udsatte for det værste Vejr lig paa den aabne Skibsbro, dels for at de ikke skulde være nødsagede eller frijtede til at ty til nærliggende Værtshuse.

Efter at Spørgsmaalet havde været overgivet til Havneudvalget, mente dettes Flertal først, at et saadant Lokale kunde have i det for Mandskaberne i Petroleumsskibe bestemte, paa Havnens søndre Side liggende Lokale. Byraadet maatte imidlertid finde, at dette Lokale laa for langt fjærnet fra det Sted, hvor ledige Havnearbejdsfolk sædvanlig tage Stade og overgav Sagen paany til Havneudvalget.

Ved dettes Foranstaltning er nu tilvejebragt en af Byg-

ningsinspektør Springborg udarbejdet Plan, som paa en heldig Maade løser Opgaven ved at bygge en Tilbygning paa den søndre Side af den Havnen tilhørende Børsbygning, hvori foruden Børsal tillige findes Ventefal for Rejsende, Dampskibspakrum m. m.

Denne Tilbygning, som vil afgive en bekvemt liggende Varmestue m. m., hvori 20 a 25 Arbejdere kunne tage midlertidigt Ophold, vil medføre en Beføstning af 2678 Kr. Havneudvalgets Flertal har vel ved at henstille denne Plan til Byraadet forment, at den projekterede Tilbygning burde udføres for Kæmnerkassens Regning, idet Udvalget nærmest opfatter Sagen som en udelukkende Humanitetsgag. Byraadet har imidlertid den Anskuelse, at det paatænkte Lokale hører til de naturlige Institutioner, der ikke bør sættes i en Havn med Aarhus Havns Omfang og betydelige Virksomhed, hvor en stor Del af Arbejderne ofte hele Dagen igjennem søge tilfældigt Arbejde, som foreskalder ved Skibes Ankomst, Udbøsning og Tilsladning. Det er da lige saa meget i Arbejdsgiveres som i Arbejdsløgendes Interesse, at der findes et fast Stade, hvor Arbejderne kunne ty til og opholde sig, og man er bedst sikret der at kunne finde dygtige Arbejdere, naar disse have et Sted at opholde sig nogenlunde beskyttede mod Vejrliget. Da saaledes det foreslaaede Lokale vil gjøre Nytte i flere Henseender til Fremme for Virksomheden ved Havnen, og da det desuden her drejer sig om en Tilbygning til en Havnen tilhørende Ejendom, saa har Byraadet forment, at Sagen bør gennemføres som en Havnegag. I Genhold hertil tillader Byraadet sig herved at indstille til Ministeriets Approbation,

„at der af Havnekassen anvendes 2678 Kr. til Anbringelse af en Tilbygning paa Børsbygningens søndre Side, hvori indrettes et Ventræ og Varmelokale for Arbejdere, som tage Stade for at søge Væstjæftigelse ved Havnen.“

(Se Mødet den 18. Oktober.)

¹⁴⁴/₈₃. Da vedkommende Udvalg meddelte, at samtlige de Tilbud, der i Genhold til den af Udvalget udstedte Opfordring — se Mødet den 6. d. M. — vare indkomne paa Ydelsen af det af Kommunen a'traaede større Laan, paa en enkelt Undtagelse for et mindre Beløbs Vedkommende nær, alle ere baserede paa den Forudsætning, at der for Laanet vilde blive udstedt Partialobligationer, lydende paa Zhænderhaveren og transportable uden Brug af fornyet Stempel, besluttede

man, da Tilbuddene i øvrigt lade formode, at det søgte Laan uden Bæmsfelighed vil kunne kontraheres paa rimelige Vilkaar, at indgaa til Indenrigsministeriet med Andragende om, at samme vilde udvirke den fornødne Lovhjemmel for Kommunen til at udstede saadanne Obligationer. Udvalget blev derhos anmodet om til næste Møde at forelægge Indstillingen i Udkast.

^{157/83.} Skoleudvalget fremsatte paa ny Forslag til Forandring i Ordningen af Kommuneskolevæsenet i Aarhus, affattet paa Grundlag af Afstemningen i Mødet den 13. d. M. Samme vedtoges, hvorefter man anmodede Formanden om i Forbindelse med Skoleudvalget at foranstalte det indsendt til Ministeriets Approbation med en fortsattat Fremstilling af Sagens Motiver.

Som Følge heraf blev der under 1. Oktbr. 1883 tilskrevet Skoledirektion saaledes:

„Aarhus Bys tiltagende Sterrelse har, som Direktionen bekendt, foranlediget, at der oftere i Byraadet er fremkommet Forslag til at raade Bod paa de Mangler, der søles ved Skolevæsenet og da især ved dets Bestyrelse. Byen har nu henimod 2500 skolejægende Børn med et Lærerpersonale af ca. 50 ældre og yngre Lærere, hvoraf 4 Overlærere for Skolerne, nemlig den højere Borger-Drengeskole, Pigeskolen og 2 Friskoler, hvortil næste Sommer kommer endnu en Friskole samt en Overlærer. Skolernes Økonomi overtages af et Udvalg af 3 Byraadsmedlemmer. Skolerne og deres Lærerpersonale er i øvrigt underlagt den lokale Skolekommission. Saavel denne som Skoleudvalget trænger i høj Grad til at faa til Hjælp en pædagogisk uddannet Mand, der ved stadig Tilstedeværelse kan føre det Tilsyn med Skolerne, som det er de to nævnte Autoriteter umuligt tilfredsstillende at føre, og tillige kan bevare Traditionen bedre end de stadigt væglende kommunalvalgte Medlemmer og Præster.

Disse Betragtninger have ført til, at Skolekommissionen og Skoleudvalget i Forening have stillet følgende Forslag til Forandring i Ordningen af Kommuneskolevæsenet i Aarhus, et Forslag, som Byraadet har vedtaget i sit Møde den 27. f. M.:

1.

Efter Indstilling af Skolekommissionen ansættes af Byraadet en Skoleinspektør, som har Tilsyn med samtlige Kommuneskoler og saavel over for Skolekommissionen som Byraadet og dets Skoleudvalg staar til Ansvar for Udsørelsen af de af disse Autoriteter, hver paa sit Omraade, tagne

Beslutninger overensstemmende med en for ham udfærdiget Instrux.

2.

Skoleinspektøren lønnes af Byen med en Begyndelses-
gage af 3000 Kr., der efter 5 Aars Tjeneste forhøjes med
300 Kr., og efter 10 Aars Tjeneste med 600 Kr., saa at
Gagen bliver 3600 Kr. aarlig.

3.

Skoleinspektøren tillægges Pensionsret af Kommunens
Kasse, lige med de af Staten lønneede Embedsmænd.

4.

Skoleinspektøren kan af Byraadet opfiges sin Tjeneste
med $\frac{1}{2}$ Aars Varjel.

5.

Overlærerne ved Byens Skoler lønnes med en Be-
gyndelsesgage af 2400 Kr. aarlig, der for hver 5 Aars
Tjeneste som Overlærer ved Kommunens Skoleølsen forøges
med 300 Kr. indtil 3000 Kr. aarlig for Resten af deres
Funktionstid. Herunder er indbefattet de efter Loven af
8de Marts 1856 reglementerede Lønninger med Sædtillæg,
Skolepenge og Godtgjørelse for Husleje og Brændsel samt
mulige midlertidige Pengetillæg, der have været tilstaaede
af Kommunen, deriblandt Andel i det nedlagte Kateket-
embedes Indtægter.

6.

For de Overlærerne tilstaaede Friboliger afkortes i
voennævnte Gage samme Beløb, som efter Loven godtgjøres
gifte Lærere for Bolig.

7.

De herved fastsatte Lønninger træde i Kraft fra 1.
Januar 1884 — for Skoleinspektørens Vedkommende dog
fra Ansættelsen.

Som det vil ses er foruden Forslaget om en ny Post
i om Skoleinspektør optaget forandrede Lønningsbestemmelser for
Skolernes Overlærere.

Det har i den senere Tid været anerkjendt, at de nu-
værende Lønninger for disse dels i det hele vare utilfreds-
stillende, dels mindre heldigt ordnede.

Overlærer Kraibergs Afgang og dermed Bortfald af
den ham tilkommende Del i det nedlagte Kateketembedes Ind-

tægter, har gjort det lettere nu at bringe bedre System i disse Forhold, og om der end ikke er nogen nødvendig Forbindelse mellem disse Lønningsforhold og Oprettelsen af Skoleinspektorposten med dens Lønningsbestemmelser, saa har man troet, at det maatte være ønskeligt, at samtlige disse Forhold ordnedes samtidig. Den foreslaaede Forbedring i Overlærernes Lønning er saa stor, at den kun undtagelsesvis, og navnlig naar Kapitelstarten blev særdeles høj, vilde kunne naas efter de i Loven af 8. Marts 1856 givne Bestemmelser.

Med disse Bemærkninger skal man tillade sig at anmode om, at fornævnte Forslag maatte blive indstillet til Approbation af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet."

²⁰⁸/₈₃. Der forelaa paa ny en Skrivelse af 19. d. M. fra Handelsgartner P. Nielsen om Salget til Kommunen af hans Ejendom, hvori han nedsætter Prisen paa denne til 80,000 Kr., men Byraadet vedtog nu at svare Andrageren, at det for Tiden ikke agter at købe denne Plads.

²¹⁸/₈₃. Efter derom foreliggende Andragende bevilgedes Kommunebogholderen et Beløb af 284 Kr. 67 Øre udover den ham i Mødet den 1. Febr. under Sag Nr. ²³/₈₃ allerede tilstaaede Hjælp.

²¹⁹/₈₃. Efter Andragende af Assistent R. Rasmussen paa Ræmnerkontoret tilstodes der ham et Gratiale af 100 Kr. for udført ekstraordinært Arbejde i den forløbne Tid.

Mødet den 4. Oktober.

²⁵⁹/₈₁. Fra Indkvarteringskommissionen forelagdes en paa dens Foranledning af Bygningsinspektøren affattet Beregning over de samlede Udgifter ved Opførelsen af det ny Krudthus, hvorefter disse udgjøre 7611 Kr. 56 Øre. (Se senest Mødet den 13. f. M.)

Man vedtog at indstille Opgjørelsen til Indenrigsministeriets Godkendelse.

⁵⁴/₈₃. Der fremlagdes en trykt Beretning om Forhandlingerne paa det i Næstved den 11. og 12. August d. A. afholdte Møde af Kjøbstadforeningen. (Se Mødet den 30. August.)

¹⁴⁴/₈₃. Man underskrev en af vedkommende Udvalg i Genhold til Anmodningen i forrige Møde forelagt Skrivelse til Inden-

rigsministeriet angaaende Tilladelse for Kommunen til at udstede Partialobligationer for det attraaede større Laan. (Se næste Møde.)

^{151/83.} Efter at have modtaget de i Mødet den 13. j. M. af Brolægningssudvalget forlangte Dplysninger om Beføstningen ved Gjenuemførelsen af de forskjellige foreliggende Planer til en ny Byggelinie for den østlige Del af Jægergaardsvejen, blev Sagen drøftet, hvorpaa man paa ny anmodede Udvalget om at fremskaffe yderligere Dplysninger. (Se Mødet d. 18. d. M.)

^{158/83.} Under Meddelelse af, at det var Fotograf B. E. Svendsen, der, som i Mødet den 28de Juni meddelte, haade forhørt om Kjøbet af den østlige Byggegrund paa Hjørnet af St. Klemensbro og Magade, forelagde Udvalget for St. Klemensbro en med ham paa nærmere Approbation af Byraadet afføttet Overenskomst om Kjøbet af de tilbageværende Dele af Matr.-Nr. 818 og 819, af Areal tilfammen 668 Kv.-Al. for en Kjøbesum af 30,000 Kr.

Blev approberet. (Se Mødet den 1. November.)

^{216/83.} Der forelaa en Skrivelse af 26. d. M., hvori Sundhedskommisjonen, forinden den udsteder foruødent Paalæg til vedkommende Grundejere i Anledning af Vejudvalgets i Mødet den 20de j. M. fremlagte Erklæring, udbeder sig nærmere Meddelelse fra Byraadet om, hvorvidt alle Gaderne paa Frederiksbjerg, som forudsat i ovennævnte Erklæring, ere private Gader og kun Jægergaardsvej og Marselisborg Alle offentlige Veje. Saa gjør ogsaa Kommisjonen opmærksom paa, at Renlighedstilstanden af Jægergaardsvejen, som i dens Skrivelse af 28de August bemærket, ikke er god, hvilket den forventer afhjulpet.

Man vedtog at udsætte Sagen til et af de først paafølgende Møder og imidlertid at henlægge Papirerne til samne i Skabet. (Se Mødet den 18. d. M.)

^{226/83.} Fra Handelsgartner P. Nielsen forelaa en Skrivelse af 2. d. M., hvori han anmoder Byraadet om, at det Skinnespor, der er blevet lagt over Gangstien ved hans Ejendom uden for Mejlgaades Port til Transport af Fyld fra Knudrisbakke til det ny Havneanlæg, maa blive borttaget som værende i Strid med hans Rettigheder, bl. a. til nævnte Gangsti, og i andet Fald bebuder Søgemaal mod Kommunen i denne Anledning.

Da Byraadet ikke kunde erkjende, at nogen retlig Interesse for Hr. Nielsen var krænkede ved Anbringelsen af det ommeldte Spor, fandt man ikke Anledning til at indlade sig paa hans Andragende,

men besluttede at afvente, hvad han videre vilde foretage sig. (Se Mødet den 1. Novbr.)

^{227/83.} Da 3. Artilleriafdeling i en foreliggende Skrivelse af 15. August d. A. havde besværet sig over, at de den for Tiden tilbødte Fouragemagasin af forskjellige Grunde ere utilstrækkelige, navnlig fordi de ere for smaa til at modtage de Afdelingen tilbødte Fourageleveringer paa en Gang, hvad der medfører usødig Spild af Tid og Kræfter, besluttede man paa Indkvarteringskommissionens Anbefaling at indgaa til Indenrigsministeriet med Andragende om, at der fra April Flyttedag 1884 lejes et af Stellsfelds Ekforiefabrik tilbudt Fouragemagasin for 500 Kr. aarlig, der udredes af Statskassen. Samtidig med at dette Fouragemagasin tages i Brug vil det af samme Slags, som Afdelingen for Tiden har til Raadighed i Mallings Gaard i Dyrkefærden kunne bortfalde, hvorhos bemærkes, at det indstillede Tilbud er fremkommet i Konkurrence med Tilbud fra flere Ejere af større Magasinrum her i Byen, som Indkvarteringskommissionen har foranlediget til at afgive saadanne, og som derefter ere bleve forelagte Artilleriafdelingen til Erklæring.

^{228/83.} I Anledning af et fra Kammerraad Esman modtaget Andragende om Tilladelse til paa Grund af ny tilkommen betydelig forøget privat Virksomhed at maatte udtræde af Byraadet vedtog man at anmode Borgmesteren om ved Konference med Andrageren at søge at formaa denne til at tage sit Andragende tilbage. (Se næste Møde.)

^{229/83.} Formanden meddelte, at Forslaget til Kommunens Budget for 1884 var saa vidt udarbejdet, at dets Fremlæggelse kunde ventes at finde Sted i næste Møde.

^{230/83.} Fra Spare- og Laanekassen i Aarhus forelaa en Skrivelse af 3. d. M., hvori meddeles, at Kassen nu har indvundet det i dens Vedtægt foreskrevne Reserverfond for at kunne frigive den i Maj 1878 tegnede Garanti paa 100,000 Kr., hvorfor Byraadet i Mødet den 24. f. M. forpligtede Kommunen som Kontragarant. Det af Byraadet ved nævnte Lejlighed udstedte Bevis fremsendes derfor i kvitteret Stand, idet Sparekassen endnu udtaler sin Tak og Paakjendelse for den samme ydede Assistance under dens daværende vanskelige Forhold.

Toges til Efterretning.

^{233/83.} Følgende Grundejere i Gaden Spanien, nemlig: Kludehandler C. F. Næve, Nr. 43, Enkemadame Mogensen Nr. 47, Arbejdsmand S. Poulsen Nr. 55 og Enkemadame Mow Nr. 51 og

53 havde indgivet et Andragende af 3. d. M., hvori de oplyse, at Sundhedskommissionen har forbudt dem at benytte Vandet i de dem tilhørende Brønde som udriffeligt, hvad de antage hidrører fra Forurenning fra Gasværket, da Brøndene ligge i Nærheden af dette og Vandet lugter stærkt af Belysningsgas. Da en af Sundhedskommissionen foreftreven Rensning og Udpumpning af Brøndene derhos ikke har haft nogen Bedring i Forholdet til Følge, formene Andragerne at være nødsagede til at lade Vand indlægge i deres Ejendomme, men da den dermed forbundne Udgift saavel som den aarlige Afgift for Vandet imidlertid vil øve et stort Tryk paa dem, andrage de om, at der maa blive tilstaaet dem Lempelser i Forholdene saa vel med Hensyn til selve Indlægningen som ogsaa til den aarlige Afgift.

Man vedtog at lade Andragendet gaa til Erklæring af Gasværksudvalget. (Se Mødet den 15. November.)

²³⁴/₈₃. En fra Kjøbmand A. P. Sørensen med Brolægningensudvalgets Erklæring foreliggende Klage over Stadsingeniørens Forhold overfor ham med Hensyn til en af ham attraaet Leverance af Fortovssten — Jernklinker — til Kommunens Forbrug vedtog man i Genhold til det i Klagen fremjatte endvidere at tilstille Udvalget for St. Klemensbro til Erklæring. (Se Mødet d. 18. d. M.)

²³⁵/₈₃. Et fra Kjøbmand Ove Overbye foreliggende Andragende om Dispensation fra Byggelovens § 21 med Hensyn til paatænkt Ombygning af Ejendommen Nr. 61 paa Hjørnet af Frederiksgade og Østergade, Matr.-Nr. 343, vedtog man at indstille til Bevilgelse, idet man derhos med Hensyn til, at Andrageren havde ønsket at rykke ud med den ny Bygning i Flugt med den almindelige Gadelinie, besluttede at gjøre dette afhængigt af, at han erklærer sig villig til for den Del af det nuværende Indkug af Gadelinien, som han paa denne Maade tager i Besiddelse, at erlægge den samme Betaling pr. Kvadratalen, som Kommunen har maattet forpligte sig til at betale til Kjøbmand G. Kolding for Indrykning af hans Ejendom paa Frederiksgade, hvilken Betaling er 10 Kr. pr. Kvadratalen. (Se Mødet den 18. d. M.)

Mødet den 11. Oktober.

⁵⁸/₇₈. I Anledning af den senest i Mødet den 9de August behandlede Sag angaaende Paaligningen af det Landdistriktet for 1877

paalagte Bidrag til Kjøbstadens Skole- og Fattigvæsen fremlagdes fra Amtet Kommunikation af følgende Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 2. d. M.:

„Af de med Amtets behagelige Skrivelse af 28. August d. A. fulgte Aktstykker fremgik det, at der den 17. August 1877 efter Refvisitation af Aarhus Byraads Kasseudvalg blev foretaget Udpantning for det Aarhus Mølle-distrikt i Genhold til Lov om Landkommunernes Styrelse m. v. af 6. Juli 1867 § 3 og Lov om Kjøbstadkommunernes Styrelse m. v. af 26. Maj 1868 § 15 paahvilende Bidrag til Aarhus Kjøbstads Fattig- og Skolevæsensudgifter for Aaret 1877 hos Møller A. Weis, men at bemeldte Udpantningsforretning ved Højesteretsdom af 19. Jan. d. A. er bleven ophævet som havende manglet behørigt Grundlag, eftersom ingen Paaligning af Bidraget overensstemmende med Forfristerne i de nævnte Love havde fundet Sted, uagtet der da i Distriktet boede flere selvstændige Personer, og Møller Weis i Forvejen havde taget personligt Ophold i en anden Kommune og ikke længere var eneste Lods ejer i Distriktet.

Under Henvisning til, at det i Følge de citerede Lovbestemmelser er Amtsrådet, der ordner Paaligningen af det Bidrag, Distriktet har at yde til Kjøbstadens Fattig- og Skolevæsen, har Byrådet derefter anmodet Aarhus Amtsråd om at træffe Bestemmelse for, hvorledes der nu skal forholde sig med Paaligningen af formeldte Bidrag for 1877, og efter den af Amtsrådet i den Anledning tagne Beslutning har Amtet i ovennævnte Skrivelse paa Amtsrådets Begne indstillet Sagen til Ministeriets Afgjørelse.

Foranlediget heraf skulde man til behagelig Efterretning og videre fornøden Bekjendtgjørelse tjenstligst melde, at Ministeriet maa holde for, at der saavels Hjemmel til nu at paaligne det omhandlede Bidrag paa Distriktet, og at der derfor ikke kan være Hæje for Amtsrådet til nogen Foranstaltning i den af Byrådet ønskede Retning.

Hosifølgende Bilag tilbagesendes.”

Toges til Efterretning, idet yderligere Foranstaltninger i denne Sag efter det saaledes foreliggende maa anses afslaarne.

^{144/83.} Der fremlagdes Kommunikation af en Skrivelse af 6. d. M., hvori Byrådets Indstilling i Skrivelse af 6. Septbr. d. A. om Optagelsen af et Laan paa 1 Million Kroner approberes, dog med Forbehold af Ministeriets Approbation paa Laanetilkaarene og

paa Laanets Anvendelse til andre Djemed end de i Andragendet nævnte og med større Beløb til disse, end der er angivet.

²²⁸/₈₃. Det i forrige Møde forelagte Andragende fra Kammeraad Esmann var sat paa Dagsordenen, men kom ikke til Forhandling, da det blev taget tilbage af Andrageren.

²²⁹/₈₃. Forslaget til Kommunens Budget for 1884 fremlagdes, hvorefter det med Bilage blev henlagt i Skabet til næste Møde.

²³⁸/₈₃. Den sædvanlige af Kommunebogholderen afgivne Indberetning om, hvilke Overskridelser af Budgettet for indeværende Aar der have fundet Sted til den 30. j. M., vedtog man at henlægge i Skabet til nærmere Eftersyn.

²³⁹/₈₃. Efter Indstilling af Skoleudvalget vedtog man at fordele det Beløb af 800 Kr., som paa Konto IV. 5. d. for indeværende Aar er optaget til Forbedring af de fast ansatte Læreres Løn efter Byraadets nærmere Bestemmelse saaledes, at Lærerne Michaelsen, W. Friis, Handest, P. Jørgensen, Pape, A. Müller, N. D. Sørensen og J. Nørgaard hver erholder 100 Kr.

²⁴⁰/₈₃. Efter den af Skoledirektionen fremsatte Begjæring — se Mødet den 20. j. M. under Sag ²¹⁵/₈₃ — vedtoges det paa Forslag af Skoleudvalget at opgive Lønningsvikaraene for den Lærer, der skal ansættes i Anledning af, at Lærer Friis er entlediget, saaledes: Pengeløn 100 Kr. (200 Kr. fordeles til Lønningsforbedring for ældre Lærere), 50 Tdr. Byg efter Kapitelstart, Skolepenge, Bolig for en Ugift, der vederlægges med 150 Kr. samt Brændsel, der vederlægges med 50 Kr. (Se Mødet den 6. December.)

²⁴¹/₈₃. Da Overlærer Kraiberg havde indberettet, at Svømmeundervisningen for den højere Borgerdrengeskoles Elever efter vedkommende Gymnastiklærers Meddelelse ofte hindres ved Færdselen til og fra den militære Svømmeslaade, hvorfra Undervisningen ledes, vedtog man efter Skoleudvalgets Forslag til næste Aar og med en Beføstning af 360 Kr. at lade bygge en Landgangsbro til nævnte Badeanstalt til udeluftende Brug for Borger skolens Elever.

²⁴²/₈₃. Fra Stadslæge Schmiegelow forelaa den sædvanlige Beretning, dateret 4. d. M., om Virkningen af de af Byraadet bevilgede Forebyggelsesforanstaltninger imod Udbredelse af Varfelseber. Efter Beretningen er der i Aaret fra Oktober 1882 til Oktober 1883 i Aarhus Kjøbstads Lægedistrikt blevet anmeldt 5 Tilfælde af Varfelseber, hvoraf et med dødeligt Udfald, hvorfor de anvendte Midler efter Stadslægens Formening vedblivende synes at stifte dog

Nytte, naar henfjes til de tidligere bestaaende Forhold her i Byen. Stadslægen foreslaar derfor, at de bestaaende Foranstaltninger opretholdes, samt at Jordemødrene desuden gives Udgang til at erholde varme Bade paa romerst Badeanstalt og at faa deres Klædningsstykker desinficerede paa Epidemihospitalet, alt uden Udgift for dem, for at modarbejde Overførelse af Smitte ved deres Person og Klæder.

Stadslægens Forslag toges til Følge.

Mødet den 18. Oktober.

⁵⁵/₈₃. Der fremlagdes Kommunikation af en Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 9. d. M., hvorved approberes, at der af Aarhus Havnecasse anvendes et Beløb af 2678 Kr. til Anbringelsen af en Tilbygning paa Børsbygningens søndre Side til Indretning af et Vente- og Varmelokale for Arbejdere, som tage Stade for at søge Bestjæftigelse ved Havnene.

¹⁵¹/₈₃. Efter at der fra Brolægningsudvalget var modtaget de i Mødet den 4. d. M. forlangte yderligere Oplysninger om Beføstningen ved de forskellige foreliggende Planer til Jægergaardssvejens Regulering, blev Sagen endelig drøftet, og da det herunder fremkom, at Beføstningen ved at gennemføre den lige Linie i Retningen for den paagjældende Del af Vejen vilde blive uforholdsmæssig stor, vedtog man at beholde den nuværende Retningslinie, kun med en eventuel Udvidelse i Bredden af indtil 20 Alen, hvilket man derhos besluttede at meddele Bygningskommissionen, hvem desuden det under Sagen benyttede Situationsriks, hvorpaa den paatænkte Udvidelse af Vejen er angivet, bliver at tilstille.

¹⁹⁵/₈₃. I Følge Indberetning fra Markudvalget er der den 19. f. M. blevet afholdt Auktion til Bortleje af Græsningsretten paa Exerccerpladsen ved Skejby Led og den dermed forbundne mindre Jordbld paa ca. $8\frac{1}{7}$ Tdr. Lands Størrelse, hvorfor Konditioner bleve vedtagne i Byraadets Møde den 30. August.

Byraadet approberede for sit Vedkommende det højeste Bud, der er gjort af Slagter F. A. Jørgensen med 2600 Kr., og besluttede at indstille samme til Ministeriets Godkendelse. (Se Mødet den 22. Novbr.)

²¹⁶/₈₃. I Anledning af den i Mødet den 4. d. M. foretagne Skrivelse fra Sundhedskommissionen vedrørende Renholdelsen af

Byens Gader og Veje besluttede man at svare Kommissionen, at Renholdelsen af Jægergaardsvejen og den indlemmede Del af Marfelisborg Alle som offentlige Veje paahviler Kommunen, som ligeledes maa drage Omsorg for Renholdelsen af Frederiksballe og Bane-gaardsvejen, hvis Vedligeholdelse som offentlige Veje ellers paahviler Amtskommunen, kfr. Politivedtægtens § 94. Man anmodede derhos Vejudoalget om at forhandle med Renovationsmændene om de fornødne Foranstaltninger i Overensstemmelse hermed, ligesom man ogsaa opfordrede Udvalget til at forelægge Byraadet en Fortegnelse over samtlige her i Byen eksisterende Gader og Veje med Angivelse af, hvilke af disse der ere offentlige og hvilke private.

²²⁹/₈₃. Første Behandling af Budgetforslaget for 1884 foretoges og tilendebragtes. (Se næste Møde.)

²³⁴/₈₃. Efter at have modtaget Erklæring fra Udvalget for St. Klemensbro vedtog man efter Indholdet faa vel af denne som af den af Brolægningsudvalget afgivne Udtalelse at svare Kjøbmand N. P. Sørensen paa hans i Mødet den 4. d. M. forelagte Klage, at man intet havde fundet at udsætte paa Stadsingeniørens Forhold ved den paaflagede Lejlighed.

²³⁵/₈₃. Fra Kjøbmand D. Overbye forelaa Erklæring om, at han er villig til at betale den af Byraadet i Mødet den 4. d. M. for-drede Erstatning, fordi han indtager noget af Gadens Areal til sin Ejendom paa Hjørnet af Frederiks- og Østergade ved den forestaaende Ombygning af denne.

²⁴⁵/₈₃. Fra Markudvalget forelaa Beskrivelse af en af de Herrer Gartnere N. P. Møllerup og N. F. Nielsen i Følge Udmeldelse af Retten foretagen Burderingsforretning, hvorved den Erstatning, der kan tilkomme Gartner P. Nielsen for Afstaaelse før Lejetidens Udløb om 7 Aar af den af ham i Leje havende Jord-lob, Nr. 41 i Skovvangen, hvorfra Haverovæsenet henter Fyld til den ny Haon, fastsættes til 100 Kr., men Sagen blev ikke behandlet videre, da Formanden for Udoalget meddelte, at Nielsen havde forlangt Overfjøn.

²⁴⁶/₈₃. Paa Foranledning af Formanden for Skovudvalget drøftedes Spørgsmaalet, om der i Aar skal afholdes Jagt i Ris Skov, men paa Begjæring af 6 Medlemmer blev Afgjørelsen udfat til næste Møde.

²⁴⁷/₈₃. Efter derom foreliggende Andragende bevilgede man Aarhus Totalafholdsforening en Understøttelse af 100 Kr. til dens Husleje.

^{252/83}. Bogtrykker E. Bachhausen havde under 31. Juli d. A. indgivet et Andragende, hvori han anholdt om, at der maatte blive ham tilstaaet Erstatning, fordi Niveauet af Søndergade i Anledning af Anlægget af St. Klemensbroen er blevet hævet saa meget ud for den af ham kjøbt Ejendom, Nr. 8, at Stuelejligheden i denne, hvor der tillige er et Butikslokale, derved er bleven sænket 3 Trin under Gaden's Overflade, medens den tidligere laa i Højde dermed, hvad Andrageren formener i høj Grad vanslirer Ejendommens Udseende og forringer dens Værdi, navnlig med Hensyn til Udlejen af Butikslokalet.

Udvalget for St. Klemensbro, hvis Erklæring var bleven indhentet under 3. d. M., havde erkjendt Rigtigheden af de af Andrageren fremstillede faktiskke Forhold og desaaafgjort indstillet, at der tilstaaes ham en Erstatning af 500 Kr., hvorimod Brolægningsudvalget i sin over Sagen afgivne Erklæring af 10. f. M. havde anført, at da Andrageren under 24. August har anmeldt, at han efter Huset's Forskytning til Oktober Flyttedag d. A. agter at nedbryde det omhandlede Forhus og i Stedet for samme opføre en ny 3 Etages Bygning, for hvilken den nu fastsatte Gadehøjde formentlig maa betragtes som Jordlinie, kunde der formentlig ikke tilkomme ham nogen Erstatning, da det næppe har været Meningen med Andragendet at kræve Erstatning for den Tid, Gaden alt har været hævet, og denne Ansøelse tiltraadte Byraadet, idet det nægtede at udrede den af Udvalget for St. Klemensbroen foreslaaede Godtgjælselse.

Mødet den 25. Oktober.

^{230/79}. Fra Udvalget for Omordningen af Fattigvæsenets Bestyrelse forelaa Forslag til Sagens Ordning tilligemed en Skrivelse af 20de d. M., hvori Udvalget erklærer sig over Stadslægens i Mødet den 7. Juni og Politimesterens i Mødet den 14. f. M. fremlagte Skrivelser angaaende Ombygningen af Fattiggården og Oprettelse af en Tvangsarbejdsanstalt m. m.

Den nærmere Behandling blev udsat til Mødet den 8. Novbr., idet de fremkomne Forslag imidlertid ville være at foranstaaende trykke og omdele til Medlemmerne.

^{1/83}. Markudvalget havde fremsendt et af Lejerne af Lodderne Nr. 26, 30, 31, 32 og 34 i Skovvængen paa dertil givet Foranledning skriftlig afgivet Tilbud om at afstaa det fornødne

Areal til Beplantning af et Læbelte for en mulig ny Kirkegaard (se Mødet den 4de Januar).

Sagen blev udført og igjen foretagen i Mødet den 15. Novbr. ²²⁹/₈₃. 2den Behandling af Budgetforslaget for 1884 foretoges og tilendebagtes for faa vidt angik samtlige Udgiftskonti (I—XXI). (Se næste Møde.)

²⁴⁶/₈₃. Med samtlige Stemmer imod 2 vedtog Byraadet at lade afholde Jagt i Ris Skov i Ar. (Se forrige Møde.)

Mødet den 1. November.

³⁰⁸/₈₁. Formanden meddelte, at der med en Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 27. Septbr. d. A. til Byraadets Erklæring var modtaget Udfast til Koncession til Anlæg og Benyttelse af den paatænkte Sporvej her i Byen, hvorom vedkommende Andragende har været til Erklæring i Mødet den 5. Juli. Bemeldte Udfast var blevet tilfjillet Udvalget for St. Klemensbro til Betænkning, og efter at dette havde ytret sig over Sagen, var den igjen bleven tilbagesendt til Ministeriet.

Man erklærede sig enig i, hvad der saaledes var foretaget. (Se næste Møde.)

¹⁵⁸/₈₃. Der fremlagdes Kommunikation af en Skrivelse af 25. f. M., indeholdende Indenrigsministeriets Approbation paa det af Byraadet i Mødet den 4. f. M. for sit Vedkommende vedtagne Salg af de tilbageværende Parceller af Matr.-Nr. 818 og 819 af St. Klemensbrogrundene til Fotograf B. E. Svendsen.

²²⁶/₈₃. Formanden meddelte, at han paa Byraadets Begne, efter forudgaaende forgjæves Forligsprøve, af Handelsgartner B. Nielsen var bleven stæonet til at møde i Bytinget den 8. d. M. i Anledning af det i Gangstien forbi Citantens Ejendom nedlagte Arbejdsfor, om hvis Borttagelse Nielsen har andraget i Mødet den 4. f. M.

Man vedtog at anmode Overretssagsfører Schwenen om at føre Sagen paa Kommunens Begne.

²²⁹/₈₃. Den i forrige Møde afbrudte Behandling af Budgetforslaget for 1884 fortsattes og tilendebagtes, idet man derhos besluttede:

ved Indtægtskonto II. B. 1. at opfordre Skovudvalget

til at forelægge Byraadet de Kontrakter, der ere afsluttede med Værterne i Ris Skov, heri indbefattet Kontrakten med den jensest fratraadte Vært i Pavillonen (se Mødet den 29. d. M. under Sag ²⁷⁶/₈₃);

ved Indtægtskonto II. B. 2. at lade Udgifterne ved Bedligholdelsen af de militære Bygninger herefter opføre for hver enkelt Bygningss Bedkommende, og

ved Indtægtskonto X. G. at nedsætte et Udvalg til at forhandle om en eventuel Forhøjelse af Hundeaagiften. (Se Mødet den 15. d. M. under Sag ²⁶⁹/₈₃.)

²⁵⁵/₈₃. Det blev sat under Diskussion, hvorvidt man strax skulde lade foretage Valg af et Medlem til Bestyrelsen af de fattiges Kasse i Domjognet i Stedet for nu afsøde Kjøbmand Peterfen. Man besluttede at udsætte dette Valg til næste Aar.

²⁵⁹/₈₃. Paa Kasseudvalgets Begne meddelte Formanden, at Nationalbanken har modtaget Opfigelse af dens Resttilgodehavende hos Kommunen, kort 25,000 Kr., der vil være at udrede af det af Kommunen attraaede nye store Laan.

²⁶³/₈₃. Paa derom gjort Hentilling drøftede man Spørgsmaalet om, hvorvidt det var ønskeligt at søge at erhverve den Bødker Danielsens Enke tilhørende Ejendom i Gangvde til Udvidelse af denne Gyde for derved at tilvejebringe en bedre Færdselsvej fra den nordlige Del af Byen til den nye Havn.

Spørgsmaalets Afgjørelse blev udjat til et senere Møde. (Se Mødet den 6. Decbr.).

²⁶⁵/₈₃. Paa Kasseudvalgets Begne meddelte Formanden, at jydsk Handels- og Landbrugsbank fra Dags Dato at regne har forhøjet Renten af det af Kommunen hos den kontraherede Laan til 6 % aarlig. (Se Mødet den 15. Novbr.)

²⁶⁶/₈₃. Efter derom fremsat Begjæring blev der meddelt Udvalget for Bygninger og Inventar Bemyndigelse til paa Kontoen for uforudsete Udgifter at lade optage og affatte de Kort, som det maatte have Brug for.

Mødet den 8. November.

Paa Forslag af Formanden vedtog man at lade udarbejde Valglistor for det kommende Aar til Valg af Medlemmer af Byraadet og Signingskommissionen.

²³⁰/₇₉. De i Mødet den 25. f. M. af vedkommende Udvalg fremsatte Forslag til Omordning af Fattigvæsenets Bestyrelse m. v. bleve drøftede, jaaledees at Udvalgets Skrivelse og det i Forbindelse dermed staaende Spørgsmaal om Oprettelse af en Tvangsarbejdsanstalt først blev undergivet Forhandling og ved foretagne Afstemning afgjort derhen, at det vedtoges at anmode Fattigudvalget om at undersøge, hvorvidt der er Anledning til at oprette en Arbejdsanstalt eventuelt i Forbindelse med Amtet.

Drøftelsen af de forelagte Forslag blev derefter fortsat, hvorpaa det vedtoges at indkalde Ændringsforslag til næste Møde.

³⁰⁸/₈₁. Der fremlagdes en Kommunitation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 5. d. M., hvormed fremsendes den af bemeldte Ministerium under j. D. udsærdigede Koncession til Anlæg og Benyttelse af en Sporvej fra de jydsk-synske Statsbaners Hovedstation i Aarhushus gjennem Ryesgade og Søndergade over den under Opførelse værende St. Klemensbro og St. Klemensborg til Store Torv i Aarhus.

Er optagen i Tillægget.

²⁵¹/₈₃. Efter at et af Fotograf B. C. Svendsen indgivet Andragende om Dispensation fra Bygningslov af 30. Decbr. 1858 § 21 med Henhyn til et paatænkt Byggeforetagende paa den ham tilhørende fra Kommunen erhvervede Grund paa den østlige Side af St. Klemensbro og Magade samt paa Nabogrunden havde været til Behandling i flere af de foregaaende Møder, samt efter at derover var indhentet Erklæring fra Bygningskommissionen, Udvalget for St. Klemensbro og senest fra Sundhedskommissionen, vedtog Byraadet at anbefale samme paa de af sidstnævnte Autoritet opstillede Billaar, idet man formenter efter Omstændighederne at kunne bortse fra de 35 Kvadratalen, som efter Sundhedskommissionens Erklæring vilde komme til at mangle i en Fjerdedel af Ejendommens lovmæssig ubebyggede Areal, som Kommissionen formener ubetinget bør forðres holdt ubebygget. (Se Mødet den 20. Decbr.)

²⁷⁵/₈₃. Paa Havneudvalgets Begne forelagde Formanden Havnens Budget for 1884 til Behandling.

Blev henlagt i Skabet. Behandlingen fandt Sted i Mødet d. 22. j. M.

Mødet den 15. November.

²³⁰/₇₉. De i forrige Møde indkaldte Ændringsforslag til

Forslagene angaaende Fattigvæsenets Omordning bleve forelagte og afgjorte, hvorefter Hovedforslagene saaledes ændrede vedtoges i endelig Skikkelse.

Det overdroges derefter til Jenger at affatte Forslag til de ved de fte Vedtagelser nødvendiggjorte Forandringer i den kommunale Vedtægt.

Instrugerne for Fattiginpektøren og Opsynsmanden paa Fattigaarden ville blive optagne i Tillægget til Byraadsforhandlingerne for næste Aar.

^{88/80.} Der forelaa en Skrivelse af 28. f. M., hvori oplyses, at Udvalget for Bygninger og Inventar og Udvalget for Anlægget af en Vej til Nis Skov have været samlede til en Konference med Ejeren af Trøjborg for i Overensstemmelse med Byraades Beslutning i Mødet den 5. Juli at forhandle med denne om den omhandlede Vej, hvis Anlæg det førstnævnte Udvalg har ønsket fastslaaet, forinden det foretog videre Skridt til Tilvejebringelsen af en Badeplads Nord for Byen, se herom samme Møde under Sagerne Nr. ¹⁵⁹ og ^{160/83.}

Efter hvad der videre meddeles, stødte Sagen imidlertid strax fra Ejeren af Trøjborgs Side paa en uformodet Hindring for Udførelsen af det oprindelige Projekt, der gik ud paa Anlægget af en 16 Fod bred Vej fra Grenaa Landevej over Jernbanen og Trøjborgs Grund til Skovtoften, hvorfor Udvalget paa ny henvendte sig til Statsbanernes Bestyrelse med Begjæring om, at Vejen, som, da den ikke længer skulde føres til Trøjborg, kun skulde tjene som Spadseresti og som saadan ikke behøvede en større Bredde end 8 Alen, helt maatte blive lagt paa østjydske Jernbanes Grund, altsaa østen om Trøjborg til Skovtoften, hvilken Begjæring Banebestyrelsen havde indrømmet paa de tidligere fastsatte Vilkaar. Idet der yderligere oplyses, at Indhegningen formentlig vil medføre en Udgift af 3600 Kr., og at den aarlige Lejeafgift af Arealet til Jernbanen omtrent vil udgjøre 130 Kr., slutter Skrivelsen med at indstille, at Byraadet approberer Anlægget af den omhandlede 8 Alen brede Sti udelukkende til Brug for Fodgængere. Endvidere forelaa en til Esmann som Udvalgets Formand afgiven Erklæring fra d'Hrr. H. Skovby, B. B. Stampe, L. Chr. Meulengracht, H. Grauer, H. Schourup, J. Drmslev, J. S. Lottrup, Chr. Bang, A. Meyer, Thorsen, H. Frandsen, S. Bird og C. C. Andersen om, at de ere villige til, naar en Forbindelsesvej som den omhandlede kan tilvejebringes inden Udgangen af Juni Maaned næste Aar, at yde Bidrag til samlet Beløb 1000 Kr. til

ſamme og at indbetale dette paa Kæmnerkontoret, ſaaſnart Arbejdet er fuldført.

Efter at Sagen var bleven forhandlet, udfattes den til næſte Møde.

^{1/33}. Efter at Sagen om Udvidelſen af den ny Kirkegaard paa Foranledning af det i Mødet den 25. f. M. forelagte var bleven drøftet i ſin Almindelighed, vedtog man at nedſætte et Udvalg, beſtaaende af Borgmeſteren, E. Rjer, Esmann, Mørk og Halb til at fremkomme med Forſlag til en Henvendelſe til Miniſteriet for Kirke- og Underviſningsvæſenet om den. Derhos vedtog man at tilkjendegive de Jordbrugere, der have tilbudt at afſtaa Jord til et Læbelte, at deres Tilbud ikke ville blive benyttede i indenværende Aar.

^{65/33}. Byraadet underſkrev den paa Foranſtaltning af Udvalget for Byens Udvidelſe og Bebyggelſe — ſe Mødet den 30. Auguſt — endelig udfærdigede Mageskiftekontrakt imellem Kommunen og E. Langballe og Søn.

Derefter overdroges det til Vejudvalget at drage Omsorg for den videre Baretagelſe af Forholdet med Henſyn til de erhvervede Arealer, for ſaa vidt ſaadant falder ind under dets Reſort.

^{233/33}. Med Henſyn til det i Mødet den 4. f. M. indbragte Andragende fra nogle Grundejere i Spanien angaaende Forurenſningen af de dem tilhørende Brønde forelaa Erklæring fra Gaſværksudvalget, der forud har ladet Forholdene underſøge ved Stadsingeniøren. Denne meddeler, at der er blevet gravet Huller i Gaden paa begge Sider af Bygningerne, uden at man derved har fundet Spor af Gaſ, navnlig heller ikke i det Hul, ſom blev gravet inellem Gaſværket og Bygningerne og ſom blev ført ned til Grundvandet i en Dybde af 10 Fod. Rigtignok blev der fundet en Gaſutæthed paa Stikledningen til Jernbanens Værkſteder, men da denne er i ſtor Afſtand fra Brøndene og Vandet i diſe ikke blev bedre ſelv 14 Dage efter, at Utætheden var repareret, antager Stadsingeniøren heller ikke, at Forurenſningen kan hidrøre herfra, men formener, at den ſkylles en Gaſart, der har udviklet ſig ſelvſtændigt i Brøndene i Lighed med, hvad der har fundet Sted ved forſkjellige andre Brønde her i Byen, ſaaledes ved den offentlige Brønd paa St. Klemenstov, der i Fjor blev aldeles ubrugelig, uden at der kunde angives nogen beſtemt Grund dertil. Efter Beſkaffenheden af diſe Udtalelſer erklærer dernæſt Udvalget, at det ſavner enhver Beſøjelſe til at anbefale det ommeldte Andragende.

Efter at et Forſlag om, at vedkommende Andragere ſkulde have Vand indlagt til deres Ejendomme uden egen Bekoſtning, var for-

fastet vedtog man at lade Sagen gaa tilbage til Udvalget til nærmere Underfølgelse. (Se Mødet den 6. Decbr.)

^{261/83.} Fra Klasseslotterikollektor D. Mønsted forelaa et Andragende, hvori han anholder om Erstatning, fordi der i Anledning af Anlægget af St. Klemensbroen er blevet paafuldt Søndergade ud for hans Ejendom, Nr. 3, 2 à 3 Alen Jord, hvorved der er opstaaet Ulemper for ham, ved at Lys og Luft ere blevne udelukkede fra Kælderen, og Fugt og Dunst desaaarjag ikke kan bortskaffes.

Udvalget for St. Klemensbroen havde i sin over Andragendet under 25. j. M. afgivne Erklæring bemærket, at da det har ladet de nødvendige Lyskasser bekoste udenfor Andragerens Ejendom og i øvrigt i væsentlig Grad forbedret Tilgangen til den, navnlig ved at regulere og brolægge Smøgen, sandt det ikke, at der var Anledning til at yde Andrageren nogen yderligere Erstatning, hvilken han heller ikke tidligere har gjort Fordring paa lige over for Udvalget, og i denne Anskuelse erklærede Byraadet sig enig, idet Andragendet blev nægtet.

^{262/83.} Efter derom fra Ejeren foreliggende Andragende og paa Gas- og Vandværksudvalgenes Anbefaling approberede Byraadet, at der maa indlægges Gas- og Vandledninger til Arkitekt Møllerhøjs under Opførelse værende Bygning i den saakaldte Grønlundsgade, mod at Andrageren udreder Halvdelen af de dermed forbundne Omkostninger, der af Stadsingeniøren i det hele ere anslaaede til 680 Kr.

^{265/83.} Kasseudvalget meddelte, at det bl. a. af Hensyn til den i Mødet den 1. d. M. fæste Meddelelse om, at Jydsk Handels- og Landbrugsbank har forhøjet Rentefoden for det hos den af Kommunen kontraherede midlertidige Laan til 6 % aarlig, havde anset det for ønskeligt, at dette Laan blev ombyttet med et midlertidigt Laan hos Aarhus Privatbank, og at det i denne Anledning under 8. d. M. havde tilskrevet nævnte Bank for at erfare dens Betingelser i saa Henseende. Privatbanken havde dernæst i Skrivelse af 13. dennes svaret, at den var villig til at yde Kommuen en Forstrækning af indtil 500,000 Kr. som midlertidigt Laan, at udbetale efter dens egen Lejlighed inden Udgangen af December Maaned og mod højeste Nationalbankdiskonto som Rente, altsaa for Tiden $5\frac{1}{2}$ p. a., men dog ikke under 5 %, og med Tilbagebetaling ved Udgangen af Maj Maaned 1884.

Paa den saaledes foretagne Foranstaltning udbad Udvalget

fig Byraadets Approbation meddelt, hvilket tilstodes. (Se Mødet den 20. Decbr.)

²⁶⁹/₈₃. I Overensstemmelse med den under Budgetbehandlingen — se Mødet den 1. d. M. under Sag ²²⁹/₈₃ --- tagne Beslutning nedsatte man et Udvalg, bestaaende af E. Rjer, Hald og Speyer, til at forhandle om en eventuel Forhøjelse af Hundeskatten.

²⁷³/₈₃. Fra Aarhus Borgerforening forelaa et Andragende, hvori samme anholder om, at der i en af Kommunens Skoler maa blive overladt den to Klasser til en Aftenundervisning for Arbejdere over 20 Aar, som den paatænker at oprette i, Regning, Retsskrivning, historiske og naturoplysende Foredrag. Udvalget for Skolevæsenet, hvis Erklæring over Andragendet forelaa under 31. f. M., havde i Genhold til tvende fra Overlærerne for Nordre og Søndre Bysskole modtagne Udtalelser ikke kunnet anbefale det, da der i Forvejen er disponeret over Lokalerne i disse Skoler til Aftenundervisning af teknisk Skole, Handelskolen og Aftenskolen for Arbejdere m. fl., i en saadan Udstrækning, at den attraaede Tillægsbetegnelse ikke vilde kunne indrømmes uden væsentlige Gener.

I Genhold hertil fandt Byraadet ikke for Tiden at kunne imødekomme Borgerforeningens Andragende.

Mødet den 22. November.

²³⁰/₇₉. Efter den i forrige Møde fremsatte Anmodning havde Fenger forelagt Forslag til de Forandringer i den kommunale Vedtægt, der ere blevne nødvendiggjorte ved den skete Omordning af Fattigvæsenets Bestyrelsesmaade.

Med nogle tilkomne Endringer blev Forslaget bifaldet, hvorefter Sagen under 4. Decbr. blev indsendt til Ministeriets Approbation, der modtoges ved en Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 4. Jan. 1884, som fremlagdes i Byraadets Møde den 10. j. M. til Efterretning og videre Bekendtgørelse for Fattigudvalget, hvem det blev overdraget at fremkomme med nærmere Indstilling om Ordningens Ikrafttræden.

⁸⁸/₈₀. Under den fortsatte Behandling af den fra forrige Møde udsatte Sag om Tilvejebringelsen af en Gangsti til Nis Skov neden om Skrænterne vedtog man paa Forslag af Mørk at tilbage-

fende Sagen til Udvalget med Anmodning om ved dens næste Foretagelse at forelægge et Overflag fra Stadsingeniøren over, hvad en velanlagt Sti med fornøden og forsoarlig Indhegning, Broer m. v. vil koste fra det projekterede Udgangspunkt ved Grenaa Landevej til Skjvedalen og derafra med Opgang i Skoven. (Se næste Møde.)

^{46/83}. Da det efter de indhøstede Erfaringer havde vist sig, at den Forhøjelse i Indkvarteringsgodtgjørelsen fra 17 Ore til 20 Ore daglig pr. Mand, der for Bykvarterernes Vedkommende blev approberet ved Indenrigsministeriets Skrivelse af 20. Marts d. A. — se Mødet den 5. April — ikke, som tidligere forudsat, var grundet i midlertidige Forhold, men tilhyneladende af varig Natur, var der efter Beslutning i Mødet den 20. Septbr. afgaaet en ny Indstilling til Indenrigsministeriet, hvori man androg om, at der i kommende Aar under lige Forhold som tidligere forudsat, ogsaa for de i Kaserne afgivne Kvarterer for Menige, maatte ydes samme Betaling som for Kvarterne uden for Kaserne, hvilket man maatte betragte som forudsat i samtlige de Overenskomster om Bygningen af Kaserne, der med Indenrigsministeriets Approbation ere afsluttede med Militæretaten. Paa denne Henvendelse var der modtaget Svar fra Ministeriet af 22. f. M., saalydende:

„I det med Amtets behagelige Skrivelse af 25. f. M. hertil indkomne Andragende har Aarhus Byraad anholdt om, at der i kommende Aar maa for de Kvarterer, som afgives i de Kommunen tilhørende, for den derværende Garnison opførte Kaserne, beregnes samme Betaling, som til enhver Tid maa erlægges for Kvarterer udenfor Kaserne.

I denne Anledning skulde man til behagelig Efterretning og videre fornøden Bekjendtgjørelse tjenligt melde, at Ministeriet ikke finder at kunne gaa ind paa en saadan efter Prisforholdene i Byen væglende Betaling, hvorimod man maa anse det rettest, at der for de i de ommeldte Kaserne afgivne Kvarterer fastsættes en bestemt Betaling, beregnet efter den Udgift, som ved Kaserne Dpførelse og Vedligeholdelse paaføres Kommunen.

Man forventer derfor at modtage nærmere Indstilling fra Byrådet angaaende Fastsettelsen af saadan Betaling (jfr. § 6 a og § 8 a i de af Indenrigsministeriet under 23. Septbr. 1873 og 5. April 1881 approberede, mellem Krigsbestyrelsen og Aarhus Kommune afsluttede Overenskomster.)“

Under Henviisning til Indholdet af denne Skrivelse foreslog Ind-

foarteringskommissionen, at man paany skulde henvende sig til Ministeriet om Sagen, til hvilken Ende den fremlagde Udkast til et nyt Andragende.

Sagen blev drøftet, men derefter udsat til næste Møde.

¹⁹⁵/₈₃. Der fremlagdes Kommunikation af en Skrivelse af 8. d. M. fra Indenrigsministeriet, hvorved det af Slagter Jørgensen gjorte Bud paa Lejen af Græsningsretten til den store Exercerplads m. v. approberes.

²⁵⁶/₈₃. I Anledning af et af Buntmager Klugmann indgivet Andragende om Dispensation fra Byggelovens § 21 med Hensyn til en paatænkt Rybygning ud imod Frue Kirkeplads paa den ham tilhørende imellem denne Plads og Vestergade beliggende Ejendom var der indhentet Erklæring fra Inspektionen for Frue Kirke, der i Skrivelse af 12. d. M. havde udtalt sig over Sagen. Da der i denne Skrivelse forekommer en Ytring, hvorefter det kunde synes, at Inspektionen for at tilvejebringe den fornødne Ro for Kirketjenesten har til Hensigt at spærre den fra Vestergade til Frue Kirkesti gaaende Passage for Kjørsel, anmodede man Brolægningsudvalget om at overveje og derefter fremkomme med Forslag om, hvorvidt det under Jagttagelse af de i Inspektionens Skrivelse nævnte Hensyn vil være muligt ved Asfaltering, Macadamisering eller paa lignende Maade at tilvejebringe en Kjørevej paa det nævnte Sted, som ikke frembyder væsentlige Ulemper for Kirketjenesten. (Se Mødet den 20. Decbr. under Sag Nr. ³⁰⁰/₈₃).

²⁷²/₈₃. For at kunne imødekomme en Del af de mange Ansøgninger, der stadig indkomme om Tildelelse af Frihaver, havde Udvalget for Fattigvæsenet i Skrivelse af 31. f. M. andraget om, at et Stykke af den saa kaldte „Steinbrennerske Løst“ uden for Munkesport maatte blive stillet til dets Raadighed i dette Djemed, indtil der maatte blive truffen anden Bestemmelse dermed.

Man besluttede at jende Sagen til Markudvalget med Anmodning om dels af det paapegede Jordstykke og dels mulig andet Steds at gjøre Forslag om Anvisning af nogle Tønder Land til det omhandlede Brug. (Se Mødet den 6. Decbr.)

²⁷⁵/₈₃. Det i Mødet den 8. d. M. forelagte Budget for Havnen for 1884 blev vedtaget, hvorefter det vil være at indsende til Ministeriets Approbation.

²⁸⁷/₈₃. Efter Indstilling af Gasværksudvalget blev Kobberfjæd, Gas- og Vandmester Carl Chr. Hjærnø beskiftet i den nysoprettede Assistentpost ved Gasværket fra den 1ste Jan. 1884 at

regne med den normerede Lønning af 100 Kr. maanedlig og med Opfigelfesfrist fra begge Sider af 3 Maaneder til Fratrædelse den 1. i en Maaned.

Mødet den 29. November.

⁸⁸/₈₀. I Genhold til den i forrige Møde fremsatte Anmodning havde Udvalget for Tilvejebringelsen af en Gangsti til Ris Skov fremsendt et Overflag fra Stadsingeniøren, hvorefter en saadan Sti — dog kun med en Bredde af 10 Fod — vilde koste 4800 Kr.

Udvalgets Forslag af 28. f. M. blev vedtaget med 12 Stemmer, hvorefter Byraadet bemyndigede Udvalget til at afslutte fornøden Overenskomst med Jernbanen og derefter træffe de fornødne Foranstaltninger til Arbejdets Udførelse, saa snart Pengemidlerne ere stillede til dets Raadighed.

Med Genhyn til disse vedtoges det dernæst at modtage de af private Personer tegnede Bidrag til samlet Beløb 1000 Kr. til Indtægt for Foretagendet samt at paasætte Skovudvalgets Budget Udgifterne ved 2. og 3. Afdeling af Stien, nemlig fra Saltens Bæk til hvor Stien ender i Skoven, med resp. 308 Kr. og 703 Kr., i Alt 1011 Kr. I Henseende til 1ste Afdeling — fra Landevejen til Saltens Bæk — anmodes derimod Kasseudvalget om at fremkomme med Forslag til Tilvejebringelsen af Overlagssummen 2789 Kr.

⁴⁶/₈₃. Efter paa ny at have drøftet det i forrige Møde af Indkvarteringskommissionen fremlagte Udkast til en Skrivelse til Indenrigsministeriet om Forhøjelse af den daglige Betaling for Mandstabskvarterer i Kaserne vedtog man, at affende samme til Ministeriet, hvorefter nedenstaaende Skrivelse strax blev forsynet med Underkrift af Byraadet. Andragendet er saa lydende:

„I Anledning af Ministeriets Skrivelse af 22. f. M., skal Byraadet tillade sig at udtale, at det ved sin Skrivelse af Septbr. d. A. kun har villet indstille, at der for de Kvarterer, som afgives i de Kommunen tilhørende for den herværende Garnison opførte Kaserne foreløbig beregnes 20 Ore pr. Dag pr. Mand hele Aaret rundt, da det har vist sig, at der ikke kan erholdes Kvarterer udenfor Kaserne til en billigere Pris, og at man derfor kun har villet forbeholde sig, saafremt der

for disse Kvarterer skulde finde en yderligere Prisstigning Sted, da atter at kunne fremkomme med Indstilling om en yderligere Forhøjelse af Betalingen for afgive Kvarterer i Kaserneerne. Naar Ministeriet i samme Skrivelse har udtalt, at det vilde være rettest, at der for de i Kaserneerne afgivne Kvarterer fastsættes en bestemt Betaling, beregnet efter den Udgift, som ved Kaserneernes Opførelse og Vedligeholdelse paaføres Kommunen, da skal man tillade sig at bemærke, at denne Maade at fastsætte Betalingen paa, maasse vilde være den korrekteste, dog kun under Forudsætning af, at den kom til at omfatte Kaserneerne i sin Helhed og ikke blot de ommeldte Menigskvarterer, og at der foruden Renter af det Beløb, hvorefter Kaserneerne og Inventariet ere bogførte, og Udgifterne til Vedligeholdelsen deraf beregnes et nærmere bestemmende Procentbeløb til Amortisation. Men man kan dog ikke tilbageholde den Bemærkning, at den praktiske Løsning vistnok vil støde paa om ikke uovervindelige, saa dog maasse meget store Vanskeligheder, væsentlig fordi Betalingen for de forskjellige Lokalteter erlægges snart af Indenrigsministeriet, snart af Krigsministeriet, og fordi Belægningen er meget forskjellig i de enkelte Aar, som og Vedligeholdelsesomkostningerne.

Imidlertid skal Byraadet være meget villigt til at indlade sig paa Forhandlinger om en saadan Betalingsmaade, men maa, da disse formentligt ville medtage længere Tid, fastholde sin førstnævnte Indstilling om en foreløbig fastsat Betaling af 20 Ore pr. Mand pr. Dag."

²⁷⁶/₈₃. I Genhold til et under Budgetbehandlingen for 1884 fremsat Ønske — se Mødet den 1. d. M. — forelaa fra Skovudvalget en Skrivelse af 6. d. M., hvorved fremsendes de med Lejerne af Beværtningslokalerne i Nis Skov afsluttede Kontrakter.

Toges til Efterretning.

Efter Forslag af Bertelsen besluttedes det derhos, at alle Lejekontrakter, som herefter afsluttes af noget Udvalg, skulle forelægges Byraadet.

²⁷⁷/₈₃. Efter Forslag af E. Rjer om Overvejelse og eventuel Beslutning med Hensyn til Spørgsmaalet om Oprettelse af en Ordning for Alderdomsforsørgelse for Kommunens Funktionærer og deres efterlevende besluttede man at nedsætte et Udvalg, bestaaende af Forslagsstilleren, Speyer og Meden, til at tage denne Sag under Overvejelse og derefter fremkomme med Beretning til Byraadet.

²⁷⁸/₈₃. I Anledning af et fra en Del Grundejere paa Hallsvej indgivet Andragende om, at der maatte blive nedlagt en Kloak ud for deres Ejendomme med Tilslutning til Kloaken i M. P. Bruunsgade, imod at Andragerne i Forhold til Længden af deres Facadelinier betale Halvdelen af Udgifterne derved, vedtog Byraadet at henholde sig til Brolægningssubvalgets Indstilling, der gaar ud paa, at Kloaken, der bliver offentlig Ejendom, kan anlægges, naar Grundejerne bære de med Anlægget forbundne Omkostninger, som i Følge Stadsingeniørens Overslag ville udgjøre 2 Kr. pr. løbende Fod Facadelinie foruden 15 Kr. pr. Stikledning.

²⁸⁴/₈₃. Bejudvalget fremsendte følgende Skrivelse af 29. f. M. fra Statsraad M. P. Bruun til Jægergaarden angaaende Afgivelse af Grund til Jægergaardsvejens Udvidelse:

„Under en Forhandling med Hr. Assurancebestyrer Speyer, som Formand for Udvalget for Byens Udvidelse, har jeg paa given Anledning tilbudt, dog med et enkelt Forbehold, at afgive saa megen Grund af Sukkerhusstøften langs med Jægergaardsvejen, som behøves, for at denne kan udvides til en Bredde af 20 Alen inkl. Fortov.

Da det ærede Udvalg maa ønske herom at have et bindende Tilbud, inden Vejens Istand sættelse foretages, skal jeg ikke undlade herved at gjentage det.

Ved en Bebyggelse af Grunden lige ud til Jægergaardsvejen vilde en saadan Udvidelse muligen kunne forlanges som en Betingelse for Byggetilladelse og burde i hvert Fald finde Sted; — men mit Tilbud skal ogsaa gjælde ved anden Anvendelse af Terrænet, saasom Bebyggelse i Afstand fra Vejen eller Ikkebebyggelse, og tillige uden Hensyn til Grundens Anvendelse, naar Vejens Istand sættelse foretages; — dog med det Forbehold, at for den Del af Arealet, der paa et mig leveret Kort er betegnet ved Linien A—B, d. v. s. den Strækning fra Artilleristalden til Marselisborg Vej, hvorpaa der nu staar en Tjørnehæk, maa Udvidelsen ikke foretages uden særligt fornyet Samtykke af mig selv eller min Hustru, saa længe en af os bebor Jægergaarden.“

I Anledning heraf vedtog man at tilskrive Statsraaden med Tak for det af ham gjorte Tilbud.

²⁸⁶/₈₃. Der forelaa et Andragende af 7. d. M. fra Bestyrelsen for Foreningen „Demokratisk Samfund“ om Understøttelse

af Kommunens Kasse til Oprettelse af et Arbejderbibliothek, men Byraadet kunde ikke bevilge samme under Genoisning til, at Kommunens Kasse allerede nu understøtter et Bibliothek for Almueklasserne, nemlig Folkebibliotheket, som efter indhentet Oplysning i alt Fald for Tiden kan tilfredsstille det i Andragendet udtalte Ønske om Udgang til Læsning.

²⁹¹/₈₃. Paa Foranledning af en af D. Langballe afgiven Meddelelse om, at der har fundet en større Sammenstyrtning Sted af Møllebroen, vedtog man at anmode Udvalget for Møllebistrikket om at efterse Broen og fremkomme med nærmere Oplysninger om dens Tilstand.

Mødet den 6. December.

³²⁸/₈₃. Som Formand i Udvalget for Anlægget af det nye Torv meddelte Borgmesteren, at der var fremkommet toende Planer for Udlæggelsen og Bebyggelsen af dette Torv, nemlig en fra Arkitekt, Profesør Dahlerup i Kjøbenhavn, hvis Forslag desuden indeholdt en omfattende Ordning af de tilstødende Omgivelserne i Overensstemmelse med Projektet for det egentlige Torv, og en fra Byraadsmedlem, Arkitekt Müller, under hvis Plan der tillige var indbefattet en forandret Anvendelse af den nuværende Raad-, Ting- og Arresthusbygning. Af den førstnævnte Plan, der oprindeligt var fremsendt i et Exemplar, havde man derhos senere — efter at Udvalget havde hørt Lejlighed til at konferere med Profesør Dahlerup — modtaget 40 lithograferede Exemplarer, der viste Planen i en fra det første Udkast noget modificeret Skikkelse.

I Anledning heraf vedtog Byraadet at udtale, at det med Udvalget maatte være enig i, at der foreløbig ikke skulde foretages noget til videre Bearbejdelse af disse Planer, idet man, forinden dette sker, maatte ønske ad Erfaringens Vej at vinde Kjendskab til, hvor stor en Del af Pladsen der behøvedes til Torvebrug, og hvor meget der som Følge deraf kunde raades over i andet Djemed.

Derhos besluttede man at anmode Profesør Dahlerup om foruden de af ham allerede fremsendte 40 lithograferede Exemplarer af hans Plan endnu yderligere at tilstille Byraadet 40 Exemplarer, ligesom man ogsaa vedtog at lade Müller's Plan mangfoldiggjøre paa lignende Maade til Brug for Byraadsmedlemmerne m. o.

²³²/₈₃. Angaaende Andragendet fra nogle Grundejere i Spanien om Lempelser med Hensyn til Vandindlæg i deres Ejendomme

paa Grund af, at Vandet i de til disse hørende Brønde formentlig er blevet forurenset fra Gasværket, forelaa den i Mødet den 15. f. M. forlangte fornyede Erklæring fra Gasværksudvalget, der i sine Ytringer ganske henholder sig til en fra Stadsingeniøren indhentet Betænkning. I denne oplyses det, at Brønden til Stedet Nr. 47 i Spanien den 19. f. M. ved Stadsingeniørens Foranstaltning er bleven pumpet læns, ved hvilken Lejlighed det viste sig, at Bunden var fuld af ildelugtende Muddet med gasagtig Lugt. Brønden var opmuret af løse Sten, hvorigjennem Vandet trængte frem fra Omgivelserne, men der kom ingen Gas, hvilket blev undersøgt med en tændt Lunte, der brændte, uden at der mærkedes noget til, at Gas blev antændt og eksplo- derebe, hvad der maatte have været Tilfældet, saafremt der havde været Tilstrømning af Belysningsgas. Sænktes Luntens længere ned, brændte den snarere noget mere uflart. Prøver af Vandet fra denne Brønd er dernæst blevet sendt til Horsens kemiske Laboratorium til Analyse, efter hvilken der heller ikke foreligger noget bestemt for, at Vandet er inficeret af Belysningsgas, idet der vel i Vandet fandtes Stoffer, som ogsaa ere Bestanddele af Belysningsgas, men dog ikke andre end der i mange af Tilfælde ere forefundne i Brønde, hvis Vand er blevet undersøgt af Assistent Chr. Stenbuch — se hans Værk om Drifkevandets Undersøgelse — og om hvilke det ikke kan antages, at de ere blevene forurenset af Belysningsgas. Sluttelig inhæfter Stadsingeniøren sin tidligere Erklæring i denne Sag og henpeger paa, at der i Løbet af de to sidste Aar er blevet indlagt Vand til ikke faa Ejendomme paa forskellige Steder i Byen, hvis Brøndvand var blevet ubrugeligt, paa nogle Steder med gasagtig Lugt, uden at der i disse Tilfælde har været Tale om, at Kommunen skulde indrømme Lempelser ved Indlæggelse af Vandledning fra Vandværket.

Det paagældende Andragende blev dernæst sat under Afstemning, ved hvilken det blev afflaaet baade at give Andragerne nogen Nedsættelse i deres eventuelle Vandafgift og at yde dem Hjælp til selve Indlæggelsen af Vandledning til deres Ejendomme.

²⁴⁰/₈₃. Ved at remittere de fra Skoledirektionen til Erklæring modtagne Ansøgninger om det ved Kommunens Skolevæsen for Tiden ledigt værende Lærereembede besluttede man efter Forslag af Skoleudvalget at indstille til Ansættelse i samme:

1. Seminarist Chr. Marius Schou,
2. Seminarist Jens Peter Haahr og
3. Seminarist Fred. Vilh. Rasmussen,

Nr. 1 og 3 her af Byen og Nr. 2 af Hølstebro.

I Forbindelse hermed meddeles, at Skoledirektionen i Følge modtagen Skrivelse af 22. Decbr. under 19. f. M. har konstitueret Nr. 1 Schou til Lærer ved Rjøbstadens Skolevæsen.

²⁶³/₈₃. Under den videre Drøftelse af det i Mødet den 1. f. M. rejste Spørgsmaal om Erhvervelsen af Bødker Danielsens Enkes Ejendom til Udvidelse af Havgade besluttede man at anmode Meden om at forhøre hos Ejerinden, om hun er til Sinds at sælge Ejendommen og da for hvilken Pris.

²⁷²/₈₃. Med Bemærkning om, at med Undtagelse af Lodden Nr. 59, af Størrelse 8 Tdr. Land, hvorpaa Lejemaalet udløber den 1. Oktbr. 1885, er der intet Lejemaal paa nogen af Byens Marklodder, der udløber førend 1. Oktbr. 1890, havde Markudvalget i Genhold til Byraadets Anmodning i Mødet den 22. f. M. efter Konference med Fattigudvalget indstillet, at dette Udvalg indtil videre overlades ca. 2 Tdr. Land af den nordlige Del af Lodden Matr.-Nr. 47 til Brug som Fattigfrihave.

Denne Indstilling toges til Følge.

²⁸⁹/₈₃. Paa Foranledning af de militære Autoriteter havde Indkvarteringskommissionen indstillet, at Gulvet i Fodfolket's Exercerhus, der nu er saa slidt og medtaget, at det nødvendigvis maa omlægges, belægges med Asfalt, hvortil Udgiften vil blive ca. 3600 Kr., som i Genhold til 8. Regiments Skrivelse af 23. f. M. forrentes med 6 % aarlig.

Blev vedtaget, idet man derhos anmodede Kasse- og Regnskabsudvalget om at fremkomme med Forslag til Pengenes Tilvejebringelse.

²⁹⁰/₈₃. Der forelaa et fra 36 her bosatte Gartnere indgivet Andragende om, at det maatte blive forbudt, at Havesager og Frugt, som var indført fra Udlandet, blev forhandlet paa Torve og Gader her i Byen, men Byraadet fandt ikke Anledning til at lægge nogen Forandring bewirket i de for Tiden i saa Henseende faktisk bestaaende Forhold.

²⁹²/₈₃. Fra Amtet var modtaget Kommunikation af en Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 21. f. M., hvori udtales, at der i de forskjellige Garnisonsbyer finder stor indbyrdes Uoverensstemmelse Sted i Maaden, hvorpaa de til Garnisonsfygehuse hørende Haver vedligeholdes, og at Forholdene i saa Henseende langt fra alle Steder ere tilfredsstillende, saa at en almindelig og henfigtsmæssig Omordning bør søges tilvejebragt. Derefter hedder det, at Ministeriet i saa Henseende vilde anse det heufigtsmæssigt, om der blev truffet en almindelig

og fast Ordning, i Følge hvilken det kun kom til at paahvile Kommunerne ved egen Foranstaltning at lade udføre visse bestemte Arbejder ved de omhandlede Haver, nemlig tilbørlig Vedligeholdelse af Gange og Hegn, medens derimod Foretagelsen af, hvad der i øvrigt kunde findes nødvendigt og gaonligt, blev at udføre ved de paagjældende Sygehusbestyrelsens Forsorg, saaledes at disse erholdt Tillæbelse til — under den fornødne Kontrol fra Krigsbestyrelsens Side — af de Midler, der af Indenrigsministeriet aarlig stilles til Krigsministeriets Raadighed til Bestridelse af de overtagne Indkvarteringspræstationer at anvende et vist Beløb, der af Krigsministeriet formenes gennemsnitlig at kunne ansættes til 50 Kr. for hvert Sygehus. Forinden oidere foretages i denne Anledning, forlanger imidlertid Ministeriet Byraadets Erklæring indhentet.

Man vedtog at indgaa paa Ministeriets Forslag.

²⁹³/₈₃. Justitsraad, Landinspektør Honnum, der af Byraadet er engageret til at holde Byens Matrikulsfort i Orden, havde i Skrivelse af 3. d. M. indberettet, at det ofte hændte, at han ikke saar tilstillet Udstykningskortene ved de Udstyknings, der foretages af andre Landinspektører end ham selv, saa at han er nødsaget til fra Ministeriet at rekvirere Kopier for at kunne overføre Udstykningerne paa Byfortet. For at spare Kommunens Kasse for denne Udgift henstiller han, at sige Udstykningsager forinden deres Indsendelse til Ministeriet af Byraadet tilstilles ham til Kalkering af Kortene, for at han derefter, naar Approbation er meddelt, kan overføre Forandringen paa Byfortet.

Dette Forslag tog Byraadet til Følge.

²⁹⁵/₈₃. Efter Indstilling af Fattigudvalget blev Kjøbmand J. Christensen, Nørrebrogade 5, bestikket til Fattigforstander i 5te Distrikt i Steedet for Kjøbmand Jørgen Houmann, der er fraflyttet Byen.

²⁹⁶/₈₃. I Betragtning af, at Lemmeantallet paa den herøerende Fattiggaard for Tiden er usædvanlig stort (ca. 180), og der ikke er Udset til, at det i den nærmeste Fremtid bliver mindre, havde Udvalget for Fattigvæsenet indstillet, at den ved Fattigvæsenes Omordning oprettede Plads for en ugift Opsynsmand besættes allerede fra 1. Januar 1884 at regne.

Udvalgets Indstilling toges til Følge, dog saaledes, at Ansættelsen kun sker ved Konstitution.

Man vedtog derhos i Anledning af denne Sag at anmode

Fattigudvalget om at opfige samtlige Fattigvæsenets Funktionærer til Fratrædelse af deres Stilling med det for dem bestemte Varfel.

²⁹⁹/₈₃. Fra 574 forskellige Beboere var modtaget et Andragende om, at Byraadet vilde virke hen til, at alle Beværtningssteder maatte blive lukkede Lørdag Aften Kl. 6 og om Søndagen imellem Kl. 9 og 4 samt at fremmed kvindeligt Opmærtningspersonale blev forbudt der, hvilke Foranstaltninger man mente vilde være formaalstjenlige til at modarbejde Drifkehangen og derved ophjælpe de lavere Klasse's faa vel økonomiske som sædelige Tilstand.

Man besluttede at sende Sagen til Erklæring af det Udvalg, der i Mødet den 16. August er nedsat angaaende Beværtningsnæringen.

Mødet den 20. Decemder.

Der fremlagdes Kommunikation af følgende Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 7. d. M. angaaende det vedkommende Læge efter Pl. 4. Oktober 1825 tilkommende Salær for de veneriske Patienter, der have været indlagte til Helbredelse paa Aarhus Sygehospital:

„I behagelig Skrivelse af 13. f. M. har Amtet indstillet til Ministeriets Afgjærelse, hvorvidt det vedkommende Læge efter Plafat 4. Oktober 1825 tilkommen Salær for 131 for venerisk Sygdom helbrede Patienter, der i Aaret 1882 ere udfærvne fra Aarhus Sygehospital efter at have henligget der under Kur for Aarhus Kjøbstads Regning, som af Aarhus Byraad begjært kan autoriseres til Repartition paa Amtets Kjøbstæder, hvilket Hørsens Byraad har nedlagt Indsigelse imod.

Foranlediget heraf skulde man til behagelig Underretning tjenstligt melde, at Ministeriet maa anse Hørsens Byraads Indsigelse imod, at det omspurgte Beløb, der ikke er kommet til Udbetaling til vedkommende Læge, fordeles paa Amtets Kjøbstæder, for berettiget.“

Toges til Efterretning.

¹⁹⁶/₈₃. Fra Brolægningssubvalget forelaa Erklæring med Hensyn til den i Mødet den 30. August fremlagte Skrivelse fra Inspektionen for Frue Kirke om Tilvejebringelsen af Kloakledning fra Kirkepladsen til Vestergade og videre. Udvalget oplyser, at en saadan Ledning, lagt fra fornævnte Plads's vestlige Side til Lille Torv, vil komme til at

koste 1100 Kr., hvilket Beløb paa en mindre Del nær vedkommende Grundejere paa Vesterghades nordlige Side have forpligtet sig til at udrede, naar Anlægget er udført. Udvalget indstillede derfor, at Kloaken udføres, saa snart Forholdene tillade det, og denne Indstilling besluttede Byraadet at tage til Følge.

²⁵¹/₈₃. Der fremlagdes Kommunikation af en Skrivelse fra Justitsministeriet af 8. d. M., hvori meddeles, at den af Fotograf B. E. Svendsen ansøgte Byggedispensations for en paatænkt Nybygning paa det østlige Hjørne af St. Klemensbro og Magade ikke kan bevilges. (Se Mødet den 8. f. M.)

²⁶⁵/₈₃. Paa Kasseudvalgets Begne meddelte Formanden, at der under 13. d. M. fra jydsk Handels- og Landbrugsbank var modtaget en Skrivelse, hvorved sammes Tilgodehavende hos Kommunen 460,500 Kr. forlangtes indbetalt samme Dag, i Mangel hvoraf Banken foruden Renten fordrede sig godtgjort $\frac{1}{4}$ % Provision af Laanets Beløb. Da Forretningsgangen for Udvalget imidlertid umuliggjorde, at Bankens Fordring samme Dag kunde fyldestgøres, var dette ikke sket, hvorimod Udvalget havde truffet Foranstaltning til, at Beløbet var blevet indbetalt til Banken, saa hurtigt dette efter Omstændighederne var muligt, hvilket var sket den 15. d. M. med Assistance af Aarhus Privatbank i Genhold til den med samme sluttede Overenskomst — se Mødet den 15. f. M. —, dog uden Er læggelse af den fordrede Provision.

Byraadet tog denne Meddelelse til Efterretning.

³⁰⁰/₈₃. I Genhold til den i Mødet den 22. f. M. til Bro lægningsudvalget udgaaede Opfordring forelaa fra dette en Skrivelse af 18. d. M., hvori der fremsættes Forslag til Tilvejebringelse af en lydløs Kjørevej fra Vesterghade til Frue Kirkesti.

Man vedtog at jende samme til Erklæring af Frue Kirkes Inspektion.

³⁰¹/₈₃. Fra Markudvalget forelaa Beskrivelse af den under 1. d. M. paa lovlig Maade afholdte Burderingsforretning med Genfryn til Erstatningen for Militæretatens Benyttelse af Exercerpladserne i indeværende Aar. Byraadet afkjoercerede for sit Vedkommende ved den afholdte Forretning, der har bestemt Erstatningen for den større Plads til 70 Kr. og for den mindre til 125 Kr. pr. Td. Land.

³⁰²/₈₃. Efter derom foreliggende Andragende tilstodes der „Aftenskolen for Arbejdere“ et Beløb af 139 Kr. 83 Ore til Dækning af det ved Undervisningen i indeværende Vinter fremkommende Understud.

³⁰⁴/₈₃. Efter derom foreliggende Andragende fra Bedel R. Hansen estergav man ham et Beløb af 120 Kr. som Resten af et af hans afdøde Søn, Papirhandler Hans Hansen, tegnet Bidrag til St. Klemensbroen, om hvilket han ingen Forestilling vil have, da han overtog Sønnens Bo, der langt fra kan dække de det paahvilende Forpligtelser.

³⁰⁶/₈₃. Efter Forslag af Kasseudvalget overdrog Byraadet det til samme med en halv Enes Dages Varjel at opslaa Posten som Hjælpe-Skatteopkræver ledig, til hvilken Post Lønning er optaget paa Budgettet for 1884. Man besluttede derhos at indrømme den ny Skatteopkræver de samme Emolumenter, som er tilstaaet de allerede ansatte Skatteopkrævere for det Antal Skattebidrag, de inkassere udover et vist Antal.

